

736

Ex Libris

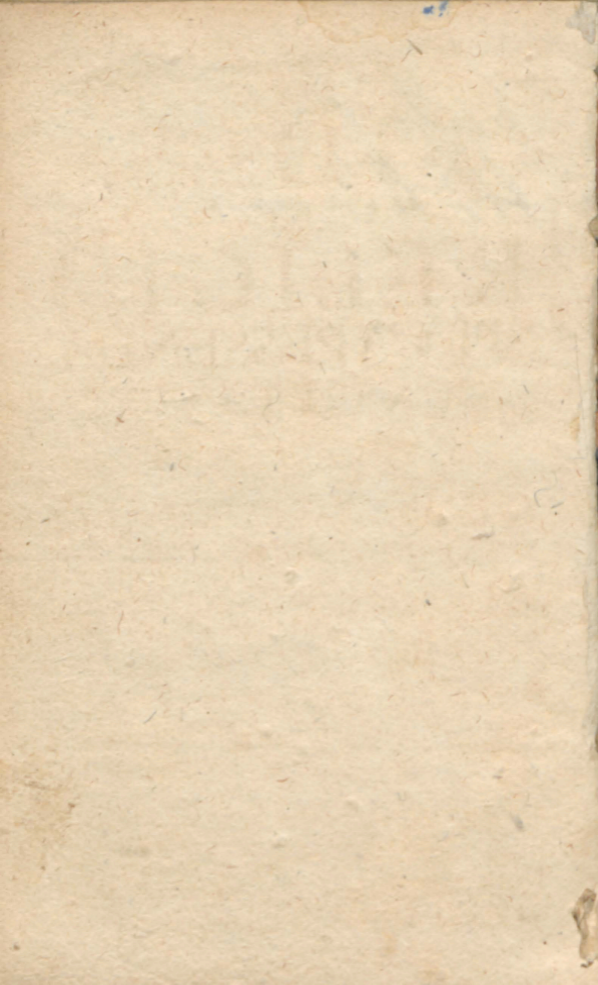
Joannis Marij

Wiseking

Salis officij Dec: Ab:
nensis Contralor: au:
usum sibi Comparatis

Anni 1757.

Paulus Stenflai
Hohmorn

QUÆ
FIDES,
ET
RELIGIO
SIT CAPESSENDA,
CONSULTATIO.

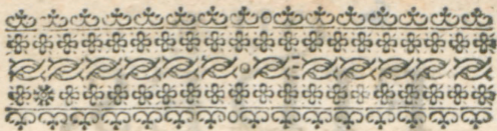
Consol. Robinsonianus
Auctore

LEONARDO LESSIO Soc. Jesu,
SS. Theologiæ Professore.

Excellentissimis, Illustrissimis,
Reverendissimis, Spectabilibus, Ad-
modùm Reverendis, Perillustribus, Prae-
nobilibus, Nobilibus, Dominis, Do-
minis Sodalibus Beatæ MARIE Vir-
ginis Annunciatae,
In Strenam oblata.

CLAUDIOPOLI Anno M, DCC. XXXV.

Typis Academicis Societatis JESU,
Per Sim. Thad. Weichenberg.

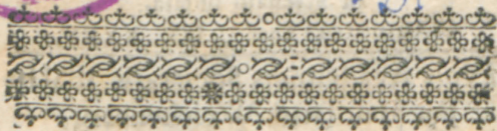

State super vias, & videte, &
interrogate de semitis anti-
quis, quæ sit via bona, & am-
bulate in ea; & invenietis re-
quiem animabus vestris.
Jer. 6. v. 16.

Nullæ sunt majores divitiæ,
nulli thesauri, nulli hono-
res, nulla mundi hujus ma-
jor Substantia, quàm est Fi-
des Catholica. *S. August. S.*
I. de verb. Apost. c. 4.

BIBLIOTHECA
ASTRA
SIBU

24

EXCELLENTISSIMI,
ILLUSTRISSIMI, REVE-
RENDISSIMI, SPECTABILES,
ADMODUM REVERENDI, PER-
ILLUSTRES, PRÆNO-
BILES, NOBILES,
DOMINI, DOMINI
SODALES
MARIANI.

*P*erspectum vobis est, quàm sollicitè
in id Mariani Cœtus incumbant,
ut, cùm pro recepto more strenam No-
vi Añi suis Sodalibus offerre parant,
talem Libellum deligant, qui peculia-

ri eisdem utilitati cedat. Hanc curam
defixi, cum in Patriam, & occasiones,
in quibus vos versari contingit, no-
stros conjiceremus oculos, utilius, vo-
bisq; magis accommodatum ejusmodi li-
terarium munus non reperimus, ac
quem hic presentamus, Libellum:
quippe in eo habetis Scutum, quo fa-
cile retundatis assultus, quibus vos
Fidei Orthodoxæ hostes impetant: hæ-
rebit enim elingvis, cuicui Vestrae in
ea constantiæ rationes vel leviter hic
expendendas porrexeritis: quin si
quæ à Sacris vestris alienum eò familia-
ri necessitudine vestra perduxeritis,
ut huic Libello pensiculatè pervolven-
do suam addicat operam, utiliorẽ illi
amicitiæ vestrae tesseram non exhibe-
bitis, quàm si hoc à vobis persuasum
consilium receperit: id saltem certos
vos reddimus, fore, ut uberrima hinc
solatia, & plurimarum DEO agenda-
rum gratiarum incitamenta cap-
turi

turi fitis, quòd eo Fidei lumine vos
Luoc illa Divina collustrârit, quo de-
stituti, inter tot sectarum varietates
hac ætate innumeri cum æterna ani-
marum suarum pernicie cæcutiunt.

Conscripsit autem bocce aureum O-
pusculum Magnus, & inter præcipuos
Doctores meritò reponendus. Soc. JE-
SU Theologus, P. Leonardus Lessius, du-
plici ad id (ut habet in sua, quam
præmittit, Dedicatione) ratione im-
pulsus. Primò, quòd observaverit
plurimos (crediderim, in ijs potissi-
mùm, in quibus versabatur, Bel-
gij partibus) in tanta Religionum,
vel potiùs sectarum multitudine,
nulla deliberatione, nullo rei e-
xamine prævio, hanc, vel illam
amplecti, quam fors obtulerit; vel
Socij, & Amici ingesserint: cum
tamen nulla res sit majoris momenti
ad æternam vitam consequendam;
hanc enim sine vera, & germana

Christi Religione (quæ unica est, & immutabilis, non multiplex) obtinere non possumus; dum interim ea probo dolor! est mentis humanæ recordia, ut, quæ ad æternam salutem pertinent, non multùm curet, aut consideret; licet aliàs in temporalibus, & fluxis sit attentissima, & solertissima.

Alteram sibi rationem fuisse, ait, quòd plurimos item ætate sua viderit, in negotio Religionis assidue fluctuare, nusquam aliquid firmi reperientes, ubi acquiescant: postquam enim à Catholica recesserunt, vel ineptè, ac futiliter sibi persuadent, in ea idololatriam, & varias superstitiones contineri, nihil ampliùs est reliquum, quod menti paulò diligentius omnia consideranti possit satisfacere, aut quietem conciliare.

Quibus omnibus hanc Consultationem

nam suam aliquid lucis allaturam
credidit, ut omnem ex animo fluctu-
ationem, & ambiguitatem depellere
possint, dummodo eam legere, & nonni-
hil, quæ in ea adferuntur, perpendere
dignati fuerint: quod ut libentiùs
facerent. sectatum se, ait, brevitatem
simul, & perspicuitatem, vitatùs omni-
bùs salebrùs, & longùs, perplexisq; di-
scursibùs; paucis etiam Sanctorum
Patrum sententiis adhibitis, quæ a-
pud Adversarios plerùmq; non solent
esse tanti ponderis.

Et verò receptus est hic in publicum
Libellus cum tanto fructu, ut multi,
eo perlecto, rationum momentis convi-
cti, & salutaribus inde stimulis inci-
tati, mentis oculos aperuerint, & ne
salutis suæ irreparabilem jacturam
faciant, ad pristinam, à qua vel
ipsi, vel Majores sui desciverant,
Religionem Catholicam redierint,
ingenuè fassi, se in nulla secta sin-

*ceram, & omnis anxietatis exper-
tem malaciam, & quietem, quàm in
illa sola, & unica reperire: hinc
vix ullum est Europæum idioma, in
quod Lessianam hanc Consultatio-
nem versam legendi copia exhiberi
non possit.*

*Unum hic ex innumeris in ejus
laudem adducere juvat testimoniũ,
cujus meminit Juventius in Histor.
Societatis parte 5. pag. 448. Cũ
enim Comes Joannes Nassavius,
Mauritij Comitis propinquus, ad
Catholicas accessisset partes, ini-
quissimo animo id Sui tulere, quòd
solus è gente Nassavia Romanorum
Fidem sectaretur: quo factò inu-
stum Familiæ nobilissimæ ingens de-
decus arbitrabantur. Quibus ille
contrà affirmavit; restitutã per se
avitam Nassaviorum gloriam, cujus
obscuraverat splendorẽ Arausicanus
Princeps, qui ex ea gente prim⁹ igno-
tam*

tam suis Majoribus novitatē secutus
erat: obtulitq; Parenti suo P. Leo-
nardi Lessij conscriptū egregiè Com-
mentarium, in quo instituitur veluti
Consultatio de amplectenda Religi-
one. Hunc in Germanicum Sermo-
nem ex Italico verterat, ac sua manu
quàm elegantissimè descriptum asser-
vabat, quò probaret, meritò se ijs
rationibus impulsus ad Avorum Fi-
dem remigrâsse.

*Sapientissimum hujus Principis
exemplum persæpe & in vobis reno-
vari videmus: non enim pauci de
vobis reperiuntur, qui cū infeli-
ci sorte in aliqua Novitiarū hujus
seculi sectarum nati, & educati, ad
años deinde maturioris judicii ex-
crevistis, & Sanctiori (quam fortè
vobis innoentiùs traducta vita ve-
stra comparavit) illustratione Divi-
ni Spiritûs imbuti, manifestum æ-
ternæ salutis discrimen in tam noci-
vis*

vis illarum erroribus comperistis, è vestigio ad eam, quam tot antè seculis avita Majorum vestrorum coluit profapia, Religionem Catholicam animos adjunxistis.

Si jam ter auspiciatum hunc transitum vestrum, sive Propinquerū, sive quorumcunque familiarium quispiam suis offutiis, cavillis, & dictariis perstrinxerit, agite; Libellum hunc expromite, illumque ad rationes, quæ in eo dilucidè, & sine ullo falsitatum fuce proponuntur, meditatio apud se expendendas inducite: amentem ego illum sanè pronūciaverim, si non prudentissima vestra, quæ iniistis, consilia super astra laudibus extulerit.

Sed & in vestras facile se pertrahi sinet partes, dummodo cum plena indifferentia, & seposito tantisper præoccupato judicio, ac bene ponde-

rata rerum, quæ hîc adducuntur, veritate, Cõmentariolum istud pervolverit; dũmodo seriũ suæ æternæ salutis desiderium concipere, & debita, ac prudenti ratiocinatione niti voluerit, non autem cæco quodã, & pertinaci affectu Sectæ suæ adhaerit, prout Mahumetani solent, qui ne verbulum adversus sua deliria ad aures allabi sinunt, sed omnem de Fide Controversiam acinace diremptam volunt; dũmodo id ipse sibi persuaderi admiserit, quod alteri, tanquam æquus Judex, post rem omnem diligenter, maturè, & sine ullo partium studio discussam, certò certius sequendũ esse decerneret: dũmodo denique cordi sibi duceret sumam illam animi tranquillitatem, cum qua quilibet è doctissimis etiam, & pijsissimis Catholicis, sine ullo (quod quidem Fidem attinet)

scrupulo, & se coram Divino tribunali sistendi metu, ac formidine ex hac vita decedit, facile, cur hanc Fidem suam coluerit, rationem daturus: quis enim dubitet, æque à Supremo Judice, cur hanc vel illam quis sectatus sit Religionem, ac de alijs, quæ in corpore gessimus, rationem à nobis expetendam esse: nisi tibi fors cum Atheis persuadeas, nihil post hanc vitam molestiæ oboriturum, quamcunq; quis Sectam amplexus sit, adeoq; nec Judæis, nec Mahumetanis, nec Idololatriis, ob suas, quibus adhasere, imposturas quidquam extimescendum.

Atq; de hac summa Catholicorum in sua Religione, pace, ac tranquillitate, cum decretorium illud æternitatis momentum advenerit, justissima autem omnium ab ea alienorum formidine, & perturbatione egregiè Au-

Et or noster Consideratione decimâ
pag. 254. differit. Quam proinde
(licet in hoc Opusculo, omnia au-
ro, cedroque digna sint) propri-
mis tamen cui cui ejusdem Lectori
identidem recolendam, etiam, at-
que etiam commendamus: omni
enim Marpesia caute duriolem,
& æternorum penitus incurium e-
um quis meritò dixerit, si, quæ
hic seriò expendenda suadentur,
ad saniora non reduxerint consi-
lia.

Vivite, valete, & Consultati-
onem hanc ita in vestrum, & alio-
rum usum convertite, ut inde vo-
bis, & illis ad unicè exoptandam
æternæ Beatitudinis metam viam
muniatis, ad quam videlicet om-
nia humana conspirare debent con-
silia. Hanc dum omnibus ex ani-

mo precamur, Vestrae juxta pietati, ac Benevolentiae Sodalitatem nostram, quae tam sollicitè vestrarum animarum commodis invigilat, enixè commendamus.

Salutis Vestrae, & omnium

Cupidissimi

Sodales Mariani

Claudiopolitani.

QUÆ FIDES,

ET

RELIGIO

SIT CAPESSENDA,

Consultatio.

MAGNA est hoc
nostro ævo Reli-
gionum varietas,
magna de vera re-

ligione disceptatio. Multi in
hac re perpetuò fluctuant, nec
quidquam certi statuere pos-
sunt, ex una in aliam Religi-
onem, veluti domum, expe-
riundi causâ transmigrantes,
ut mentis tranquillitatem as-
sequantur. Alij inconsulto
ausu amplectuntur aliquam,
quam fors obtulerit, sine e-
xamine, sine luce; qui dum

2. Quæ Fides, & Religio

rogantur, cur istam cæteris præferant, nihil aliud respondere possunt, nisi quòd ipsis videatur melior; vel (quod singuli de sua jactant) quia sequitur purum putum verbum Dei.

Negotium tamen istud dignissimum est summa deliberatione, & discussione, utpote in quo totius salutis nostræ cardo versetur. Non parva res est æterna salus, & æterna damnatio; sed tanta, ut cetera omnia, sive bona, sive mala, ad hæc sint instar nihili. Hæc autem pendent ex bona, vel mala Religione. Si bonam Religionem habueris, facile tibi erit salutem consequi: si malam, impossibile est te salvari. *Per malam enim

fit capeffenda. 3.

nim, feu falſam Religionem Deo placere non potes; ac proinde neq; veniam peccatorum, neq; veram juſtitiam adipiſci, neq; ullo modo redemptionis Chriſti particeps effici. Itaq; manes in morte, & ira Dei ſuper te manet. † O- † *Ad Rom.*
mnes enim ſine Chriſti redē- 3 *4. 6. 8.*
ptione, & vivificatione manent in morte peccati, & filij iræ: quicumque autem non habet veram Religionem, eſt expers redemptionis, & vivificationis Chriſti: quare neceſſe eſt, illū manere in morte, eſſeque filium iræ, & pabulum ignis æterni.

Porro vera Religio eſt unica, non multiplex. Una enim tantū eſt veritas: * una *Ad Ephe.*
fides, unum Baptiſma, unus 4.

4. Quæ fides, & Religio

Deus, & Dominus omnium. Vnde consequens est, Primò, Omnes Religiones, omnes fides, & fidei confessiones, præter unam, esse falsas, noxias, pestiferas; & auctore diabolo, qui est pater mendacij, introductas.

Secundò. Neminem, qui hanc unicam non habuerit, salutem æternam consequi posse; & omnes, qui huius expertes fuerint, quantumvis alioquin laudabiliter vixerint, in æternum perituros.

Quod enim Apostolus ait de
1. Cor: 13. *charitate: Si linguis hominum loquar, & Angelorum; si noverim mysteria omnia; si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas; si tradidero corpus meum, ut ardeam; charitate*

fit capeffenda. 5.

etatem autem non habuero, nihil mihi prodest: potiori ratione dicendum est de vera fide, seu Religione, quæ charitatis, & reliquarum virtutum Christianarum est fundamentum.

Tertiò. Stupidum esse errorem quorundam plebeiorum, existimantium, satis esse ad salutem, si credas in Christum, & ipsum mortuum esse pro peccatis nostris: quamvis multa alia, v. g. quæ ad Sacramenta, ad sacrificium Ecclesiæ, & similia fidei capita pertinent, non credas. Sic enim omnes penè sectæ hæreticorum salvarentur. Omnes enim retinent Christum (alioquin non essent hæretici, sed apostatæ) & credunt, paucis

A 3   exceptis

6. Quæ fides, & Religio
exceptis, illum esse mortuum
pro peccatis nostris. Salvi
itaque erunt Montanistæ, &
Novatiani, Donatistæ, & Sa-
belliani, Ariani, Macedonia-
ni, Aëriani, Eutychiani, Mo-
nothelitæ, & similes Ecclesiæ
pestes. Cur ergo Ecclesia o-
mnibus sæculis se tam acriter
hæresibus opposuit? Cur A-

Ad Tit. 3. postolus, *Hæreticum hominem
post unã, vel alteram correptionem
visari* jubet? Cur sermo-

*2. ad Ti-
moth. 2.* nem eorum cavendũ, ùt car-
cinoma quoddam? Frustrà
hæc omnia dicuntur, & fiunt,
si cum hæresi salus obtineri
potest. Sanè contra omnium
sæculorum consensum est il-
lud figmentum. *Constituamus*

*L. 4. cõtra
Donat. c. 3.*

*aliquem, inquit D. Augusti-
nus, castum, continentem, non
avarum,*

*avarū, nō Idolis fervientem, ho-
spitalitatem indigentib⁹ mini-
strantem, non cuiusquam inimi-
cū, non contentiosū, patientem,
quietum, nullum amulantem,
nulli invidentem, sobrium, fru-
galem, sed hæreticum. nulli uti-
que dubium est, propter hoc so-
lum, quòd hæreticus est, regnum
Dei non possessurum.*

Sicut enim, teste D. Jaccō cap. 2.
bo, qui in uno mandato de-
linquit, factus est omnium
reus, & totam justitiam amit-
tit, etiamsi reliqua servet;
quia legislatorem ipsum, qui
totam legem tulit, cōtemnit:
ita, qui unum fidei caput per-
tinaciter negat, etiamsi reli-
liqua retineat, factus est reus
totius Religionis, & totam fi-
dem, ac Religionem perdit;

8. Quæ fides, & Religio

quia eius auctorem contemnit. Eadem enim est prima supremâque veritas, quæ omnia fidei capita revelavit, & nobis per Ecclesiam, sponsam suam (*quæ est columna, & firmamentum veritatis*) credenda proposuit. Qui ergo vel unum articulum obstinatè rejecerit, nolens acquiescere Ecclesiæ testimonio, eo ipso primæ veritatis, cuius Ecclesia est præco, interpretes, & organum, auctoritatem floccipendere censetur; ac proinde totam fidem divinam, quæ ad salutem est necessaria, amittit.

Nec refert, quòd adhuc aliqua, nimirum primaria fidei capita, se credere putet: quia non credit illa fide divina,

na, quæ foli auctoritati divi-
 næ, nobis infallibili modo
 propofitæ, innititur: alioquin
 cetera quoque, eodem modo
 ipfi propofita, crederet: fed
 credit illa, fide quadam hu-
 mana, nimirum, quia privato
 fuo iudicio ita iudicat credē-
 dum, fumens fibi auctorita-
 tem iudicandi, & discernendi,
 quæ fint credenda, quæ reij-
 cienda. Itaque ultima ratio
 credendi eft iudicium priva-
 tum; ac proinde tota illa fi-
 des eft humana, & inutilis.

Certiffimum itaque fit, fi-
 cut vera iuftitia fe extendit ad
 omnia mandata: ita veram fi-
 dem, quæ ad falutem requiri-
 tur, fe extendere ad omnia
 divinitus revelata; ita ut illa
 omnia vel expreffè creda-
 mus,

10. Quæ fides, & Religio
mus, vel parati simus credere,
si nobis congruo modo fue-
rint proposita.

Ex his perspicuum est, quan-
tâ curâ enitendum sit, ut ve-
ram fidem, & Religionem as-
sequamur; cùm hæc sit totius
salutis fundamentum, & abs-
que ea nos certissima maneat
damnatio. Unde statui ali-
quas vel considerationes, vel
rationes, per se notas cuilibet
ratione utenti, proponere: ex
quibus certa possit hac in re
institui deliberatio.

*Prima Consideratio,
ex studio perfectionis,
ad quod Christi Reli-
gio inducit.*

EA Religio eſt præferenda,
 quæ favet puritati, & ſan-
 ctitati vitæ; quæ ab affectu
 terrenorum mentes avocat,
 & ad cœleſtium amorem tra-
 ducit. Hic enim eſt potiffi-
 mus finis Religionis, mentes
 hominum à rebus iſtis tem-
 poralibus, ac infimis abduce-
 re, & ad cœleſtia, ac ſempiter-
 na cogitanda, amanda, perfe-
 quenda eleuare. At talis eſt
 ſola Religio Catholica. Hæc SOLA CA-
 enim ſuadet abſtinere à volu- THOLICA
 ptatibus carnis, & illecebris RELIGIO
 huius vitæ; hæc docet diviti- PERFE-
 as, & honores contemnere, & CTIO.
 iis, cùm poſſidentur, propter NEM VI-
 Chriſtum renuntiare. Hæc TÆ DO-
 ſuadet jejunia, cilicia, abſtinē-
 tiam, & alias corporis affli- CET.
 ctiones, quibus caro dome-

12. Quæ fides, & Religio
tur, & spiritui subijciatur.

Hinc innumeri sunt in Ec-
clesia Catholica, qui contem-
ptis divitijs, honoribus, & vo-
luptatibus, quibus vel frue-
bantur, vel frui poterant, sæ-
culo nuntium remisere, car-
nem macerantes, & toti Deo,
rebúsque cælestibus intenti.

Inter hos multi Magnates, &
Magnatum filii, ac filia, pluri-
mi eloquentia, & omni lite-
ratura celeberrimi. Claris-
simum hoc est divini Spiritûs,
& veræ religionis (a) τεκμήριον.
Non enim potest illa Religio
non esse cælestis, quæ natu-
ram humanam, infimis istis
affixam, avellit, & ad cælestia
erigit, quæ amorem tempo-
ralium expugnat, & æterno-
rum dilectionem inserit; de-

(a) *Indicium.*

nique tam mirabiles in hominibus mutationes efficit. Ex fructibus suis arbor cognoscitur.

Ceteræ Religiones, præsertim Lutherana, Calviniana, & Anabaptistica, de quibus hic potissimum agimus, & consultationem hanc instituimus, nihil tale præstant.

Tantum enim abest, ut doceant carnem macerare, terrena contemnere, voluptates carnis refecare, ut jejunium vocent *traditionem humanam*, qua Deo frustra colatur; abstinentiã carniũ, *superstitionẽ*; vota monastica dicãt esse *impia*, irrita, & omnino non servanda; castitatem impossibilem; omnib9 esse uxores ducendas, & rei uxoriæ operam dandam: quod Lu-

Lib. de
vita con-
iugali.

therus dicebat *esse tam necessa-
riū, quā edere, bibere, dormire.*
Ex qua doctrina consecutum
est, ut nemo eorum, qui ali-
quam ex istis novis Religio-
nibus sectantur, vel ieiunio
carnem maceret, vel continē-
tiam servet, vel à conjugio, &
voluptatibus venereis absti-
neat, vel, suis facultatibus re-
pudiatis, paupertatē pro Chri-
sti amore colat; sed omnes
amplectantur vitam commo-
dam, vulgarem, sæcularibus
rebus inhærentem, & carnis,
naturæque corruptæ incli-
nationi consentaneam. Ne-
mo hîc animum concipere
potest, ut Angelicam vitam
imitetur in terris, sicut multi
Sanctorum fecere, & multi
adhuc in Ecclesia Catholica
faciunt,

faciunt; nemo, ut curas, & follicitudines huius vitæ excutiat, & sæculi vincula abrumpat, ut liber, & expeditus Christum Dominum sequatur, eiusque vitam sanctissimam imitetur, & in carne ista mortali exprimat. Nam, quidquid est supra communem, & popularem vivendi rationem, hæc Religiones improbant.

Quis ergo non videat, nullam ex his esse Religionem Christi? Etsi enim Christus paupertatem, castitatem, vitam cælibem, abnegationem sui, & similia, hominum infirmitati consulens, non imperet; suadet tamen, & magnis præmijs ad hæc invitat, & ad ea amplectenda in seipso nobis exempla præbuit. Hoc con-

silio

16. Quæ fides, & Religio

filio, & invitatu Christi per-
moti innumerabiles homi-
nes, ex omni ordine, ætate, se-
xu, natione, conditione, ad
summam sanctitatem perve-
nêre, totique mundo eo no-
mine admirabiles fuêre. At
istæ Religiones hoc perfecti-
onis studium planè impro-
bant, tamquam vel impossi-
bile, vel superstitiosum.

Neque solùm eximiam

*Luther9 illam sanctitatem impedi-
ar. 31. & unt, sed etiam omne studium
ar. 36. & bonorum operum. Docent
li. de liber- enim **hominem in omnibus suis*
tate Chri- *operib9 peccare, quãvis hoc pec-*
stiana. *catũ credentib9 non imputetur.*
Calvinus li.

3. Instit. c. Deinde *hominẽ † per omnia sua*
12. s. 4. & *bona opera nihil apud Deũ me-*
ca. 14. s. 9. reri, nibilo fieri ipsi gratiorẽ,
† Luther9 *nibilo justiore; nihil amplius*
præmiij

præmij habiturū, sive plurima, & Calvin. lococitato. sive pauca, sive nulla bona opera fecerit; solam* fidem apud Deum æstimari, & coronari. * Lutherus in assert. art. 1.

Quis, hac doctrina posita, excitetur ad bona opera, ad orationem, ad eleemosynam, ad jejunium, ad proximorum subsidia? Si enim in his omnibus est labes peccati, & nihil meriti, vel præmij, nihil utilitatis, quid me ad ista præstanda permoveat? Quis frustra, nullóque fructu laborem, & opes suas impendere, & commoda sua deserere velit? Itaque hæc Religiones omnia bona opera è medio tollunt; solamque fidem relinquunt hominibus, quam instar omnium esse statuunt. Non est credibile, Dominum per tot labo-

18. Quæ fides, & Religio
labores, & sudores, per tam
multiplicem doctrinam, &
tot caelestia monita, per san-
guinem, crucem, & mortem
suam, tam sterilis Religionis
nobis esse auctorem.

*Secunda Considera-
tio ex eo, quòd licentiam
peccandi excludat.*

Illa quoq; Religio est præ-
ferenda, ut Deo gratissima,
quæ nullam tribuit licenti-
am peccandi, sed multis mo-
dis hanc excludit. Sicut e-
nim Religio, quæ ex Deo est,
animos hominum ad studium
bonorum operum, & vitæ
Christianæ perfectionem, ex-
citare, & allicere debet: ita e-
tiam detertere à peccatis, in-
cutere

cutere Dei timorem, & quantum in ipsa est, peccata omnia impedire.

Talis planè est Religio Catholica: hæc enim multis modis omnem peccandi licentiam removet.

Primò. Per Sacramentum Pœnitentiæ. Valdè enim deterrentur plerique à peccatis, quòd videant ea singillatim in Confessione aperienda, & pro illis pœnitentiam subeundam: & si quid sublatum sit, vel si quid damni irrogatum, id omnino compensandum. Deinde in illo Sacramento requiritur dolor de peccatis, & propositum emendandæ vitæ: confertur etiam gratia, & auxilium ad id præstandum. Deniq; dantur salutaria monita

20. Quæ fides, & Religio

nita rectè vivendi. Vnde hoc Sacramentum mirè licentiam peccandi coërcet.

Secundò. Per doctrinam de satisfactione, & purgatorio. Docet enim, remissâ culpâ, & pœnâ, remanere plerumque obligationem ingentis pœnæ temporalis; quam nisi in hac vita per bona opera, nimirum per orationem, elemosynam, jeiunium, & similia, redemeris, luendam deferres post hanc vitam acerrimis tormentis purgatorij. Nul- lum malum apud Deum manere inultum.

Tertiò. Cùm docet ad æternam damnationem satis esse vel unum peccatum mortiferum, nisi pœnitentiâ in hac vita deletum fuerit, nec quidquam

quam fidem absque vera pœnitentia ad peccatorum remissionem prodesse.

Quartò. Cùm multis modis incutit homini Deitimorem, varijs ejus judicijs propositis: cùm numquam vult illum esse securum suæ salutis, sed semper vigilare, semper orare, semper esse sobrium, semper bonis operibus intentum, ne fortè aliquando vel tentationi succumbat, vel fraude diabolica supplantetur, vel per inconsiderantiam labatur, vel imparatus morte improvisa opprimatur. Hinc in bonis Catholicis, qui secundùm suam Religionem vivere student, videmus miram sollicitudinem, ut peccata devitent; & si quæ per fragilitatem

32. Quæ fides, & Religio
tatem humanam commise-
rint, continuò ea expient, &
emendent.

TOLLUNT TI- Nihil horum præstant aliæ
MORUM Religiones, sed timorem di-
VINUM vinum excutiunt, & magnam
DIVINAM ad omnem peccandi licenti-
AM; ET am portam aperiunt.

OMNEM Primò. Quia tollunt *Confessi-*
LICENTIAM *onis Sacramentum*, quo, uti di-
AM TRI- ximus, homines mirè à pec-
BUUNT xatis avocantur. Nam dicunt,
PECCAN- esse inventum humanum,
DI. carnificinam conscientiarum,
& meram superstitionem.

Mirum, si aliqua superstitio,
& figmentum cordis humani
possit habere vim tantam ad
vitæ emendationem, & con-
scientiæ trāquillitatem! Hanc
vim etiam ipsi Lutherani ali-
quando testati sunt experien-
tiâ

tiâ docti. Nam, ut refert Sotus, qui interfuit, cum Cæfar In 4. d. 180
q. 1. a. 1. efferet in Germania, miſſa eſt ab inclyta civitate Norimberga legatio ad ipſum, per quam Senatus petebat, ut Cæſar Imperatorio jure Confefſionem auricularem indiceret. Aiebant enim, ſe uſu, & experientia comperiffe, Rempublicam ſuam poſt ſublatam Confefſionē occultis criminibus contra juſtitiam, aliâſque virtutes ſcaterere, quæ illis antea fuiſſent incognita. Riſum tamen, ut inquit Sotus, ea Legatio movit. Si enim jure divino ad occulta ſua alicui pandenda homines non tenentur, nec Sacerdos à peccatis abſolvere poteſt, ut ipſi ſentiebant; quomodo præcepto humano abſque

24. Quæ fides, & Religio

que fructu remissionis ad id
cogi poterunt?

Secundò, Quia non solùm
Confessionem, sed etiam *pœni-
tentia virtutem tollūt*: quate-
nus negant, esse necessariam
contritionem, seu dolorem
de præteritis: ùt enim habet

Art. 6. articulus Lutheri, *Contritio fa-*

* Li. 4. ca. cit magis peccatorem: & * Cal-

19. §. 17. *vinus, quod, inquit, Hierony-*

mus ait, pœnitentiam esse secū-

dampost naufragium tabulam,

cùm planè impium sit, excusari

non potest.

† Calvinus

lib. 3. c. 4.

§ 38. Lu- *Tertiò, Quia negant Satis-*

therus in hanc redūdare in injuriã satis-

Assert. ar. factionis Christi, quasi, si nostra

5. & 6. *aliquid valet, Christi non sit*

* Lutherus sufficiens.

epist. ad

Quartò, Quia * negant pur-

gatorium,

fit capeffenda. 25.

gatorium, & omnem caftigationem temporalem animarū post hanc vitam.

Wald. de
Euchar.
Calvi. lib.
3. c. 5. §. 6.

Quintò. Quia † negant remanere ullā obligationem pænæ temporalis remiffâ culpâ. Semper enim cum culpa remitti totam pænâ.

† Luth. fuprà, & in
Assert. ar.
5. Calvin.
fup. & lib.
3. c. 4. §. 30

Sextò. Quia* docent, folam fidem fufficere ad remiffionem omnis culpæ, & pænæ; nec aliud omnino requiri.

* Luth. in
Assert. ar.
1. Calv. li.
3. c. 11. §.
13. & 14.
& ca. 119.
§. 2. 47.

Septimò. Quia † tradunt, habenti fidem fpecialem nullum peccatum imputari. Hac ratione Lutherus dicebat, Decalogū non magis ad nos pertinere, quàm ceremonias Legis veteris, fed omnem ejus obligationem pariter effe fublata per Christum; nimirum, quia non magis imputatur creden-

† Luth. de
libertate
Christia.
Calv. lib.
3. c. 4. §.
28. & l. 2.
c. 8. §. 58.

26. Quæ fides, & Religio
tibus illius violatio, quàm vi-
olatio Legis Cæremonialis.
Hæc omnia ab illis doceri, pa-
tet ex locis in margine adscri-
ptis, & nôrunt omnes medio-
criter in illis sectis versati.

His positis, clarissimum est,
tollī penitus à cordibus homi-
num omnem DEI timorem,
& laxari habenas ad omnia
genera peccatorum: imò tan-
tam dari licentiam per has
Religiones, quantam per A-
theismum, vel etiam major-
rem. Si enim habenti fidem
illam specialem, nullum pec-
catum imputatur ad culpam,
vel ad pœnam, cur non au-
dit quantumvis gravia scelera?
Quid enim timeat? An ge-
hennam, vel purgatorios i-
gnes? At fides facit, ut, quan-
tum-

fit capeffenda. 27.

tumvis in fe peccatum fit grave, & foedum, tamen tali homini nullo modo imputetur.

An iram divinam, & gratiæ divinæ subtractionem? At DEUS non imputat, & propter Chrifti fatisfactionem non potest illi irafci. An fatisfactionem temporalem, aut Confessionem? At ifta jam sunt sublata, tamquam fuperftitiofa,

Quid ergo ifte magis timeat, quàm quivis Atheus? Aut quomodo non æquè laxam portam habeat ad omnia scelera, omnésque impuritates?

Quid Atheifmus efficiat, testatur fcriptura, cùm ait: *Dixit Pfalm. 13.*
infipiens in corde fuo, non eft Deus; corrupti funt, & abominabiles facti funt in ftudiis fuis; non eft, qui faciat bonũ, non eft

28. Quæ fides, & Religio
usque ad unum. Facit autem
hoc Atheismus, quatenus au-
fert timorem Divinæ castigati-
onis, quo tanquam fræno mor-
tales à peccatis coërcentur.

At istæ Religiones non mi-
nùs tollunt timorem divinæ
vindicte, & castigationis, dum
docent, nullum peccatum cre-
denti imputari ad culpam, vel
pœnam, nec unquam pro eo
fore puniendum.

Addo etiam; magis hunc
salutarem timorem per istas
Religiones, quàm per Athei-
smum tolli. Nam pauci A-
thei certò statuunt, non esse
ullum Numen, sed plerique
dubitant, & reformidant op-
positum. Itaq; non sunt absq;
metu vindicte, qui illos in
multis compefcant. At istæ
Reli-

Religiones certò , & indubitanter statuunt , peccata credentibus non imputari , idque firmissimè credijubent. Itaq; nihil formidinis relinquunt , sed omnem penitus metum , & suspicionem vindictæ abstergunt : ac proinde longè magis habenas mentibus humanis ad omnia flagitia laxant , quàm Atheismus. Neque id uno tantùm modo faciunt , sed quadruplici.

Primò. Dum docent , per fidem peccata non imputari , quantumvis ea sunt multa , vel magna. De quo jam satis dictum est.

QUATUOR MODIS
TOLLUNT
OMNEM
TIMOREM
DEI.

Secundò. Cùm dicunt , omnes qui habent veram fidem , esse prædestinatos , & id firmissimè debere credere. Si enim omnes

Calv. lib.
3. c. 2. §. 6.
7. 11. 12.
15. 16. &
38.

30. Quæ fides, & Religio
 harum Sectarum cultores sunt
 prædestinati, & id firmissimè
 credere tenentur ; cur sint
 solliciti , ut vel benè agant ,
 vel opera carnis, quæ Aposto-
 lus enumerat, devitent? Non
 enim possunt metuere, ne sa-
 lute excidant, & in gehennam
 deturbentur. Quia prædesti-
 natio DEI est efficax, & im-
 mutabilis ; & prædestinati
 nullo modo perire possunt.
 Neque purgatorij pœnas ,
 quas credunt nullas esse : ne-
 que hujus vitæ flagella ; cum
 illis peccata à DEO non im-
 putentur.

*Luth. in Tertiò. Cùm tollant libertatē
 Assert. art. arbitrij, & docent, omnia inevi-
 36. Calvi. tabili necessitate fieri ; homi-
 lib. 1. c. 16. nēmq; non posse vias suas bonas
 5. 8. facere, aut malas. Si enim nul-*

la est libertas, nullum est propriè peccatum: sicut leo, dum hominem devorat, etsi malum inferat, non tamen peccat; quia id non liberè, sed impulsu naturæ facit, nec est in potestate ipsius, hunc impulsu moderari. Nemo erit poenâ dignus; quia, quod necessitate agitur, poenam non meretur: quare nec ullus erit infernus, nec vindicta post hanc vitam ulla. Magna enim, & intolerabilis esset crudelitas, homines æternis suppliciis afficere propter ea, quæ ipsi nullo modo vitare poterant. Cur ergo metuant sequi desideria cordis sui, & patrare, quidquid animo libitum fuerit?

Quartò. Cùm tradunt, *omnia*

32. Quæ fides, & Religio

*Lutb. su-
præ. Calvin.
lib. 1. cap.
17. §. 5. &
c. 18. §. 1.* *hominum opera, tam mala, quàm
bona, ab æterno esse à Deo præ-
definita; & ut intempore fiant,
voluntates hominum ad omnia
illa à Deo inclinari, incitari,
impelli, determinari. Si enim
DEUS æquè mala, ac bona ope-
ratur in nobis, nō est, quòd co-
nemur mala devitare, neq; cur
timeamus eorum ultionem.
DEUS enim non est ultor ejus,
cujus est auctor; nec punire
potest, quod ipse à nobis fie-
ri vult, & facit, ut faciamus.
Hæc enim esset plusquam ty-
rannica immanitas, quam con-
stat longè abesse à DEO.*

Ex his luce meridiana cla-
rius est, Religiones illas qua-
tuor modis omnem Divini
Numinis timorem ex animis
hominum tollere, & tantam
omni-

omnium scelerum tribuere licentiam, quantam ullus unquam Atheismus: idque eò perniciosius, quòd non sub aperta impietatis forma, sed sub specie Religionis, & honoris Divini, nimirum sub speciosis titulis fidei specialis, satisfactionis Christi, libertatis novi Testamenti, providentiæ, prædestinationisque Divinæ. Sub his tegitur, & propinatur tantum venenum, quod mentes, morésque hominum penitus corrumpit. Quis ergo, cui vel scintilla sit recti judicij, credat, hujusmodi Religiones esse à DEO.

*Tertia Consideratio,
ex sanctitate cultorum.*

Illa Religio est præferenda, in qua sunt plurimi sanctitate conspicui : fieri enim nequit, ut prava Religio ad sanctitatem perducatur, aut, ut vera sanctitas cum prava Religione consistat. At Religio Catholica plurimos omnibus sæculis habuit, qui communi omnium Christianorum confessione sanctissimi fuere. E quorum numero, ut alios innumeros omittam, est magnus Antonius, Hilarion, Gregorius Thaumaturgus, Nicolaus Myræ Episcopus, Athanasius, Gregorius Nazianzenus, Basilus, Simeon Stylites, Cyprianus, Hilarius, Martinus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Benedictus, Gregorius Magnus, Vedastus,

dastus, Amandus, Winocus,
 Bertinus, Rumoldus, Wille-
 brordus, Bonifacius, Bruno,
 Bernardus, Romualdus, Nor-
 bertus, Dominicus, Franci-
 fcus, Thomas Aquinas, Bona-
 ventura, Franciscus à Paula,
 & multi nostro sæculo. Quòd
 enim hi omnes Catholicam
 Religionem feçtati fint, du-
 bitari non potest; tum quia
 Romanæ Ecclesiæ adhæse-
 runt, ejusque fidem professi
 sunt, & etiam gnaviter pro-
 pagârunt; tum quia ferè o-
 mnes isti Monachi fuère, &
 votis obstricti Monasticam vi-
 tam coluere. Imò omnes
 regulæ, & professiones Mona-
 sticæ ab illis fluxère. Eos san-
 ctissimos fuisse, est communis
 confessio totius populi Chri-
 stia-

36. Quæ fides, & Religio
Christiani per tot sæcula, quot à
singulorum ætate fluxere.

Nec umquam ea de re fuit
dubitatum. Id ipsum de ple-
risque istorum, & in primis
de Bernardo, Dominico, Fran-
cisco, fatentur etiam hæretici.
Magna esset impudentia ea
negare, vel in dubium revo-
care, in quæ consensus Orbis
conspirat.

Si isti sancti fuere, & Catho-
lici, sicut toti Orbi persuasum
est, necesse est, Catholicam, &
Romanam Religionem, quam
ipsi tenuere, veram esse, & à
Spiritu Sancto profectam.

Primò. Quia impossibile
est, ut Religio falsa ad sancti-
tatem veram perducatur. Re-
ligio enim est sanctitatis fun-
damentum. Non potest il-
lud

Iud cœleſte ædificium extrui ſuper re vana, ſuper mendacio pernicioſo, & ſacrilego, quale eſt omne mendacium in Religione. Fieri nequit, ut Religio falſa animum à terrenis avocet, & ad cœleſtia traducat; ut divino amore mentem accendat, & ad proximorum ſalutem per tot labores, & ſudores curandam impellat. Hæc tamen omnia Religio, quam ſequebantur, in ipsis perfecit. Itaque fieri nequit, ut ipſorum Religio falſa fuerit.

Secundò. Sine vera Religione impoſſibile eſt placere DEO. At omnium conſenſu illi placuerunt DEO, & magni ejus amici fuere: ergo vera fuit eorum Religio. Quo-

Ad Hebr.

11.

38. Quæ fides, & Religio modo enim per falsam Religionem placeant DEO, qui est veritas?

Tertiò. Si eorum Religio vera non fuit, ergo fuit à Diabolo. Hic enim mendax est ab initio, & mendacij pater: hic veram Religionem suis mendacijs, & fraudibus semper studuit corrumpere, ut animas perderet. Si fuit à Diabolo, quomodo potuit illos ad sanctitatem perducere; Diaboli adversarios, & DEI ami-

2. Cor. 6. cos efficere? *Quæ enim cõmunicatio luci ad tenebras? quæ conventio Christi ad Belial?*

Quartò. Prorsus incredibile est, DEUM viros tam innocentes, tam sui, & rerum terrenarum despicientes, tam studiosos Divinæ gloriæ, & arden-

ardentes DEI amatores , tot
 sæculis permiffiffe decipi in
 re tanta , nimirum in negotio
 Religionis , & fundamento
 totius pietatis. Quis tam im-
 piè de Divina bonitate senti-
 at? Nihil illi ex parte fua præ-
 termiffere , quò DEO placere
 poffent, ejusque gloriam pro-
 movere , maximis laboribus
 pro ea fufceptis , & totâ vitâ
 illi confecratâ , & impensâ.
 Quânam fieri poteft , ut illa
 bonitas infinita , illa lux vera,
 quæ illuminat omnem homi-
 nem venientem in hunc mun-
 dum, tam eximiis fervis , & a-
 matoribus fuis veritatem , &
 lucem fuam non oftenderit,
 eôsque in tenebris, & peftiferis
 erroribus reliquerit? Falfum
 eft ergo illud, quod Dominus

40. Quæ fides, & Religio
toties ingeminans, & repetens
promisit: *Petite, & accipietis;*
quærite, & invenietis; pulsate,
& aperietur vobis. Omnis enim,
qui petit accipit, & qui quærit,
invenit, & pulsanti aperietur.

Franciscus enim, Dominicus,
Bernardus, Benedictus, & simi-
lia Orbis lumina, ac miracula,
per totam vitam summo stu-
dio petierunt, quæsi-
verunt, & pulsârunt, ut salutis neces-
saria à Domino impetrarent,
& voluntatem ipsius in omni-
bus cognoscerent, & implere
possent; & tamen nihil sunt
consecuti. Falsum erit & il-

Lucæ 11. *Si vos, cùm sitis mali, nôstis*
bona dare filiis vestris,
quantò magis Pater vester dabit
spiritum bonum petentibus se?
Hi enim assiduè hunc spiritum
fla-

flagitârunt, & tamen non obtinuerunt. Spiritus enim bonus absque bona Religione esse non potest. Omitto alia, quæ in hanc sententiam possent adferri.

Quòd si blasphemum est dicere, Divinas promissiones falsas esse ; necesse est fateri, viros istos veram fidem, & Religionem à Domino accepisse. Quare, cùm constet, eos tenuisse Religionem Catholicam, & Ecclesiæ Romanæ fuisse addictissimos, & omnem fidem, seu Religionem huic adversantem fuisse detestatos, dubitari non potest, quin Catholica, & Romana sit vera, & divinitus inspirata Religio, reliquæ verò omnes falsæ, & à Diabolo inventæ.

42. Quæ Fides, & Religio

Denique, si Religio illorum vera non fuit, sed adversariorum aliqua vera est; necesse est fateri, supradictos omnes, quos Orbis semper ut sanctos suspexit, non solum non fuisse sanctos, aut DEI amicos, sed fuisse impios, & DEI inimicos, ac proinde damnatos, & æternis suppliciis addictos. Nam sine vera Religione impossibile est placere DEO. Neque dici potest, fuisse excusatos per ignorantiam: quia ignorantia non excusat, nisi in quibusdam secundariis, & minùs necessariis, quæ solum ratione alicujus præcepti positivi necessaria sunt; non autem in fundamentis, & primariis capitibus. Alioqui posset quis sine omni notitia DEI, aut
Chri-

Christi, salutem confequi, quod
 univerfæ Scripturæ repugnat.
 At illi fi errârunt (ût volunt
 adverfarij) errârunt in primis
 capitibus.

Primò. Quia non agnove-
 runt fidem fpecialem, per
 quam folam justificamur, &
 fumus participes redemptionis,
 & juftitiæ Christi, & pec-
 cata non imputantur, ût au-
 ctôres aliarum Religionû do-
 cent. Itaq; permanferûnt in pec-
 catis, exortes juftitiæ Christi,
 & confequenter filij gehennæ.

Secundò. Quia eorum
 judicio fuerunt extra Eccle-
 fiam Christi (extra quam o-
 mnium confenfu non eft fa-
 lus) & adhæferunt *meretrici*
Babylonicæ (fic enim vocant il-
 li Ecclefiam *Romanam*) & fue-
 runt

44. Quæ fides, & Religio
runt ministri, & instrumenta
primaria Antichristi.

Tertiò. Quia fuerunt idola-
lolaræ, colentes creaturam
pro creatore, nimirum panem,
& vinum locò Christi in Eu-
charistia, honorantes Sanctos,
& eorum imagines, &c. Nul-
la est ignorantia, qua valeant
ista excusari. Fuerunt ergo
omnes isti impij, & sunt ge-
hennæ tormentis addicti. At
hæc omnia quàm sunt impro-
babilia, quàm incredibilia, &
contra communem sensum
omnium Christianorum, qui
hactenus extitere? Quòd
autem in aliis Religionibus
nulli extiterint eximie san-
ctitatis, quorum vita mundo
fuerit admirationi, satis con-
stat. Neminem enim nomi-
nare

nare poffunt: nam etiam primi Auctores terrenis addi cti, & voluptatum feftatores fue- re, nihil fupra vulgum in vita habuere; quinimò maximis vitiis fue- re obnoxij. Sed de hac re plura inferiùs dicemus.

*Quarta Considera-
tio, ex miraculis cul-
torum.*

Illa Religio, in qua pluri- ma miracula omnibus sæ- culis edita, eft præferenda aliis, quæ miraculis funt deftitu- ta. Miracula enim funt ve- lut figilla quædam, & testimo- nia Divina, quibus Religio comprobatur. Cùm enim pleraq; in Religione funt fu- pra naturam, & captum men- tis

46. Quæ fides, & Religio
tis humanæ, non possunt ratio-
nibus naturalibus persuaderi;
sed opus est quibusdam argu-
mentis supernaturalibus, qui-
bus mentes hominum con-
vincantur. Hæc autem sunt
miracula. At sola Religio
Catholica miraculorum glo-
riâ fulget; sola ergo est vera
Religio, omnibus præfere-
nda, utpote sola à DEO testimo-
nium habens. Quòd autem
in illa jam inde à temporibus
Apostolorum miracula plu-
rima sæculis singulis sint edi-
ta, & etiamnum edantur, o-
mnibus Christianis est persua-
sissimum, & ex variis historiis,
ex Annalibus regnorum, &
ex vitis, rebúsque gestis San-
ctorum constat.

Sed inquirunt adversarij,
hæc

hæc miracula non esse vera, *Calvinus præfat. in Institut.*
 sed partim conficta, partim
 diabolica. Verùm id omni
 specie probabilitatis caret.

Est enim contra iudicium Or-
 bis, & tot sæculorum. Omnes
 enim gentes jam inde à tot
 annorum centuriis ea absque
 ulla dubitatione pro veris
 miraculis habuere. Quis
 enim umquam dubitavit de
 miraculis Gregorij Thaumaturgi,
 Antonij Magni, Hilario-
 nis, Martini, Nicolai, Bene-
 dicti, Malachiaë, Bernardi,
 Dominici, Francisci Assisij,
 Francisci à Paula, Francisci
 Xaverij, ut alios innumeros
 omittam?

Prætereà, non esse conficta,
 multis rationibus convinci po-
 test. Primò. Quia à gra-
 vissi-

MIRACU-
 LA NON
 ESSE CON-
 FICTA.

48. Quæ fides, & Religio
viffimis Auctõribus confcripta
sunt. Nam miracula Gre-
gorij, qui idcirco Thaumatur-
gus (hoc est miraculorum
patrator) dictus est, confcri-
pta sunt à Gregorio Nyffeno
in illius vita, & Basilio lib. de
Spiritu Sancto c. 29. Antonij,
ab Athanasio, & Hieronymo;
Martini, à Severo Sulpitio;
Nicolai, à variis Scriptoribus
Græcis; Benedicti, à Grego-
rio Magno, & aliis; Malachia,
à Bernardo; Bernardi, à di-
versis auctõribus gravissimis
illius ætatis; Francisci, à Bo-
naventura; Dominici, ab iis,
quæ à fide dignis acceperat;
Francisci à Paula recensentur
in diplomate Canonizatio-
nis; Francisci Xaverij, post
summam inquisitionem, &
testes

testes juratos, comprobata
 sunt publico testimonio Pro-
 regis Indiæ. Quis credat, i-
 stos viros, sanctitate, doctrina,
 auctoritate illustres, voluisse
 in perniciem animæ, & æter-
 num sui nominis probrum,
 ista confingere, & mundo im-
 ponere? Nam mendacium in
 iis, quæ ad Religionem per-
 tinent, est perniciosum, &
 gravissimum peccatum. De-
 inde si essent conficta, facile
 potuissent convinci vanitatis
 ab illius ævi hominibus, apud
 quos scribuntur patrata. At
 nemo umquam illa rejecit,
 nisi paganus, vel Judæus, vel
 hæreticus. Accedit, quòd
 plurima ex illis, publicis te-
 stimoniis Episcoporum, vel
 Magistratum, & prævia cau-

50. Quæ fides, & Religio
sæ cognitione sunt confirma-
ta. Denique dicere, illa esse
conficta, est tollere omnem
fidem historiarum, & everte-
re omnem notitiam superio-
rum temporum. De omni-
bus enim gestis antiquis dici
poterit, esse conficta; cùm, ni-
si ex scriptis auctorum, pro-
bari non possint.

NON ES-
SE DIABO-
LICA.

Pari modo, non esse ope
dæmonum perfecta, constat
multis modis. Primò. Quia
edita à viris sanctissimis, Deo-
que addictissimis. Quis cre-
dat, Franciscum, Dominicum,
Bernardum, Benedictum,
Martinum, & similes com-
mercium cum diabolo habuif-
se? Deinde, quia opera illa
longè diaboli vim supera-
bant. Non enim potest dia-
bolus

fit capeffenda. si.

bolus illuminare cæcos, corrigere claudos, excitare mortuos, subitò roborare paralyticos, fiderata, aridâq; repente vegetare membra, & similia, quæ omnem naturæ vim excedunt, præftare. Unde nec magi talia umquam ope dæmonum efficere potuère. Talia tamen plurima, & pænè innumerabilia nostri Sancti perfecerunt, idq; repente ad solum contactum, ad signum Crucis, ad breves preces, & sæpè ad solum imperium. Tertiò. Quia ea, quæ dæmonum artificio fiunt, vel parum durant, tanquam præftigiæ, & delusiones oculorum, ut constat ex iis, quæ faciunt magi: vel, si durant, fiunt per causas naturales, earumque

52. Quæ fides, & Religio
vim non excedunt. Deinde
illa mortalibus plerumq; non
sunt utilia, sed vel noxia, vel
inutilia, & vana; qualia sunt,
ignem descendere de cœlo,
statuam loqui, & similia, quæ
facturus est Antichristus, e-
jusque pseudoprophetæ novis-
simis temporibus, ut ex Apo-
calypsi colligitur: nec addu-
cunt ad vitæ emendationem.
At miracula Sanctorum ha-
bent effectum permanentem,
& solidum, & mortalibus
sunt utilissima, eosque ad DEI
timorem, & vitæ emendatio-
nem excitant. Quartò, No-
va miracula numquam appro-
bata fuêre in Ecclesia, nisi præ-
via magna discussione: exa-
minantur enim testes, & ple-
rumque sub jurejurando; in-
spi

fpicitur ipfum factum, an naturæ viribus, an ope dæmonum fieri poffit; confiderantur omnes circumftantiæ, quo modo, quo ordine, qua occasione, quo loco, & tempore, quo fine, coram quibus, & circa quos miraculum patratum. Et sæpè non defunt æmuli, qui libenter rem elevent, vel fufpectam redderent, fi poffent: & idcirco nihil intentatum, aut indifcuffum prætermittunt. Itaque impoffibile eft, diu latere fraudem, fi qua fubfit; & ad Divinam providentiam pertinet non permittere, homines tam miserè deludi, præfertim poft tantam diligentiam ab illis adhibitam, ad veritatem rei indagandam. Quintò.

54. Quæ fides, & Religio

Si miracula Ecclesiæ fiunt à Diabolo ad retinendos homines in falsa Religione ; cur non facit similia in aliis falsis Religionibus : nimirum inter Turcas, Arianos, Anabaptistas, Libertinos, & similes ? Cur has omnes miraculis suis destituit, & solam Catholicam illustrat ? An fortè hæc illi magis est cordi, quàm reliquæ omnes ? At non debebat etiam alias negligere, ex quibus illi tam ampli proven-tus. Delectatur varietate falsi cultûs, ut omnium se ingeniis, & affectibus accommo-det. Itaque cùm sola Religio Catholica miracula habeat, nulla autem Religio falsa ; perspicuum id signum est, miracula Ecclesiæ Catholicæ à Dia-

Diabolo non esse. Denique quænam subest ratio, cur dicantur conficta, vel dæmonis ope patrata? An quia fieri non poterant? At DEUS est omnipotens; & ipse similia multa per Apostolos fecit, ut ex Scripturis constat. An quia Scripturis repugnant? At Dominus apertè promisit hanc miraculorū, & sanitatum gratiam, cum ait: *Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet: quia ego ad Patrem vado, & quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.* Quibus verbis insinuat, semper in Ecclesia gratiam miraculorum futuram; nec solos Apostolos, sed etiam

Joan. 14.

§6. Quæ fides & Religio
multos Apostolicos, & exi-
miæ sanctitatis viros, pro lo-
co, & tempore miracula pa-
traturos. Hanc ergo Domini
promissionem videmus im-
pleri, dum sancti viri miracu-
la faciunt. An quia teste ca-
rent? Præter Scriptores fide
dignissimos, habemus fidem,
& consensum populorum;
habemus in multis testimo-
nia Episcoporum, vel Magi-
stratum, post accuratum rei
examen, & juratos testes con-
fecta. Denique plurima pu-
blicè in multorum præsentia
sunt gesta. Nullæ sunt hi-
storiæ antiquæ (præter eas,
quæ S. Scripturâ continentur)
quæ tot, ac tantos testes habe-
ant. Accedit, quòd singulis
ætatibus, imò singulis ferè an-
nis,

nis, in diverfis locis miracula ingentia per Sanctos cum Chriſto regnantes, & maximè per Beatiffimam Virginem fiant; quæ locis illis ſunt omnibus manifeſta, & ab omnibus cerni oculis, & manibus palpari poſſunt: quæ etiam poſt magnam diſcuſſionem teſtibus juratis, & publicis teſtimoniis ſunt confirmata.

Sed inquirunt adverſarij : Vera miracula confirmant Evangelium, Marci ultimo. Iſta autem evertunt Evangelium, & ſtatuunt idololatriam, hoc eſt, cultum reliquiarum, & imaginum, invocationem Sanctorum, Miſſam, & ſimilia: ergo ſunt à Diabolo. Verùm hinc eſt manifeſtum ſophiſma, quod vocatur Petitio

*Calvin.
præfat. in
Inſtitut.*

§8. Quæ fides, & Religio
principij. Sumitur enim, ut
certum, id, quod erat proban-
dum, & de quo est controver-
sia. Supponitur enim, ut cer-
tum, & indubitatum, Religio-
nem Catholicam esse falsam;
& ex eo colligitur, miracula,
quibus illa confirmatur, falsa
esse, & Diaboli præstigias. Si-
mili modo Scribæ, & Phari-
sæi supponebant, doctrinam
Christi falsam esse, & Moyfi ad-
versariam; & inde colligebant,
miracula ipsius falsa esse, &
Matth. 12. ipsum in Beelzebub principe
dæmoniorū eijcere dæmonia.
Sic quoq; Pagani calumniaban-
tur miracula Martyrum, arti-
bus magicis ea tribuentes; &
Ariani, Eunomiani, ac Vigi-
lantiani, miracula Catholico-
rum; ut testatur Victor Uti-
censis

census lib. 2. persecut. Wandal. & Ambrosius sermone de SS. Gervasio, & Protasio; Hieronymus contra Vigilantium. At nos contra ex veritate miraculorum, quæ ab omnibus perspicuè cognosci, oculis cerni, & manibus palpari potest, colligimus veritatem Religionis Catholicæ, de qua est controversia. Numquam enim ad confirmationem falsæ doctrinæ miracula facta legimus, qualia Sancti plurima fecerunt. Numquam mortui ab hæreticis excitati, aut cæci illuminati, aut claudi erecti, aut paralytici curati, aut demones è corporibus hominum fugati. Numquam talia à Luthero, vel Calvino, vel horum sectatoribus

60. Quæ fides, & Religio
ribus perfecta. Tentavit Lu-
therus aliquando de quadam
sua discipula Diabolum eijce-
re, sed periculum adiit, ut
ipse ab eo necaretur; ut scri-
bit Fredericus Staphylus, qui
interfuit. Rursus tentavit
quemdam Nefenum in Albi
submersum quibusdam im-
murmurationibus in vitam
revocare; sed irrito conatu.
Tentavit similiter Calvinus,
volens excitare ad vitameum,
qui ipsius svasu se simulârat
mortuum; sed eo successu
ut ex vivo fecerit mortuum.
Nam justo DEI judicio simu-
latori illi vita subtracta est,
cùm illum Calvinus ad vitam
revocare conatur. Histori-
am luculentè cum suis adjun-
ctis narrat Hieronymus Bol-
secus.

*Cochl. in
Actis Lu-
theri anno
1523.*

*In vita
Calvini c.
13.*

secus. Quare, cùm neque vera neque simulata miracula eis succedant, conantur hoc fir-
mamentum miraculorũ, quod sanè potentissimum est, & mentem omnino convincit, Ecclesiæ Catholicæ subtrahere; sed nulla probabilitate, ùt ostensum est.

Sicut igitur, qui miracula Domini, vel Apostolorum considerabant, & animo tranquillo, semoto odio, aliisq; pravis affectibus, perpendebant, dubitare non poterant, quin doctrina ipsorum esset à DEO, qui eis tam illustribus signis suffragabatur: ita qui modò, deposito parumper odio, & passionibus, diligenter considerant miracula, quæ in Ecclesia à sanctis hominibus, vel adhuc viventibus, vel

62. Quæ fides, & Religio
vel vitâ functis singulis sæculis
fiunt, dubitare nequeunt, quin
illorum doctrina, & Religio à
DEO sit, & Ecclesia, cui adhæ-
rent, sit vera DEI Ecclesia.

*Quinta Considera-
tio, ex Gentium con-
versione.*

ILLa censenda est vera Chri-
sti Religio, ac proinde
amplectenda, ad quam semper
facta est Gentium conversio.
Dominus enim passim in Scri-
pturis hanc Gentium ad fidem,
& verum DEI cultum con-
versionem promisit: quæ pro-
missio debet impleri. Atqui
Religio, ad quam Gentes o-
mnibus sæculis sunt conversæ,
& etiamnum hoc sæculo con-
vertuntur, est Religio Catho-
lica

Psalm. 1.

21.

Osee 1.

Matth.

Marci, &

Luc. ult.

lica, & Romana: nullum ergo dubium effe debet, quin hæc fit vera Christi Religio.

Quòd autem illa Religio, ad quam femper facta eft, & etiamnum fit Gentium conuerfio, fit Religio Catholica, & Romana; perfpicuum eft ex iis, quæ tum hoc sæculo, tum fuperioribus gelta funt. Hoc sæculo innumerabiles conuerfi funt, & affiduè conuertuntur, in India Orientali, in Japonia, in maximo Chinæ Regno, & in Infulis plurimis Indici maris. Similiter in novo Orbe, ubi plurima, & ampliffima Regna. Hi omnes ad Catholicam Religionem tranfeunt, & Ecclefiæ Romanæ adjunguntur; idque per religiofos viros, auctori-

64. Quæ fides, & Religio
etoritate Romani Pontificis ad
hoc missos.

Sæculo 14. unus S. Vincen-
tius Ferrerius Ordinis Prædi-
catorum convertit ad fidem
Catholicam ad viginti quinque
millia, partim Judæos, partim
Saracenos; ut testatur D. An-
toninus ejusdē ætatis scriptor,
3. p. Hist. tit. 23. c. 8. §. 2.

Sæculo 13. plurimi in Tar-
taria fuere conversi ad Re-
ligionem Catholicam per du-
os Dominicanos à Summo
Pontifice missos, petente id
illorum Imperatore, quem
Magnum Cham vocant; sicut
scribit Paulus Venetus, cujus
operâ ille Imperator in ea re
est usus.

Sæculo 12. conversi fuere
Norvegi per Adrianum Quar-
tum,

sit capeffenda. 65.

tum, priusquam Pontifex efferet, ut scribit Platina in vita Adriani Quarti.

Sæculo 11. conversi magna ex parte Hungari, & Episcopi illis à Romano Pontifice dati, petente id eorum Rege S. Stephano Hungarorum Rege nuper converso: ita scribunt Centuriatores cent. 11. cap. 2.

Sæculo 10. conversa multa Regna operâ Henrici I. Imperatoris, & Adalberti Boëmorum, & Methodij Moravorum Archipræsulum; ut scribunt Centuriatores cent. 10. cap. 2.

Sæculo 9. conversi Wandali, Bulgari, Sclavi, Poloni, Dani, Moravi, & Ecclesiæ Romanæ adjuncti, ita cent. 9. c. 2.
Sæcu-

66. Quæ fides, & Religio

Sæculo 8. conversa est magna ex parte Germania per S. Bonifacium à Gregorio Secundo ad hoc missum; cent. 8. cap. 2.

Sæculo 7. conversi Francones à S. Kiliano, quem ad hoc Romanus Pontifex miserat; cent. 7. cap. 2.

Sæculo 6. conversi ad fidem Angli per Monachos à S. Gregorio ad hoc destinatos; cent. 6. cap. 2.

Denique Brabanti, Flandri, Hollandi, Frisij, Westphali, Franci, & reliquæ gentes vicinæ à quibus conversi? Nónne à filiis Ecclesiæ Romanæ? nimirum à Servatio, Eligio, Rumoldo, Amando, Vedasto, Livino, Remigio, Willebrordo, Svitberto, Wulfranno,

no, & aliis, qui omnes Ecclesie Romanæ fuere addictissimi? Ex quibus constat, omnes gentes, quæ ex Paganismo, vel Judaismo à mille retrò annis ad Christum conversæ sunt, conversas esse ad fidem Catholicam Romanam, & adjunctas Ecclesie Romanæ.

Quod etiam præter cetera apertè indicant Sacerdotes, Altaria, sacrificium Missæ, Cultus reliquiarum, & Imaginum, Peregrinationes, invocatio Sanctorum, Monasteria, Monachi, obedientia Summi Pontificis, & alia Catholicæ Religionis propria, quæ post conversionem apud omnes illas gentes viguerunt; donec nuperrimè per novitias istas Religiones fuere sublata.

68. Quæ fides, & Religio
ta. Quis hæc considerans du-
bitare queat, quin Religio
Catholica sit vera Christi Re-
ligio? In hac enim videt im-
pleri illam de gentium con-
versione divinam promissio-
nem: ad hanc, relictis idolis,
relicta vitæ impuritate, uxo-
rum multitudine, morum fe-
ritate, & barbarie, abdicatâ
pristina vivendi licentiâ, con-
volare tot populos, tot natio-
nes remotissimas, tot regna
potentissima; & in ea man-
svescere sub jugo Christi, im-
bibere timorem DEI, formari
ad omnem vitæ honestatem,
accendi ad contemptum tem-
poralium, & amorem cœle-
stium. Quî fieri potest, ut ea
Religio falsa, & impia sit, quæ
tantam in animis barbarorum
effi-

efficit mutationem? Denique, quâ fieri potest, ut Divina Providentia, tot jam sæculis omnes gentes, cùm idololatriam deserere, veritatem totis animis amplecti, & ad Ecclesiam Christi se aggregare voluerunt, permiserit decipi, & in alios errores funestos, novamque idololatriam impelli; idque per eos, qui in Ecclesia habebantur ab omnibus legitimi ministri; qui sanctitate vitæ, sapientia, & miraculis clari? Absit, ut de Divina bonitate, ejusque providentia, qua salutem hominum consulit, ita sentiamus.

Porrò ad Lutheranam, Calvinisticam, & Anabaptisticam, nulla est umquam facta Gentium conversio, nulla Pa-

70. Quæ fides, & Religio
la Paganorum regnorum ac-
cessio ; sed eorum dumtaxat,
qui Christianum nomen præ-
ferentes, pristinae Religionis,
& disciplinae pertasi, liberta-
tem carnis, & novitatem se-
ctabantur, defectio: quod est
perspicuum hæreseos argu-
mentum. Hæresis enim ni-
hil est aliud, quam Catholicæ
doctrinae corruptio, & Chri-
stianorum à pristina Religio-
ne, retento nomine Christi-
ano, defectio. Et hæretico-
rum doctorum studium est,
non convertere Ethnicos, sed
pervertere Christianos. Unde
rectè Tertullianus lib. de Præ-
scriptionibus. *De verbi admi-
nistratione, quid dicam? Cùm
hoc sit negotiū illis, non Ethnicos
convertendi, sed nostros ever-*
tendi;

tendi: hanc magis gloriam captant, si stantibus ruinā, non si jacentibus elevationem operentur; quoniam & ipsū opus eorū non de suo proprio edificio venit, sed de veritatis destructione. Nostra suffodiunt, ut sua edificent. Ita fit, ut ruinas facilius operentur stantium edificiorum, quā extruções jacentium ruinarum.

*Sexta Consideratio,
ex nomine CATHOLICA,
& re ipsa hoc nomine
signata.*

RURSUS illa Religio censenda est vera Christi Religio, quæ semper habita, & dicta fuit *Catholica*: juxta illud symboli Apostolici:
Cre-

72. Quæ fides, & Religio
Credo sanctam Ecclesiam Ca-
tholicam. Atqui sola Roma-
 na dicta est *Catholica*, ejusque
 cultores *Catholici*: ergo sola
 Religio Romana est vera Chri-
 sti Religio. Hanc solam *Ca-*
tholicam nuncupari, & semper
 ita nuncupatam esse, Primò
 ex ipso usu per orbem rece-
 pto constat. Vnde etiam sæ-
 pè hæretici in suis scriptis il-
 lam *Catholicam* vocant, &
 ejus sectatores *Catholicos*:
 nec umquam ulla secta hoc
 nomen meruit. Numquam
 enim vel Marcionitæ, vel
 cum D. Montanistæ, vel Manichæi,
 vel Donatistæ, vel Pelagiani,
 vel Vigilantiani, vel Walden-
 ses, vel Lutherani, vel Calvi-
 nistæ, vel Anabaptistæ *Catho-*
lici passim vocati sunt, aut
 eorum

Vide Paci-
anū epist.
de nomine
Catholi-
cum' & D.
Aug. c. 4.
cont. epist.
fundament.

eorum doctrina Religio Catholica. Sola Ecclesia Romana, eique adhærens multitudo, Ecclesia Catholica; & hujus Ecclesiæ Religio, fides, doctrina, Religio Catholica, fides Catholica, & doctrina Catholica dicitur: & ejus feftatores Catholici.

Secundò. Quia Catholicum idem est, quod universale, latiffimè patens, & ad omnia se extendens. Talis autem est Religio Romana; quia per totum Orbem diffusa extendit se ad omnes gentes, & ad omnia regna. Nullam enim regnum, nulla gens nobis cognita, quæ hanc Religionem, vel non habeat adhuc, vel aliquando non habuerit, vel modò non incipiat habere.

CATHOLICA AD OMNES NATIONES SE EXTENDIT.

74. Quæ Fides, & Religio

Imò hoc tempore pænè apud omnes gentes est publica Religionis nostræ professio. Nimirum, apud Japones, Chinas, Indos, Persas, Tartaros, Turcas, Afros, Brasilios, Peruanos, Mexicanos, &c. Omnibus enim his locis reperiuntur Catholici, reperiuntur templa, altaria, imagines Christi, & Sanctorum: celebratur Missa, administrantur nostra Sacramenta, servantur festa, & jejunia; denique servatur publicè Religio Romæa. Cui dubium esse possit, eam esse veram Religionem, & veram salutis viam, quam Dominus omnibus regnis proponi, & prædicari voluit; quam in omnibus regnis tempore congruo crescere, & fructificare

carefecit; & quam etiamnum ubiq; aliquo modo confervat, efficiens, ut Catholici per totum Orbem fint difperfi, ut infideles per illos ad veræ Religionis notitiam pervenire poffint.

Extendit etiam fe ad omnia tempora, quæ quidem ab A-
 postolorum ævo fluxêre. AD OM-
 NIA TEM-
 PORA.

Nulla enim ætas, nullum sæculum ab eo tempore assignari potest, quo hæc Religio non fuerit. Omnibus sæculis celebrata Miffa pro vivis, & defunctis, celebrata fefta, fervata jejunia, frequentata vota Monastica, invocati Sancti, honoratæ Sanctorum reliquæ, & alia noftre Religionis propria in ufu fuêre; ut ex omnium ætatû scriptoribus constat.

76. Quæ fides, & Religio

NULLA
SECTA
VOCA
PASSIM
RELIGIO
CATHO-
LICA.

NULLA
DIFFUSA
TOTO
ORBE.

Ad Rom.
10. & ad
Coloss. 1.

E contrario si sectas omnes consideremus, nulla ex his unquam *Catholica* Religio nuncupata est, aut sectatores earum *Catholici*, ut dictum est; sed à suis auctoribus nomen accepere: ut Simoniani, Valentiniani, Pelagiani, Lutherani, Calvinistæ, &c. Nulla toto Orbe diffusa est. Olim cum Religio *Catholica* mundo illuxit, brevi tempore per totum Orbem diffusa est, & in omnibus parè regnis fructificare, & crescere cœpit, ut ex Apostolo constat. At Religio Lutherana, Calvinistica, & Anabaptistica, jam post 70. vel 80. annos angustis adhuc finibus continentur, & magis deficient, in alias sectas abeundo, vel ad *Catholicam* Religionem

ligionem redeundo , quàm proficiunt. Nulla etiam ex his jam inde à temporibus Apoftolorum duravit ; fed omnes à 70. vel 80. annis inventæ sunt. Itaque neq; ratione temporis, neque ratione locorum, neque ratione nationum Catholicæ dici poffunt. Ad- do, Catholicam Religionem unicam effe, & eandem ubique. At illæ Religiones funt inter fe diverfæ admodum, & in primariis capitibus difcrepantes ; & altera alteram hærefeos damnat. Quomodo ergo Catholicæ dici poffunt?

Septima Consideratio, ex Successione.

PRÆTEREA illa Religio vera Christi Religio censenda est, cujus ministri omnes ab Apostolis descendunt, suntque Apostolorum successores, vel ab eorum successoribus ordinationem, & auctoritatem acceperunt. Hac enim ratione constabit, Religionem illam, & Ecclesiam, quæ illam Religionem colit, Apostolicam esse. Atqui talis est Religio Catholica: ergo, &c.

Ministros omnes Catholice Religionis ab Apostolis descendere, sive potestatem Ordinis spectes, sive Jurisdictionis, perspicuum est. Omnes enim inferiores ministri, præsertim Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, ordinantur
ab

ab Episcopis. Episcopi suum
 Ordinem ab aliis Episcopis ac-
 ceperunt: & hi rursus ab aliis,
 & sic deinceps sursum ver-
 sus usque ad Apostolos, qui
 hanc potestatem proximè à
 Christo accepêre. Sicut ergo
 omnes homines, secundum
 vitam, & potentiam natura-
 lem, longo generationum tra-
 ctu descendunt ab Adamo:
 ita omnes Ecclesiæ ministri,
 secundum potestatem super-
 naturalem, longa ordinatio-
 num, & sanctificationum se-
 rie descendunt à Christo Do-
 mino, qui est secundus Adam.
 Nullus itaque est minister in
 Ecclesia, qui potestatem suam,
 qua consecrat, qua sacrificat,
 qua absolvit à peccatis, & alia
 Sacramenta conficit, & popu-

80. Quæ fides, & Religio
lum Christianum sanctificat,
non possit ad Christum, tam
quam primum fontem, & au-
ctorem, reducere. Unde et-
tiam omnia illa opera, quæ per
hanc potestatem perficit, tri-
buuntur Christo, tamquam pri-
mario auctori, qui hanc pote-
statem instituit, eiq; invisibili-
ter præsidet, & assistit: cujus
homo solum est instrumen-
tum, per quod ipse omnia illa
facit; ut optimè D. Augusti-
nus, & alij Patres docent.

*Tr. 18. 1. in
Joan. Chry-
sost. homil.
60. ad po-
pulum.
Ambr. l.
4. de Sacr.
6. 4. & 5.*

Parimodo omnis potestas
Jurisdictionis ministrorum,
qua populum Christianum re-
gere, verbum DEI prædica-
re, & omnia munia pastora-
lia obire possunt, à Christo
descendit, & ad ipsum perspi-
cuè reduci potest. Parochi
enim

enim habent suam Jurisdictionem ab Episcopis, Episcopi à Summo Pontifice; Summus Pontifex, cùm B. Petri in eandem cathedram, & in idem manus regendæ Ecclesiæ Catholicæ sit successor, necessariò quoque succedit in eandem Jurisdictionem, quæ immediatè à Domino, Beato Petro, & in ipso omnibus ejus legitimis successoribus collata est. Qui autem in Ecclesia non habent potestatem ordinariam, sed delegatam tantùm, eam à Parochis, vel Episcopis, vel Summo Pontifice acceperunt. Itaque nullus est minister in Ecclesia Catholica, nullus concionator verbi DEI, aut Catechista, qui suam missionem perspicuè ostende-

82. Quæ fides, & Religio

re non possit, & demonstra-
re, eam à Christo derivari. Et
fanè nisi id possent, non essent
ullo modo audiendi, sed su-
specti habendi tamquam lu-
pi, cùm non per ostium in o-
vile intrent, sed aliunde oc-
cultè irrepant.

Hoc argumentum semper

* *Iren.* maximi fecêre * *Patres anti-*
lib. 3. c. 3. qui, ad omnes hæreses convin-
Tertull. de cendas. Nam per illud osten-
prescript. ditur continuatio Religionis
August. E- nostræ per singula sæcula, usq;
pis. 165. ad tempora Apostolorũ. Tenet
Optatus li. me, inquit S. Augustinus, † *in*
2. contra *Parmen.* *Ecclesia, ab ipsa Sede Petri Apo-*
cap. 4. *stoli, cui pascendas oves suas*
† *cõtra Epi-* *Dominus commendavit, usque*
fundam. *ad præsentem Episcopatum suc-*
cessio Sacerdotum. His simi-
lia habet D. Hieronymus dialo-

go contra Luciferianos, quæ
mox dabo.

Nullus ex novarum Reli-
gionum ministris id ostende-
re potest. Et quidem pote-
statem Ordinis, qua Sacra-
menta conficiant, & populum
sanctificent, ad Apostolos, &
Christum reducere nequeunt:
quia omnem illam sustule-
runt. Nec ullus inter eos est,
aut Episcopali, aut Sacerdota-
li ordine, seu gradu insignitus
(nisi fortè Apostata à Religi-
one Catholica, cui gradus il-
le ad nihil ampliùs apud eos
servit) cùm tamen Christi Ec-
clesia semper hos gradus ha-
buerit, & ab illis gubernata
fuerit. Similiter nec pote-
statem Jurisdictionis, qua ver-
bum DEI, tamquam veri pa-

84. Quæ fides, & Religio
stores prædicent, Baptismum
administrent, & populum in
spiritualibus, cultúque divino
regant. Quæro enim, à quo Lu-
therus, à quo Calvinus hanc
potestatem habuit? A quo
missus est uterq; ad prædican-
dum novum Evangelium, &
populum reformandum? Non
enim fuerunt missi ab Ordina-
riis Ecclesiæ Pastoribus, ut satis
constat; ex se ergo venerunt,
à nullo missi. At quod potest ef-
se certius signum, nō esse audi-
endos, sed cavendos? * *Quomo-
do enim prædicabunt, nisi mit-
tantur?* † *Qui enim non intrat
per ostium in ovile ovium, sed
adscendit aliunde, ille fur est,
& latro: qui autem intrat per
ostium, pastor est omnium. Per
ostium non intrant, quicum-
que*

• *Ad Rom.*

Io.

† *Joan. 20.*

lit capeffenda. 85.

que absque ordinaria, vel legitima auctoritate officium pastoris usurpant.

Sed fortè dicent, se à Christo missos, & auctoritatem reformandi Ecclesiam accepisse. Verùm non satis est id dicere; omnes enim hæresarchæ id de se affirmant. Unde oportet, ut proferant patentes, quibus fidem faciant, & nos convincant, se à Christo missos esse; sicut Apostoli maximis miraculis suam missionem confirmabant.

Alioquin non debemus eorum reformationem acceptare; imò tenebimur eos tamquam impostores rejicere. Deinde, quomodo missi à Christo, cum tam diversa, & inter se pugnancia tradant? Si Lu-

SECTA-
RII AN A
CHRISTO
MISSI.

86. Quæ fides, & Religio
therus missus à Christo, non
potest ab eodem missus esse
Calvinus, qui ejus doctrinam
in multis subvertit, & tam-
quam hæreticam damnat. Et
è contrario, si Calvinus à Chri-
sto missus, non potest ab eo-
dem missus esse Lutherus.
DEUS enim sibi non est con-
trarius, neque spiritus Pro-
phetarum se mutuò destruunt.
Omitto alia, quæ in hanc sen-
tentiam dici possent.

*Octava Considera-
tio, ex consensu Doctorem
veterum, & controver-
siarum decisione: & quia
extra nulla soli-
ditas.*

ILLA Religio est Christo imputanda, & ceteris omnibus præferenda, in qua est summa Doctorum omnis ætatis, & regionis circa fidei capita consensio, in qua controversiarum omnium facilis terminatio; à qua si recesseris, nihil certi habeas, quò te conferas. Atqui talis est sola Religio Catholica: ergo hæc sola est vera Christi Religio.

Ac primùm de consensione DD. circa capita nostræ Religionis, constat ex eorum scriptis. Quotquot enim antiqui Doctores scripserunt in Græcia, in Asia, in Ægypto, in Africa, in Hispania, in Italia, in Gallia, in Germania, in Anglia de mysteriis nostræ
Re-

88. Quæ fides, & Religio

Religionis, omnes consentiunt circa libertatem arbitrij, circa merita bonorum operum, circa sacrificium Missæ pro vivis, & defunctis, circa vota monastica, jejunia, festa, invocationem Sanctorum, & similia, quæ à novis istis Religionibus improbantur; nec

Calvinus diffitentur Lutherani, & Calvinistæ. Sed dicunt, istos esse nævos antiquorum, jam ad superstitionem, & humanas traditiones inclinantium. Unde ipsi ad verbum DEI provocant, ipsorum nempe sensu intellectum. Verùm, quàm hoc est improbable, veteres omnes, tam diversis locis de iisdem rebus scribentes tanto cōsensu, potuisse errare? Cōsensus enim plurimorum, præ-

ser-

Calvinus
l. 2. c. 2. 3.
14. & 16.
lib. 3. c. 4.
& 5.
Lib. 4. c.
12. Centu-
riatores
sent. 2. 3.
4. 5. c. 4.

ſertim, qui antè inter ſe non communicârunt, in idem dogma, eſt maximum ſignum veritatis, mentes divinitùs illuſtratas ad ſe trahentis, & in unitatem colligentis. Veritatis enim, cùm unica ſit, eſt congregare in conſenſum; falſitatis, quia multiplex, diſſipare in varias ſententias, & errores. Unde hæretici diverſis locis de eadem re ſcribentes vix umquam conſentiunt, ſed in plurimas ſententias diſtrahuntur, quia ſemel à veritate receſſerunt. Deinde nullum eſt dogma Religionis Catholicæ, de quo oſtendi poſſit, eſſe de novo introductum ab aliquo in Eccleſia: quod eſt ſignum manifeſtum, illud ſemper in Eccleſia

90. Quæ fides, & Religio
clesia extitisse, & ab Aposto-
lis descendere. Si enim de
novo post Apostolos contra
doctrinam Apostolicam esset
introducendum, ostendi pos-
set, quo sæculo, qua ætate id
factum esset, quo loco, & au-
ctore; quinam se huic novo
dogmati opposuerint. Nul-
lum enim novum dogma si-
ne magna commotione, &
contradictione introduci po-
test. Sic enim de singulis hæ-
resibus ostendere possumus,
quo tempore, & loco, & quo
auctore introductæ primùm
sint: quinam se illis opposue-
rint: quas commotiones con-
citârint; denique à quo Pon-
tifice, & Concilio sint condem-
natæ. Quòd si de singulis
hæresibus id ostendi potest,
quan-

quantò magis id oftendi poffet de maximis Religionis capitibus, fi aliqua innovatio in illis effet facta ? Perfpicuum igitur eft, Religionem Catholicam noftram, non folùm miniftrorum fucceffione, fed etiam doctrinæ confanguinitate, ut Tertullianus loquitur, cum antiqua, & Apoftolica congruere, & continuari.

*Lib. de
Præfcript.*

Quòd autem novarum Religionum dogmata cum veteribus non confentiant, & ipfimet fatis fatentur; cùm in fupradictis capitibus veteres reprehendant fuperftitionis, & affirmant, eos ab errore excufari non poffe; & infrà fufiùs oftendemus.

Secundò : De controverfiis, quæ in Ecclefia interdum
sub-

92. Quæ fides, & Religio

CONTRO-
VERSIAE
FACILE
IN ECCLE-
SIA CA-
THOLICA
SOPHUN-
TUR.

JUDEX
CONTRO-
VERSIA-
RUM.

suboriuntur, has facile expe-
diri testatur perpetuus Eccle-
siae usus. Habet enim Eccle-
sia Catholica infallibilem Ju-
dicem controversiarum, sum-
mum Pontificem cum Con-
cilio; quo iudice hæctenus
facile omnes controversiae di-
remptæ: omnes hæreses va-
riis sæculis exortæ, sunt pro-
fligatæ, & populus Catholi-
cus in una fide, in una Re-
ligione, & doctrina per totum
Orbem retentus. Hoc modo
damnata hæresis Ariana per
Nicænam synodum sub Syl-
vestro: Macedoniana per
Constantinopolitanam pri-
mam sub Damaso: Nestoria-
na per Ephesinam sub Coele-
stino: Eutychiana per Chal-
cedonensem sub Leone I. Ico-
noma-

nomachorum à Nicæna fecunda sub Adriano I. Et, ut alias omittam, Berengariana de Euchariftia per fynodum Romanam, & Vercellensem sub Leone IX. per Turonensem sub Victore II. per Romanam sub Nicolao II. denique per aliam Romanam sub Gregorio VII.

Omnis enim ratio postulat, ut caufa Religionis, cùm fit communis toti Ecclesiæ, non iudicetur à privatis, qui nullam in Ecclesia dignitatem obtinent: sed ab ipso universalis Ecclesiæ pastore, unà cum aliis particularium præsidibus, quibus regimen Ecclesiæ est commissum, & ipsam Ecclesiam universalem, ut capita, uniti repræsentant. Sic
con-

94. Quæ fides, & Religio
controversiæ de legibus, &
privilegiis regni, non ab alio,
quàm à Rege, & Regni pri-
moribus, qui totum Regnum
repræsentant, sunt deciden-
dæ. Quorum enim est rege-
re aliquam communitatem,
sive in temporalibus, sive in
spiritualibus, eorundem est
sopire lites; & controversias
circa materiam proprii regi-
minis incidentes decidere, om-
ni in posterum contradicti-
one sublata. Et sanè nisi Ec-
clesia hanc potestatem habe-
ret, valdè esset imperfecta, &
mutilè instituta, & miserabi-
lior, quovis regno temporali,
quavis republica politica.
Nullus enim umquam con-
tentionum de maximis fidei
capitibus esset finis, nullus dis-

diffensionum, & contradicti-
onum terminus; & necessa-
riò brevè illam in mille sectas
oporteret discindi; sicut hæ-
reticorum conventiculis eve-
nire videmus.

Hinc fit, ut in Ecclesia
Catholica omnia fidei capita
sint certa, & definita, nullaque
circa ea fiat variatio, & sum-
mus in illa sit omnium con-
sensus. Ex quibus consequens
est tertium, si à Catholica Re-
ligione recesseris, nihil certi
restare, quò te conferas, cuique
tutò salutem tuam possis com-
mittere. Quam enim Reli-
gionem in tanta varietate ca-
pessas? An Lutheranam? Cur
non Calvinisticam, aut Ana-
baptisticam? Cur Luthera-
nam ceteris præfers? Non e-
nim

NIHIL
CERTI
EXTRA
CATHO-
LICAM.

96. Quæ fides, & Religio
nim minùs Calvinistæ, & Anabaptistæ Scripturam à se
stare affirmant, quàm Lutherani. Rursus si Lutheranam
amplecti velis, utram quæso
eliges, Mollem, an Rigidam?
Puram illam, quam tradidit
Propheta Germanicus Lutherus;
an eam, quam Philippus Melanchthon
interpolavit? Sed, & hæc multiplex est:
nam sæpiùs Augustana confessio
est mutata. Si Calvinisticam;
cur non Lutheranam, cùm Lutherus
sit omnium parens, & primus Orbem
hanc lucem novi Evangelij extulerit?
Rursus, si Calvinisticam; utram
tandem, Puritanam, an Protestantium?
Hæc enim non parum dissident, ut
Angli probè nôrunt. Omitto plu-

to plurimas differentias, in
 quas ſingulæ hæ ſectæ ſunt
 diſſectæ; ſicut & Anabapti-
 ſtæ. Nulla ſubeſt ratio ſoli-
 da, cur unam ex his, cæteris o-
 mnibus ut certam præferas.
 Omnes enim æquè fortiter af-
 firmant, verbum DEI à ſe ſta-
 re, ſe ſpiritum DEI habere;
 Scripturæ ſenſum pro ſua do-
 ctрина eſſe perſpicuum: con-
 traria omnia falſa eſſe, & Scri-
 pturis manifeſtè adverſari.
 Nec aliter id probant, quàm
 hoc eſſe manifeſtum habenti
 ſpiritum. Itaq; omnes eam-
 dem ſuæ doctρινæ rationem
 adferunt, eodémq; fundamen-
 to nituntur. Omnes ergo am-
 plecti oportet, vel nullam.

Longè aliter Religio Ca-
 tholica ſua dogmata probat:

E nimi-

98. Quæ fides, & Religio
nimirum ex S. Scriptura se-
cundùm intellectum com-
munem Patrum exposita: ex
omnium sæculorum docto-
ribus, ex sanctitate, miraculis,
spiritu prophetico eorum,
qui hanc Religionem colue-
runt: ex constantia, & unifor-
mitate doctrinæ per tot æta-
tes, ex puritate vitæ, quam
hæc doctrina inducit, ex gen-
tium ad hanc doctrinam con-
versione, &c.

*Nona Consideratio,
ex variis causis, ob quas
novæ sint suspectæ, &
declinandæ.*

OMNES aliæ Religionēs
præter Catholicam, &
nomi-

nominatim Lutherana, Calviniana, & Anabaptistica (de quibus hîc nobis potiffimùm est fermo) meritò fufpectæ haberi debent, & tanquam fectæ hæreticæ funt repudian-
dæ, ob multas caufas, quas hîc breviter commemorabo, & expendam.

*Prima RATIO, ex
novitate.*

OMnis novitas, & *νεωτομία*,
ût Gregorius Nazianzenus loquitur, in omni Republica, fed maximè in negotio Religionis vitanda. Religio Christiana est res antiqua, folida, immutabilis, duratura ufque ad finem sæculi, est enim Ecclesiæ Christi for-
E 2 ma,

100. Quæ fides, & Religio
ma, vigor, & veluti anima.
Nam sicut per animam caro
animatur in hominem viven-
tem; ita per Religionem cœ-
tus hominum, qui alioquin
per se totus est caro, formatur
in Christi Ecclesiam, in spiri-
tale regnum. Sicut ergo Ec-
clesia, & regnum Christi est
res antiqua, & inextermina-
Math. 16. bilis, adversus quam portæ
inferorum non prævalebunt,
& cui Christus promisit se ad-
Math. ult. futurum usque ad consumma-
tionem sæculi: ita etiam Re-
ligio, per quam Ecclesia, & re-
gnum Christi subsistit. No-
vitas ergo repugnat Christi
Religioni.

Novas autem esse istas Re-
ligiones constat Primò: Quia
possumus assignare earum
pri-

primos auctores, & locum, & tempus, & modum, quo sunt introductæ; & ostendere, quinam se illis opposuerint, quantæ propter illas ubique commotiones, & turbæ sint excitatæ: denique, quomodo, & à quibus damnatæ. At quæ possunt esse clariora signa novitatis? Eodem modo omnes hæreses novitatis contra doctrinam Apostolicam introductæ convincuntur: quia de singulis ostendere possumus, quo tempore inceperint, quo loco, quo auctore, quibus se opponentibus, & à quibus condemnatæ.

Secundò. Ante annum Domini 1517. Religio Lutherana non erat in mundo; similiter nec Calviniana, nec A-

102. Quæ fides, & Religio
nabaptistica, quæ duæ sunt so-
boles Lutheranae. Constat
enim ex Scriptoribus, eo tem-
pore, quo Lutherus caput ex-
tulit, præter Judaicam, Maho-
meticam, & Paganam, non
fuisse nisi Catholicam, & Huf-
siticam.

Tertiò. Si dicas illarum ali-
quam, v.g. Lutheranam, sem-
per fuisse, sed latuisse; peto,
in quo loco fuerit, in quibus
regnis, & oppidijs: qui fuerint
ejus defensores? Deinde, un-
de nôsti, illam antea extitisse,
cùm id non nisi ex Scriptori-
bus constare possit, qui nihil
tale insinuant, sed contrari-
um? Prætereà, cùm ubique
fuerint Inquisitores hæreticæ
pravitatis, quo pacto ita late-
re potuit hæc Religio per tot
cen-

centurias annorum, ut nunquam detegeretur: nunquam aliquis ejus ſectator incideret in illorum manus, & caſtigaretur? Nunquam aliqua ſecta hæretica ita ſe occulere potuit, quin ſæpiùs deprehenderetur, & in examen, ac quæſtionem publicè vocaretur. Ad hæc: ſi ante Lutherum illa Religio erat in mundo, quomodo ejus cultores, qui hæctenus latuerant, Luthero prædicante non ſe prodiderunt, agnoſcentes ſuæ fidei Doctorem, & ſuæ Religionis conteſſerationem? Quomodo tunc non emerſerunt in publicum, complectentes ſocium, & patronum, qui Religionem ipſorum jam antè oppreſſam vindicabat in li-

104. Quæ fides, & Religio
bertatem? At nulli tales com-
paruerunt, qui jam antè illa
Religione essent imbuti; sed
omnes, qui Luthero se adjun-
xère, antea Catholicam Reli-
gionem fuerant professi: si-
cut & ipse Lutherus antea
Catholicus, & monachus fue-
rat, & Missas per 15. annos ce-
lebrârat seriò, & devotè, ut
ipsemet fatetur.

*Lib. de
Missa an-
lulari, &
lib. 2. con-
gra Zwini-
glium.*

Ex quibus luce meridiana
clarius est, Lutheri Religio-
nem novam omnino esse, &
ante illius tempora mundo
incognitam: neque ullum
hominum coetum, aut etiam
fortè personam particularem
ante illum extitisse, qui eam-
dem Religionem, hoc est, eam-
dem fidei capita omnia, idem
corpus doctrinæ fidei tenuerit.

rit. Etsi enim aliqua dogmata à veteribus hæreticis acceperit, non tamen idcirco eadem est Religio Lutherana, & veterum hæreticorum, nisi secundùm partem. Nam Religio est complexio omnium capitula, quæ ad fidem pertinere statuuntur. At nemo ante ipsum eandem dogmatum complexionem docuit.

Idem convincitur alia ratione. Nam constat, veteres Patres, & Doctores, qui singulis sæculis floruerunt, Lutheranae Religionis non fuisse. Confitentur enim libertatem arbitrij, & necessitatem bonorum operum, & merita vitæ æternæ, & legis divinæ possibilitatem: probant invoca-

106. Quæ fides, & Religio
tionem Sanctorum, cultum
reliquiarum, & imaginum,
sacrificium Missæ pro vivis,
& defunctis, ordinationem
ministerorum, votorum mo-
nasticorum Evangelica con-
silia, Quadragesimalis jejunii
usum, & similia; quæ illa Re-
ligio tamquam superstitiosa,
DEO injuriosa, & impia rej-
cit. Quòd autem veteres o-
mnia illa fateantur, & pro-
bent, perspicuum est ex eorum
scriptis, nec ipsi Lutherani, &
Calvinistæ negare possunt:
sed dicunt, hæc esse veterum
nævos. Pulchri sanè nævi,
superstitio, idololatria, impie-
tas. Quòd si superiorum
sæculorum Doctores hanc
Religionem non tenuerunt,
sed ejus placita passim im-
pro-

probârunt ; perfpicuum eft, eam non effe antiquam, fed novam. Nam in Ecclefia non fuit aliqua Religio habita pro vera Chrifti Religione, præter eam, quam Patres, & Ecclefia Doctores tenuerunt.

Ex his clarè fequitur, Lutheranam Religionem non effe Religionem Chrifti.

Chrifti enim Religio non eft nova, fed antiqua: at Lutheri Religio eft nova, ut oftendit, non antiqua. Chrifti Religio jam inde à temporibus Apoftolorum femper fuit in mundo: At Lutheri Religio non femper fuit, fed cœpit jam ab annis 90. Ante annos 90. non erat, ut oftendit. Rurfus, fi Lutheri Religio eft vera Chrifti Reli-

108. Quæ fides, & Religio
gio, coetus hominum eam te-
nentium est vera Christi Ec-
clesia ; ergo Christi Ecclesia
ante Lutherum non fuit : quia
nec Religio Lutherana, quæ
Ecclesiam constituit, ante Lu-
therum fuit, ut ostensum est.
Si dicas, eam fuisse tempori-
bus Apostolorum, & priori-
bus aliquot sæculis ; proban-
dum tibi est, aliquos tunc fu-
isse, qui illam dogmatum com-
plexionem tenuerint. Nos
certè contrarium facile pro-
bamus. Nam constat, sacri-
ficium Missæ pro vivis, & de-
functis, ordinationes mini-
strorum, vota monastica, &
similia, quæ Lutheranae Reli-
gioni repugnant, temporibus
Apostolorum, & proximis sæ-
culis in Ecclesia fuisse.

Dein

Deinde : Esto temporibus
 Apostolorum , & aliquamdiu
 postea fuerit , tamen tertio
 saltem , & quarto sæculo cœ-
 pit omnino deficere. Quod
 etiam ipsi Lutherani Docto-
 res fatentur , ut patet ex ope-
 re centuriarum ab ipsis edi-
 to, centuria 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
 cap. 4. Ergo saltem per 1300.
 annos Ecclesia Christi colla-
 pfa est, & intercidit. Nam, ut
 minimùm tam diu constat
 Lutheranam Religionem non
 fuisse, sed huic planè contra-
 riam viguisse. Extincta ita-
 que fuit tot sæculis vera Re-
 ligio , obscuratum Evangeli-
 um , everfa Christi Ecclesia :
 donec Propheta Germanicus
 Lutherus emerfit , qui fune-
 stas tenebras depelleret, orbi

110. Quæ fides, & Religio
lucem Evangelij inferret, &
Ecclesiæ ruinas instauraret.
Indicant hoc passim Luthe-
rani in quibusdam Germaniæ
oppidis, cùm prægrandibus
literis in frontispiciis domo-
rum scribunt in hæc, vel simi-
lia verba: *Anno tali illuxit huic
urbi lumen verum Evangelij
Christi, superstitione depulsa,
&c.* At, si Ecclesia Christi tot sæ-
culis intercidit; quomodo ve-
rum est, ipsam ædificatam esse
supra petram, & non potiùs su-
per arenam? Quomodo * por-
tæ inferi adversùs eam non
prævaluère? Quomodo ipsa
† 1. Tim. 3. est domus DEI, † firmamen-
tum, & columna veritatis?
* Daniel. 2. Quomodo * regnum Christi
(quod est Ecclesia) est stabile,
firmum, æternum, quod nun-
quam dissipabitur? Si

* Math. 16.

† 1. Tim. 3.

* Daniel. 2.

Si dicas, Ecclesiam, & Religionem Lutheranam omnibus retrò sæculis usque ad Apostolorum tempora fuisse, sed occultam; præterquam quòd id absque auctore asseritur, omni probabilitate caret, ut ostensum est. Sed demus, occultam fuisse: ergo illa non erat Ecclesia Christi. Hæc enim est * civitas supra montem posita, quæ abscondi non potest: hæc est † mons domûs Domini, præparatus in vertice montium, & elevatus super colles, omnibus conspicuus, ad quem fluent omnes gentes: hæc est regnum Christi diffusum à * mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos terræ: hæc est † mons ille magnus replens universam

ECCL
SIA CHR
STI NON
POTEST
ESSE OC
CULTA.

* *Math. 5.*

† *Isaia 2.*

* *Psal. 71.*

† *Daniel. 2.*

sam

112. Quæ fides, & Religio
sam terram. Ecclesia enim
Christi mundo debet esse con-
spicua, tum ut suo cultu, &
decore, suisque moribus, &
externa specie gentes ad se alli-
ciat; tum ut, qui volunt fieri
Christiani, sciant, quò se debe-
ant conferre, quos adire, à
quibus instructionem petere.
Similiter ejus doctrina, & fi-
des manifesta esse debet; ali-
oquin mundo esset inutilis,
nec posset gentes convertere.
Unde etiam in maximis per-
secutionibus nunquam ita
latuit, quin passim cognosce-
retur; ut ex Historiis Ecclesia-
sticis constat. Hinc tanta Mar-
tyrum multitudo. Deinde
si tot sæculis latuit, indi-
gna prorsus fuit hoc nomine.
Quomodo enim dici potest

Eccleſia Chriſti, quæ Chriſti ſinceram doctrinam non audeſt confiteri? quæ tam puſilli eſt animi, & ita mortem timet, ut ſe abdat in tenebras, & tot ſæculis non audeat prodire in lucem? Denique, quæ tot ſæculis non ſolùm ſe occulit, & ſinceram fidei profeſſionem ſuppreſſit, ſed etiam profeſſa eſt fidem falſam, nempe Papiſticam, adoravit idola, contaminauit ſe mille ſuperſtitionibus, & ſacrilegiis? Nam ante Lutherum omnes Chriſtiani exteriùs in omnibus gerere ſe debebant, ut Catholici; alioquin mox ab Inquiſitoribus, & Epiſcopis deprehenſi fuiſſent, & tanquam hæretici puniti. Miſerabilior itaque, & deformior fuiſſet Eccleſia Chri-

114. Quæ fides, & Religio
Christi ruinis synagogæ, seu
sectâ Judaicâ, quæ semper suas
synagogas, & liberam suæ
Religionis professionem qui-
busdam locis habuit; nec con-
acta est, saltem generatim, ad
idolorum cultum. Misera-
bilior, & deterior sectis omni-
bus hæreticis. Nulla enim
umquam secta fuit alicujus no-
minis, quæ non sua templa,
vel domos religiosas, suos con-
ventus, suos Episcopos, suæ
Religionis formam, & pro-
fessionem habuerit ita, ut pas-
sim cognosci posset.

Ex his perspicuum est, ni-
hil absurdius dici posse, quàm
Ecclesiam Christi tot sæculis
latuisse. Itaque concludo hoc
dilemmate: Vel Religio Lu-
therana, & Calvinistica ante
suos

suos auctores extitit, vel non extitit: si non extitit; ergo est planè novitia, ac proinde non potest esse Religio Christi, quæ est antiqua: si extitit; ergo fuit occulta; ac proinde nõ potuit esse Christi Religio, quæ semper fuit manifesta. Quæ de Lutherana Religione in isto discursu dicta, & probata sunt, eadem probata intellige de Calvinistica, & Anabaptistica. Nam eadem harum trium est novitas, eadem ratio: sed claritatis causâ, & ne sæpiùs tria illa nomina fastidiosè repetantur, unam tantùm nominavimus.

Concludo itaque verbis S. Hieronymi, qui sic scribit: *Brevem tibi, apertamq; animi mei sententiam proferam; in illa Ecclesia esse permanendũ, quæ*

Dialogo contra Lucifer. in fine.

116. Quæ fides, & Religio
ab Apostolis fundata, usque ad
diem hanc durat. Sicubi audie-
ris eos, qui dicuntur Christi, non
à Domino Jesu Christo, sed à
quopiam alio nuncupari, ut pu-
ta Marcionitas, Valentinianos,
Montenses, sive Campitas, scito
non Ecclesiam Christi, sed Anti-
christi esse Synagogam. Ex hoc
enim ipso, quòd postea instituti
sunt, eos se esse judicant, quos
futuros Apostolus prænuñciavit.
Nec sibi blandiantur. si de Scri-
pturarum capitulis videntur
sibi affirmare, quòd dicunt; cum
& Diabolus de Scripturis aliqua
sit locutus; & Scripturæ non
in legendo consistant, sed in
intelligendo. Novitas itaque
est signum hæreseos ab Apo-
stolo prænuñciatæ: appellatio
signum novitatis: usurpatio
Scri-

Scripturæ Diabolo, & omnibus hærefibus communis.

Secunda RATIO, ex defectu fucceffionis.

Altera ratio, cur illæ Religiones non fint probandæ, eft, quia carent fucceffione Miniftrorum ab Apoftolis continuato ordine deductâ : quæ fucceffio eft neceffaria, ut aliqua Religio, vel Ecclefia cenfeatur Apoftolica. Nam fine hac fucceffione non poteft cum Apoftolica continuari. Unde paffim docent Patres, eos, qui apud fe veram Chrifti Ecclefiam effe dicunt, debere fucceffionem fuorum Epifcoporum oftendere, eamque fufum

CARENT
SUCCESSIONE.

118. Quæ fides, & Religio
sum versùs usque ad Aposto-
lum aliquem continuata serie
reducere. Quod si non pos-
sunt efficere, clarè convinci,
veram Christi Ecclesiam apud
eos non esse. Sic Optatus Mi-
levitanus libro 2. contra Par-
menianum volens convincere
Donatistas, apud eos Ecclesi-
am non esse, ait: *Vestræ Ca-
thedræ originem ostendite, qui
vobis vultis sanctam Ecclesiam
vendicare.* Tertullianus de
Præscript. adversus hæreticos:
*Cedant hæretici origines Eccle-
siarum suarum, evolvant ordi-
nem Episcoporum suorum, ita
per successionem ab initio de-
currentem, ut prim⁹ ille Episco-
pus aliquem ex Apostolis, vel A-
postolicis viris, habuerit aucto-
rem, & antecessorem.* Eodem
aigu-

argumento utuntur paffim alij ^{* Lib. 3. c. 3.}
 Patres * Ireneus, † Epiphani- ^{† Hære. 27.}
 us, * Hieronymus, † Augu- ^{* Contra}
 ftinus, &c. ^{Luciferi.}
 † Cap. 4.
 cōtra epift.
 fundamēt.

Constat autem, nec Luthe-
 ranos, nec Calviniftas, nec A-
 nabaptiftas id vel in speciem
 facere poffe. Cui enim, ob-
 fecro, Lutherus, qui harum
 Religionum maxima ex parte
 eft auctor, & parens, succes-
 fit? Cujus cathedram, & au-
 thoritatem occupavit? Quis
 ante eum Lutheranae Religio-
 nis antiftes fuit? Quis ante
 Calvinum, vel Zwinglium Cal-
 vinianae? Quòd fi nemo assi-
 gnari potest, perfpicuum eft,
 eas carere illa fucceffione,
 quam Patres requirunt, ut Ec-
 clefia aliqua cum Apoftolis co-
 puletur.

CARENT
ORDINA-
TIONE.

Rursus, Non solùm carent
successione Cathedræ, & au-
ctoritatis, sed etiam ordinati-
one gradûs, ab Apostolis de-
scendente. Duplex enim in
Ministris Ecclesiæ potestas sem-
per fuit requisita, utraque
ab Apostolis continuato or-
dine derivanda, ut suprâ Con-
sideratione septima dictum est:
nimirum *potestas Ordinis*, per
quam offertur sacrificium,
& conficiuntur Sacramenta
ad sanctificandos fideles; & *po-
testas Jurisdictionis*, per quam
datur jus regendi, & pascendi
Ecclesiam verbo DEI, &c. At
neutram ipsi ad Apostolos
referre possunt. Non enim
potestatem Jurisdictionis; cum
careant successione, ut osten-
sum est. Neque etiam *Ordinis*.

Quis

Quis enim ordinavit Luthe-
rum, vel Calvinum Episcopum
Ecclesiæ suæ? si dicant, ordi-
nationem non requiri: con-
tradiciunt toti antiquitati, &
perpetuo Ecclesiæ usui. Nun-
quam enim in Ecclesia habi-
tus fuit Episcopus ita, ut mu-
nia omnia Episcopalia obire
posset, nisi ab alio Episcopo
ordinatus; cui ex Apostolo-
rum constitutione duo alij E-
piscopi debent conjungi, ut
expressè præcipitur can. 1. A-
postolorum, & can. 4. Synodi
Nicenæ; & insinuat Apostolus
scribens Episcopo Timotheo,
& monens: *Noli negligere gra-
tiam, quæ in te est, quæ data est
tibi cum impositione manuum
presbyterij: hoc est, coetus E-
piscoporum, qui simul cum or-*

122. Quæ Fides, & Religio
dinante manus ordinando im-
ponebant, ut Patres exponunt.

Ex quibus clarè constat,
Lutheranos, & Calvinistas
neutram potestatem ab Apo-
stolis habere, secundùm neu-
tram ab Apostolis descende-
re, neutram in Apostolos
posse reducere: ac proinde
veram Christi Religionem, &
Ecclesiam non habere. Hæc
enim, quoad utramque pote-
statem, ab Apostolis deriva-
ri, ipsisque continuari debet; ut
ostensum est. Omnis enim
potestas spiritualis à Christo
per Apostolos, & eorum suc-
cessores, continua quadam
successione, & communicati-
one, in reliquos ministros de-
rivari debet; sicut vita cor-
poralis continua quadam suc-
cessio

cessione à primo homine per
 medios derivatur ad extre-
 mos. Sicut enim in veteri
 Testamento nulli erant Sacer-
 dotes, nisi, qui descendebant
 ex Levi per Aaron: ita in no-
 vo nulli sunt Sacerdotes, vel
 Episcopi, nisi, qui gradu Ordi-
 nis, & Jurisdictionis potestate
 à Christo summo Sacerdote
 per Apostolos, eorúmque suc-
 cessores descendunt. Sicut
 ergo Synagoga non poterat
 esse sine Sacerdotibus, conti-
 nuata serie descendentibus
 ex Aaron: ita Ecclesia Chri-
 sti non potest esse sine Sacer-
 dotibus, seu Episcopis, conti-
 nuata serie descendentibus
 ab Apostolis, & eorum suc-
 cessoribus. At Lutherano-
 rum, & Calvinistarum coetus

124. Quæ fides, & Religio
nunquam tales ministros ha-
buerunt ; nunquam apud
eos fuerunt Episcopi legitime
ordinati, & Jurisdictionis po-
restate ab Apostolis, eorûnque
successoribus descendentes, qui
populo præessent. Perspicuum
est ergo, apud eos Ecclesiam
Christi non esse.

*Tertia RATIO, ex
defectu Missionis.*

TERTIA RATIO : Quia hæ
Religiones inductæ ab
iis, qui nulla legitima aucto-
ritate missi, sed à seipsis vene-
runt. Hoc autem meritò il-
las suspectas reddere debet er-
roris, & auctores earum, ne
fortè sint lupi, & seductores.
Nemo enim in Ecclesia præ-
dica-

dicare potest, nisi legitima auctoritate fuerit missus, juxta illud Apostoli: *Quomodo prædicabunt, nisi mittantur?* Alioqui maxima nascetur in Ecclesia confusio. Quivis enim officium prædicandi, & Ecclesiam regendi, sibi assumere posset, & quosvis errores disseminare. Si enim in Repub. temporali, & politia humana nemo seipsum potest intrudere, & assumere magistratum ad regendum populum in rebus terrenis, ad hanc vitam duntaxat pertinentibus, sed debet à Principe ad hoc constitui: quantò minùs in Ecclesia, in regno Christi spiritali, potest quis sibi arrogare officium Pastoris ad regendum populum in iis, quæ salutem

Ad Rom.
10.

126. Quæ fides, & Religio
spectant æternam; sed ab Ec-
clesiæ supremo Rectore, &
sacrorum Principe, constitui
debet? Multò enim magis vi-
tanda est confusio regiminis
in Ecclesia, quàm in politia;
cùm illa in pernicem cedat
animarum, hæc solùm in da-
mna fortunarum, vel corpo-
rum.

Joan. 10. Deinde, *qui non intrat per os-
tium in ovile ovium, sed ascen-
dit aliunde; ille fur est, & latro,*
inquit Dominus. At is, qui
absque legitima missione, & au-
toritate assumit sibi officium
Pastoris in Ecclesia, non in-
trat per ostium, sed ascendit
aliunde, ut Patres passim ex-
ponunt, & per se satis con-
stat. Quid enim aliud est,
intrare per ostium, quàm intra-
re

re legitimâ viâ , legitima aucto-
ritate ? Ostium enim est
via ordinaria, ad hoc instituta,
ut per eam intretur in ovile.
Unde designat illam auctori-
tatem , per quam ministri de-
bent admitti in ovile Christi,
ad oves Christi regendas , &
pascendas.

Rursus, Dominus apud Jo-
annem ait: *Qui à semetipso lo-* Joan. 17.
quitur, gloriam propriam qua-
erit, qui autem quaerit gloriam
eius, qui misit eum, hic verax
est, & injustitia in illo non est.
Quibus verbis significat, nō es-
se credendum iis, qui legitimè
missi non sunt , sed à seipsis
veniunt ; quia gloriam pro-
priam quaerunt : ac proinde
non ad veritatem, sed ad ho-
norem , & compendium lo-

128. Quæ fides, & Religio
quuntur, & doctrinam suam
omnem eò dirigunt.

Deniq; Apostolus in Epist.
ad Hebræos adeò hanc missio-
nem necessariam ducit, ut etiã
in Christo Domino eam requi-
Ad Heb. 5. rat: *Nec quisquam sumit sibi
honorem, sed qui vocatur à Deo,
tamquam Aaron. Sic, & Christus
non semetipsum clarificavit,
ut Pontifex fieret, sed qui
locutus est ad eum: Filius meus
es tu, ego hodie genui te, Un-
de Dominus toties inculcat
Judæis suam missionem, ni-
mirum, quòd à se non vene-
rit, sed à Patre missus; idémq;
multis modis confirmat.*

Ex his clarè deducitur, Lu-
therum, Calvinum, & simi-
les novos doctores audiendos
non esse, & eorum doctrinam
vitan-

vitandam. Quia constat, eos aliqua legitima auctoritate missos non esse, sed à seipsis venisse: constat, eos sibi magistratum, & officium pastorum, & jus reformandi in Ecclesia usurpasse: constat, non intrasse per ostium, & viâ legitimâ, sed aliunde ascendisse in ovile; ac proinde juxta Domini sententiam, profuribus, & latronibus habendos.

Dicent fortè, se esse missos à Christo immediatè, sicut olim Prophetæ mittebantur extraordinario modo à DEO ad reformandum populum: & sicut Apostoli missi fuère à Christo Domino ad mundum convertendum; & post ascensionem Domini Paulus,

NON MISE
SI SUNT A
CHRISTO.

130. Quæ fides, & Religio
lus, qui non ab hominibus
missus est, nec ab hominibus
Evangelium accepit, sed pro-
ximè ab ipso Domino. Ve-
rùm non satis est hoc dicere,
& fortiter affirmare, sed o-
portet probare, & convin-
cere, esse verum; ne legitima
causa populo, & pastoribus
ordinariis relinquatur, eos
tamquam impostores reijci-
endi: sicut Prophetæ, & Apo-
stoli non solùm dixerunt, se
missos à DEO, sed id etiã
abundè signis Divinis demon-
strârunt.

2. Deinde omnes hæresiar-
chæ, & omnes pseudoprophe-
tæ omnibus sæculis idem di-
xerunt: nempe se à DEO mis-
sos esse, & suam auctoritatem
ab eo accepisse. Vel ergo
omnes

omnes acceptandi sunt, vel nulli. Cur enim potius credam, v.g. Calvinum missum à DEO, quàm Lutherum, vel Mennonem, vel Munzerum, vel Arium, vel alium hæresiarum? cùm ille majora suæ missionis argumenta, quàm alij, non proferat.

3. Præterea, si Calvinus missus est à DEO, ergo Lutherus à DEO missus non est: & è contrario. Quia hi duo contraria prophetant, & uterque alterius prophetiam, seu doctrinam erroris, & hæresis damnat, uterq; alterius Religionem destruit: quare, si uterque à DEO missus est, spiritus DEI sibi ipse adversatur, seipsum pernegat, & evertit, destruens per alium, quæ per

132. Quæ fides, & Religio
hunc ædificavit. Inter Pro-
phetas à DEO missos semper
fuit summa doctrinæ consen-
sio.

4. Si Lutherus, vel Calvi-
nus a DEO missus est ad Eccle-
siam reformandam, peto, quo
tempore, quo loco DEUS illis
hoc ministerium imposuit ?
quibus verbis, sive interiùs
sive exteriùs ad eos usus est ?
Quomodo capita reformatio-
nis eis declaravit ? quem or-
dinem, & modum præscripsit ?
Quomodo, quâve forma illis
apparuit ? Exteriùsne modo
visibili, sicut Paulo ; an inte-
riùs per visionem imaginari-
am in extasi aliqua, sicut Pro-
phetis, & Joanni Evangelistæ
in Apocalypsi ? Hæc enim om-
nia DEUS cum iis, quos ipse
mit-

mittebat, obferuare folet; & ipfi Prophetæ ftatim initio fuæ prædicationis hæc omnia explicabant, ut populus intelligeret, à quo miffi effent, quidve illis mandati datum? ut conftat ex Prophetia Ifaiæ cap. 1. 6. & plurimis aliis; Jeremiæ cap. 1. 2. 3. & fequentibus pænè omnibus; Ezechielis 1. & fequentibus; Danielis 2. & 9. Denique omnes Prophetæ ifthæc ante omnia præmittere confueverunt, ut in eorum Prophetiis eft videre. Similiter notum eft, quo tempore, quibus verbis Dominus Apoftolos miferit, quidve illis injunxerit, &c.

At ifti novi Prophetæ tam parùm confiderati fuère, ut non adverterint, fimile quid

134. Quæ fides, & Religio
esse fingendum, si à DEO missi
immediatè volebant videri.
Unde nulla hujus rei apud e-
os mentio. Quod est certis-
simum signum, mendacium
esse, necessitate cogente con-
fictum, cùm dicunt se à DEO
missos. Cui enim dubium
esse potest, si minimam hujus
missionis Divinæ speciem sen-
sissent, id eos non fuisse in suis
scriptis prætermisso, sed
statim toti mundo patefactu-
ros, expresso tempore, loco,
modo, præcepto Domini, &
ceteris huc pertinentibus cir-
cumstantiis?

5. Accedit, quòd si illi missi
à DEO fuère, non solùm fu-
isse missos, ut reformatores
morum, sicut Prophetæ mit-
tebantur; sed, ut reformato-
res

res totius doctrinæ, & Religionis. Itaq; maximè necessaria erat exacta hujus missionis descriptio, & expressio capitum, quæ DEUS reformari volebat, eaq; verbis ipsius DEI ejusq; nomine Ecclesiæ erant proponenda, sicut Prophetæ facere consueverunt, cùm nomine DEI populo mandata Divina proponebant. At non ita processerunt isti novi Prophetæ: sed casu, & prout res ferebat, ex uno dogmate in aliud sunt devoluti; sicut in contentionibus, cùm animi magis, magisq; exacerbantur, fieri solet; & sicut experientiâ discebant, se rebus suis maximè posse commodare, & summi Pontificis auctoritati, qua condemnabantur, incommoda-

136. Quæ fides, & Religio
modare. Quod enim Pon-
tificiis rebus maximè putaba-
tur obfuturum, vel ipforum
auctoritati profuturum, id
statuebatur dogma fidei, &
nucleus verbi DEI, ut infra o-
stendemus.

6. In politia humana, ad
auctoritatem regendi, non fa-
tis est dicere, se à Principe, qui
procul absit, & conveniri non
possit, ad hoc missum; sed Pa-
rentes idoneas exhibere de-
bet, sigillo Principis muni-
tas, quæ deinde diligenter e-
xaminantur, nequa fraus sub-
sit: &, si aliquod indicium
imposturæ deprehensum fue-
rit, non admittitur, donec
plenam fidem faciat. Idem
videmus in Legatis, & Nun-
tiis Apostolicis; qui omnes
suas

fuas Patentes authenticas, quibus eorum missio, & commissio contineatur, ostendere debent: alioquin non recipiuntur, nec habent auctoritatem.

Quænam ergo fatuitas est, in Ecclesia, & regno Christi admittere novos non solum pastores, sed etiam reformatores totius Religionis, qua constat Ecclesia, eo solo nomine, quòd dicant, se à Christo missos: se spiritum DEI habere, nullis ostensis Patentibus, nullis exhibitis signis, quibus id probent?

7. His accedunt alia signa certissima, missos à Christo non esse; ut prava vita, superbia, contemptus sanctorum Patrum, errores, & mendacia, in quibus deprehensi; inconstan-

138. Quæ fides, & Religio
stantia doctrinæ: de quibus se-
quentibus rationibus dicetur.

Deniq; docent ipsi, nihil ef-
se credendum, nisi, quod ha-
betur in Scripturis. Osten-
dant ergo ex Scripturis, se à
DEO ad reformandam Eccle-
siam missos esse; quo loco,
quibus verbis Scriptura dicat,
hanc à Domino auctoritatem
Luthero, vel Calvino esse con-
cessam: alioqui, vel ipsi ju-
dicibus, non possumus eis fi-
dem adhibere, nec ut Eccle-
siæ reformatores acceptare.

*Quarta RATIO, ex
defectu Miraculorum.*

SUSPECTÆ habendæ Religio-
nes istæ novæ cum au-
ctoribus; quia absq; ullis mi-
racu-

raculis , aut fignis Divinis introductæ. Hæc tamen maximè erant neceffaria.

Primò. Ut fic oftenderent, se non effe impoftores, fed veros pastores à DEO miffos, & convincerent Ecclefiam, fe debere recipi. Cùm enim ex

MIRACULA NECES-
SARIA.

* Scripturis conftet, noviffimis temporibus multos pseudopphetas venturos, qui jactent, fe à DEO miffos, eòsq; Dominus attentè cavendos jufferit, nemo novus admit- tendus est, qui fuæ miffionis

* Mat. 24.
Marci 13.
1. ad Timoth. 4.
2. ad Timoth. 3.
2. Petri 3.
† Matth. 7.
24. 4

πληροφορίαν, & plenam fidem non fecerit, fed omnes fufpecti habendi. Atqui non poffunt ullo modo hanc πληροφορίαν (a) facere, nifi Divinis fignis; ut funt miracula, prædictio futurorum, revelatio abfcon-

(a) Plenam probationem. dito-

140. Quæ fides, & Religio
ditorum, &c. Hæc enim cum
rerum creatarum vim supe-
rent, manifestum est esse à
DEO. Unde sunt veluti Pa-
tentes, DEI sigillo obsignatæ,
quibus missio Divina proba-
tur. Hinc, quotquot à DEO
unquam immediatè missi sunt
ad populum docendum, mi-
raculis, vel aliis supernatu-
ralibus signis instructi venê-
re, quibus eorum missio po-
pulo est manifestata. Sic
Moyfes, filios Israël eductu-
rus ex Ægypto, eîsq; Legem
daturus, cum maxima mira-
culorum potestate venit; &
innumera vel ipse fecit, vel
DEUS circa ipsum, toties ei sub
visibili specie apparendo, ex-
hibuit. Sic omnes Prophetæ
vel miraculis, vel occultorum

revelatione suam missionem probârunt. Idem fecit ipse Dominus Prophetarum : qui etsi clarè ex Scripturis convincere posset, se Messiam esse, idq; etiam testimonio Joannis Baptistæ satis posset constare ; tamen plurimis miraculis statim initio prædicationis se à Patre missum ad hominum salutem ostendit ; & Pharisæis, odio ipsius credere nolentibus, dixit, ut, si ipsi propter se credere nollent, saltem operum magnitudine convicti crederent. Pari modo omnes Apostoli apud Judæos, & Ethnicos multis miraculis suam missionem probârunt. Deniq; idem fecêre variarum gentium primi Doctores, qui illos ex paganism

smo

142. Quæ fides, & Religio
sino ad fidem nostram tradu-
xêre. Quare cùm isti novi
Prophetæ dicant se missos im-
mediatè à DEO, si id miraculis,
& signis supernaturalibus non
confirmant, sicut omnes alij
proximè à DEO missi fecêre,
non sunt ullo modo audiendi.

Nec obstat, quòd Joannes
Baptista miracula non fece-
rit: quia DEUS circa ipsum
multa mira, & supernaturalia
operatus est, quibus satis con-
stare poterat de ejus missio-
ne. Ipsa quoq; vitæ austeri-
tas, & morum sanctitas non
parvum miraculum erat. Itaq;
nemo dubitare poterat, ipsum
à DEO missum.

Secundò. Miracula maxi-
mè erant necessaria, ut proba-
rent se non tantùm mitti, ut
cor-

correctores morum, sed etiam, ut reformatores, & correctores totius Religionis, qui Ecclesiam collapsam reedificarent, & regnum Christi extinctum suscitarent, novaque omnia facerent. Quantis opus erat miraculis, ut mundus convinceretur se teneri ad hæc tam mira, & paradoxa credenda, eosq; pro talibus acceptandos? Etiam si mille mortuos excitassent, & centena millia claudorum, cæcorum, paralyticorum curassent, vix satis fuisset, ad tantæ rei fidem faciendam. Primò.

Quia Apostolus ait: *Licet nos, Ad Gal. 3. aut Angelus de cælo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit.* Et idem repetens majoris

144. Quæ fides, & Religio
confirmationis causâ addit: *Sicut prædicimus, & nunc iterum dico, si quis vobis evangelizaverit præter id, quod accepistis, anathema sit.* Si Angelo aliquid contrarium receptæ fidei doctrinæ annuntianti non esset credendum: quantis miraculis opus esset, ut homini alicui de rebus tantis certa fides haberetur; nimirum Christi Ecclesiam esse penitus collapsam, idololatriam inventam, fidem extinctam, omnes esse in statu damnationis, maxima Religionis capita esse reformanda, & Lutherum, vel Calvinum ad hanc reformationem à DEO esse missum? Nonne dignum erat, ut omnia miracula Apostolorum, & Christi Domini in hoc reformatore
revi-

revivifcerent ? Deinde, quia Religio Catholica, quæ nunc viget, plusquam à mille annis eft in poffeffione (quod etiam adverfarij fatentur) ut à toto mundo habeatur pro vera Christi Religione, & qui ab ea recedunt, habeantur hæretici. Ergo fine maximis, & evidentiffimis fignis Divinis, quibus clarè conftet, poffeffionem iniquam fuiſſe, non poteft deturbari. Debent autem hæc figna ad eò eſſe perſpicua, & ita convincere mentes hominum, ut nullus amplius relinquatur tergiverſandi locus : alioquin non tenentur credere, ſed potiùs tenentur, tam diuturnæ poffeffioni favere, & Religionem Catholicam non deſerere

146. Quæ fides, & Religio
Accedit, quòd Religio Ca-
tholica omnibus illis sæculis
maximâ miraculorum glo-
riâ, & sapientiâ, & sanctitate
sectatorum fulserit, & etiam-
num fulgeat. Pluribus er-
go, & majoribus, & clariori-
bus miraculis opus est, ut le-
gitimè deturbari, & reijci pos-
sit: majori item sapientia, &
sanctitate, & horum publicâ
famâ in sectatoribus illarum
Religionum novarum, quàm
in sectatoribus Ecclesiæ un-
quam fuerit.

Denique, quando Religio
veteris Testamenti apud Ju-
dæos mutanda erat, & ex um-
bra ad veritatem, ex typo ad
exemplar transeundum, etsi
Dominus clarissimè ex Scri-
pturis convinceret, illam mu-
tatio-

tationem effe faciendam, & fe à DEO ad hoc effe miffum; tamen idem maximis, & plurimis miraculis confirmandum cenfuit, ut nulla relinqueretur illis occasio tergiverfandi: quantis ergo opus effe putabimus miraculis, cum agitur de ipfa Religione novi Testamenti mutanda, quam Scripturæ clarè pronuntiant nunquam ampliùs mutandam, fed & DEUM illi adfuturum ufque ad fæculi confummationem, & portas inferi adversùs eam non prævalituras? Quis enim prudenter rem tantam, tam novam, tam paradoxam, tam Scripturis, & iudicio Patrum omnium adverfam, credat fine maximis miraculis? Imò, quæ mira-

148. Quæ fides, & Religio
cula ad hoc, vel probabiliter
credendum, satis esse queant?

Ex his patet, meritò nos ab
illis miracula exigere; & eos
iniquissimè nobiscum agere,
cùm sibi absque miraculis in
rebus tantis fidem haberi po-
stulant: & nisi omnia creda-
mus, gravissimas persecutio-
nes commovent.

AN SUA
PROBENT
EX SCRIP-
TURIS.

Sed inquirunt: Probamus
nostra ex Scripturis. Ita est,
sed sensu vestro, non juxta
consensum sanctorum Patrum,
& receptorum Ecclesiæ Do-
ctorum, qui ante nostras con-
troversias extitère, ac proin-
de partiales esse non poterant,
intellectis.

Deinde, Argumenta vestra
facillimè instar telæ aranea-
rum, à Catholicis Doctoribus
dissol-

dissolvuntur. Præterea, tot jam ab 80. vel 90. annis orti sunt novi reformatores, tot Ecclesiæ collapsæ instauratores, tot Religionis extinctæ suscitatores; qui, etsi quàm maximè inter se sint contrarij, & se mutuò evertant, destruentes singuli, quod alius ædificavit, tamen omnes sua confirmant ex Scripturis, omnes hujus solius testimonio nituntur, omnes Scripturam suis substructionibus fundamentum unicum faciunt. Itaque, vel omnium, vel nullius probatio admittenda.

Denique cùm nihil sit credendum, nisi quod Scriptura dicit; ubinam, quæso, dicit, te à DEO missum ad Religionis, & Ecclesiæ collapsæ instaurati-
onem? G 3 Di-

AN SIT
MIRACU-
LUM
QUOD
MULTOS
HABEANT
SECTATO-
RES.

Dicent fortè , se miraculis non carere : maximum enim esse miraculum , quòd tam brevi tempore, tam multi hoc novum Evangelium sint complexi. Fortasse id aliquem colorem haberet , si illorum Religio esset severior, & carni asperior, quàm Religio Catholica. Verùm, cùm omnem Catholicæ Religionis severitatem abroget, & carni omnem licentiam tribuat, quid mirum, si multi eam sequantur ? Quid mirum, si gravia, a notis impedimentis, deorsum ruant, & flumina, sublati obicibus, ad mare properent ? Corrupta natura nostra maximè ad licentiam vivendi propendet , quam in istis Religionibus invenit.

Ita-

Itaque eas amplectuntur, non quia vi rationum perfuasi, credunt eas esse fanctiores; sed quia inveniunt in illis, quod quærebant; & illo nunc absque metu, & sub specie honestæ Religionis, & pietatis possunt frui.

Addo, hoc miraculum ab omnibus istis novis Religionibus adferri posse. Nam non solum ad Calvinistas, sed etiam ad Lutheranos, & Anabaptistas multi confluxere. Omnes itaque erunt sanctæ, & DEO auctore eductæ. Sed DEUS seipsum negare non potest, nec à se stabilita destruere: ac proinde nec tam contrariarum, & se mutuò damnantium Religionum esse auctor.

Quinta RATIO, *ex*
Vitæ, & morum cōditione.

Quinta Ratio : Quia hæc
Religiones introductæ
ab hominibus malæ vi-
tæ, & infamiâ notatis, superbia,
invidia, & maledicentia singu-
lari; & nihil minùs, quàm spi-
ritum Apostolicum præ se fe-
rentibus. Nam quod ad Lu-
theri vitam attinet, scimus, il-
lum Monachum professum
fuisse, & quindecim circiter
annis Sacerdotem; ac proin-
de duplici voto continentia
obstrictum. Scimus, eundem,
relictò monasterio, habitu, &
professione sua, ad vitam sæ-
cularem reversum, & Monia-
lem professam è monasterio
abductam sibi copulâsse, &
cum

cum ea affiduè vixiffe : qua
 in re totius Orbis Christiani
 iudicio duplex facrilegium
 commifit , & toties id repeti-
 vit, quoties eâ est ufus. Quæ
 ratio vivendi potest effe ma-
 gis fcandalofa ? Scimus, illum
 adeò fuiſſe ventri , & libidini
 addiâum, ut affiduè in con-
 vivijs, & compotationibus ver-
 ſaretur ; & * diceret, uſum fœ-
 minæ magis effe neceſſarium,
 quàm edere, bibere, dormire :
 & † licitum effe, uti ancillâ , ſi
 uxor debitum recuſaret.

* *Lib. de
 vita con-
 jug.*

† *Sermone
 de matri-
 monio.*

Vitam Calvinii deſcripſe-
 runt Hieronymus Bolſecus,
 Julius Brigerus, & alij, peſſi-
 mis facinoribus plenam : ni-
 mirum , falſis criminationi-
 bus, homicidijs, furtis, impu-
 ritatibus. Eadem plures alij

154. Quæ fides, & Religio
scribunt, nec unquam vidi ea
à quoquam refutata.

De infamia Lutheri constat ex facto memorato toti Orbi notissimo, cum Monachus professus, & Sacerdos sanctimoniam professam sibi copulavit. Hoc enim omnium DD. iudicio infamiam parit. Si enim jure Cæsareo infamis est, qui in adulterio deprehensus est, *L. Paulam. §. Qui in adulterio. π.* De ritu nuptiarum: quanto magis, qui nuptias bis sacrilegas contrahit, & sacrilego concubitu assidue utitur? foedius enim est, esse adulterum Christi, quam uxoris, vel mariti.

De infamia Calvinii constat ex actis Judicialibus Novioduni

duni, illum convictum, & per *Bolfecus in*
 fententiam damnatum de ne- *vita Calvi-*
 fando crimine, & publicè ex- *nicap. 5.*
 urendum fuiffe, nifi ad pre- *Julius Bri-*
 ces Epifcopi pœna ignis fui- *gerus pag.*
 fet commutata in fupplicium *59.*

virgarum, & ferri candentis
 in tergo uftulationem. Un-
 de patet, illum quoq; jure, &
 factò fuiffe infamem. L. I. π.

De his, qui notantur infamiâ,
 & L. *Quid ergo. §. Ex com-*
promiffo. π. De his, qui no-
tantur infamiâ.

De fuperbia, ac maledi-
 centia Lutheri conftat Primò.
 Quia omnis ipfius doct̃rina
 hinc exordium fumpsit. Cùm
 enim quædam Indulgentiæ
 per Germaniam effent promul-
 gandæ; hoc munus, præ-
 termiffis Auguftinianis, qui-

156. Quæ fides, & Religio
bus id antea sæpiùs commif-
fum fuerat, delatum est fra-
tribus Dominicanis. Id in-
digniffimè ferens Lutherus,
primùm contra Indulgenti-
as declamare cœpit: qua de
re cùm reprehenderetur, sen-
fim plura, & majora contra
auctoritatem summi Pontifi-
cis, & alia fidei capita adjun-
xit, & ingentes turbas per to-
tam Germaniam excitavit, ut
fusè scribit Joannes Cochlæ-
us, horum omnium spectat-
or, in actis Lutheri anni 1517.
Hæc superbia, & indignatio
fons est totius Lutheranae do-
ctrinae: absque illa non fuisset
Lutherana Religio: quare
nec totaliæ, quarum illa pa-
rens.

Secundò. Lutherus in Epi-
stola

ftola ad Argentinenses fcribit, fe libenter negaturum fuiſſe realem præſentiam Chriſti in Euchariſtia, ut Papatui incommodaret, niſi ſcripturæ in contrarium tam eſſent claræ.

Alio loco ſic ait : *Si quod Concilium ſtatueret, aut per-* Lib. de formula miſſandi.
mitteret utramque ſpeciem, nos nequaquam utrâque uti vellemus ; ſed in deſpectum Concilij, ejusq; ſtatuti, aut unâ, aut neutrâ uti vellemus, maledicturi univerſos, qui ex ſtatuto Concilij utrâq; uterentur.

Hic in deſpectum Concilij etiam re ad ſalutem neceſſaria abſtinendum docet : cùm tamen etiam Tyranno licita præcipienti parere poſſimus, & sæpè debeamus: unde conſtat, quo ſpiritu actus fuerit:

158. Quæ fides, & Religio
quid enim huic furori possit
comparari? Idem lib. contra
Regem Angliæ scribit: Re-
ges, Principes, Pontifices non
esse dignos, qui solvant ipsius
corrigiam calceamenti: se
pro sancto viro haberi velle,
velint, nolint homines. Ibi-
dem ait, se non magnifacere
mille Cyprianos, mille Au-
gustinos. Item Principes,
Reges, & Imperatores Chri-
stianos vocat Tyrannos, mo-
riones, stultos, fatuos, feras
bestias, carnifices, lendes ca-
pitis, bullas, DEI inimicos, ne-
quissimos nebulones: & scur-
rilia cantica in eos commini-
scitur.

De Calvini superbia, & mu-
ledicentia sat multa Bolse-
cus: sat etiam ex libris Cal-
vini

vini est conspicua : contem- Lib. 2. Inß.
 nit enim passim omnes vete- c. 14. s. 3.
 res, & sanctos Patres, & auda- Lib. 3. c. 4.
 cter erroris accusat. Docto- s. 38. &
 res Scholasticos vocat Sophi- c. 5. s. 10.
 stas. Sæpè pro concione in Li. 4. c. 12.
 has voces erumpebat : *Ego* s. 20. &
Propheta sum : ego DEI spiritũ
babeo : ego si erro, tu es DEUS,
qui me propter peccata populi in
errorem mittis, & decipis, &c.
 Literas, & opuscula quædam
 sua, in quibus suas laudes, di-
 gnitates, & in Ecclesiam me-
 rita decantabat, alieno, vel e-
 mentito nomine edebat in lu-
 cem ; ùt Bolsecus, & alij scri-
 bunt. Plurima alia hujus ge-
 neris possem adferre, tum con-
 tra istos, tum contra alios no-
 varum Religionum hujus sæ-
 culi auctores, & propugnato-
 res ;

160. Quæ fides, & Religio
res ; sed invitus in hoc genere
verfor. Qui plura volet legat
vitam Bezæ per Bolsecum, &
Julij Brigeri flores, Suriij com-
mentarios, & alios.

Quis nunc istis perperensis in
animum inducat, DEUM hu-
jusmodi hominibus, qui &
omni jure, & Orbis judicio
erant infames, quorum vita
turpissima, lingua effrænis, &
maledica, animus tumidus,
ambitiosus, iracundus, & in-
vidiâ plenus, ad reformatio-
nem Ecclesiæ suæ uti voluif-
se ? Quis unquam hujusmo-
di mores, vel in Apostolis, vel
Prophetis notavit ? Erant qui-
dem Apostoli plerique condi-
tione humiles ; nulli tamen
ob flagitia infames. Et quam-
vis essent indocti, & simpli-
ces,

ces, repentè tamen facti sunt
 fapientiâ, vitæ fanctitate, &
 miraculorum gloriâ admira-
 biles. Mira in illis animi de-
 miffio, mira manfvetudo, mi-
 rus gloriæ, rerum terrenarum,
 & voluptatum hujus vitæ con-
 temptus, mira in proximum
 charitas, mira in verbis mo-
 deftia, & circumfpectio. Si-
 miles mores cernimus in o-
 mnibus, quibus DEUS ufus eft,
 vel ad Gentium converfio-
 nem, vel ad morum populi
 Christiani reformationem, v.
 g. in S. Auguftino Anglorum
 Apoftolo, in S. Bonifacio
 Germanorum, in S.S. Adal-
 berto, Othone, Willebrordo,
 Eligio, & in alijs aliarum gen-
 tium: in S. Benediçto, Ber-
 nardo, Romualdo, Domini-
 co,

162. Quæ fides, & Religio
eo, Francisco, & alijs, quorum
exemplo, & doctrinâ plurimi
ad contemptum terrenorum,
& amorem coelestium sunt ex-
citati.

Si ad alicujus provinciz
conversionem, si ad morum
nonnullam in populo corre-
ctionem, DEUS talibus viris,
quorum vita mundo erat ad-
mirabilis, usus est, qui tamen
non immediatè à DEO, sed à
summo Pontifice suam missio-
nem accepere; quales, obse-
cro, par erat esse eos, qui mit-
tebantur immediatè à DEO,
idque ad reformationem præ-
cipuorum capitum Religio-
nis, imò ad totius Ecclesiz, &
regni Christi collapsi instau-
rationem? Etiam si tota san-
ctitas, & excellentia, omnes
virtu-

virtutes, & omnia dona fpiritalia, quæ fuerunt in S. Joanne Baptifta, & in omnibus Apoftolis, fimul in unum conflata ipsis infufa fuiffent; hoc tamen totum haud fatis fuiffet ad fufficientem illis auctoritatem tantæ molitionis conciliandam. Et nos tam fungi erimus, ut credamus, Divinam fapientiam, ad rem adeò ftupendam, ufam fuiffe hominibus non folùm nulla vitæ fanctitate commendatis, fed etiam infamibus, impuris, ambitiofis, vindictæ cupidis, & maledicis? Quid enim hoc aliud erat, quàm omnibus micam prudentiæ habentibus juftam dare occafionem eos non admittendi, fed ut impoftores averfandi?

Nam

Nam qui per infamiam nō possunt admitti ad ullam dignitatem, ad ullum officium, sive Ecclesiasticum, sive sæculare, imò nec ad accusandum, nec ad

Cap. 7. *Infamibus l. 6. L. Qui accusare. π. de accusat. L. 1. π. de postulādo.*

postulandum: quomodo admittentur, ut reformatores Religionis, ut architecti Ecclesiæ, ut Judices Episcoporum, Pontificum, & Conciliorum Oecumenicorum?

Sexta RATIO, ab Erroribus, & inconstantia doctrinæ,

Sexta Ratio: Quia auctores harum Religionum aptos habent errores, & sunt in sua doctrina valdè inconstantes: quod est clarum signum, eos infallibilem Spiritus

tūs

tûs Sancti directionem non habere ; ac proinde à DEO immediatè miſſos non eſſe, nec eis fidem adhibendam.

Nam, quotquot à DEO fuêre miſſi ad populum docendum, ita ab eo regebantur, ut in ſua prædicatione, ſuiſque ſcriptis, falli nulla in re poſſent. Unde nullus unquam vel minimus error in doctrina Prophetarum, aut Apoſtolorum repertus eſt: quod etiam inſinuat Dominus, cùm ait : *Jota unum, aut unus apex non præteribit à lege, donec omnia ſiant.* Idem fuſè docet D. Auguſt. Epift. ad Hieronymum: ubi dicit: Si in aliquo Scriptore ſacro vel unum mendacium inveniretur, ruituram totam illius Scriptoris auctoritatem.

Math. 5.

Epift. 19.

166. Quæ fides, & Religio
tatem. Qui enim in uno dece-
ptus est, in alijs quoque decipi
potuit; unde firmiter eo niti
non possumus. Idem multis
locis docet Luther⁹, cujus hæc

* *Li. cōtra Emserum.* sunt verba: * *Si semel depre-
henderer ita mentitus, falsus,
& crassè stolidus, jam tota mea
doctrina, & honor, & fidelitas
finem penitus haberet; unus-
quisq; me pronequam, & infami-
nebulone (ut æquum est) babi-
turus esset. Et alibi: † Qui semel
mentitur, hic certissimè ex Deo
non est, & suspectus in omnibus
babetur. Quod sex alijs locis
in suis operibus inculcat. Imò
ipse Dominus in Scripturis
hoc nobis indicium dedit, ut,
si deprehenderimus Prophe-
tam in aliqua re falsum pro-
nuntiâsse, certò sciamus, il-
luna*

† *In asser.
Teuton.
art. 25.*

lum à DEO missum non esse.

Hoc tamquam certissimo fundamento posito, conficio hanc ratiocinationem : Quicumque vel in uno errat in sua doctrina, hic non est missus à DEO; at Calvinus, & Lutherus in plurimis errant in sua doctrina; ergo certum est, non esse missos à DEO. Major jam satis probata est, quam & ipsi adversarij confitentur. Minor probatur: Ut enim omit- tam ea, quæ falsò Catholicis imponunt, & quæ falsò affirmant in nostra doctrina esse nova, & veteribus ignota; ut prætereã errores historicos, & chronographicos, adferã duos tantũ maximi momenti utriq; cõmunes. Prior est, *Nullam esse arbitrij nostri libertatem,*
sed

168. Quæ fides, & Religio
*sed omnia inevitabili necessi-
tate evenire. Alter est: DE-
UM non minùs esse auctorem,
& impulsorem operum malorum,
quàm bonorum.*

Istos errores esse manifesta-
rios, & exitiales, constat: quia
tollunt omnem politiam, om-
nes exhortationes, omnes
leges, & præcepta, omnes Ju-
dices, & tribunalia. Hæc e-
nim omnia sunt vana, si non
est arbitrij libertas. Injusta
quoq; erit omnis flagitiorum
punitio: nam, quod non est
liberum, & quod DEO impul-
sore agitur, nullam pœnam
meretur. Denique tollunt in-
fernum, & vitæ futuræ pœ-
nam omnem. Omnium quoq;
criminum effusam licentiam
ingerunt; ùt suprâ Confide-
rati-

ratione fecunda oftensum est.

Hæc duo dogmata multis occasionem dedêre, ut ex Calvinismo ad Turcismum, vel etiam ad Atheismum transirent. Satius enim est, nullum habere DEUM, quàm habere illum, qui omnium scelerum sit impulsor.

Flores Calvinismi pag. 69.

Jam verò inconstantia doctrinæ etiam in rebus maximis est incredibilis. A condito Orbe non extitit scriptor, ita inconstans, ita sui immemor, sibi contrarius, & suæ doctrinæ everfor, ut Lutherus.

Non enim minùs sibi ipse, quàm sanctis Patribus, & Concilijs repugnat, ut fusè ostendit inter ceteros D. * Cochlæus, idq; in omnibus pænè fidei capitibus. De sola com-

* In opere inscripto Lutherus septiceps.

170. Quæ fides, & Religio
munione Eucharistiæ ex ipsi-
us operibus ipso vivo notatæ
sunt 36. contradictiones à Ca-
sparo † Querhamer laico Sa-
xone, & in lucem editæ cum
maxima Lutheri confusione,
& auctoritatis ipsius imminu-
tione. Et de communione
sub utraq; specie, notata sunt
à D. Cochlæo contradictoria
capita septem. Deniq; totus
liber Cochlæi inscriptus Lu-
therus septiceps, nihil aliud
continet, quàm ejus contradi-
ctiones, & contrarias de omni-
bus panè controversis arti-
culis sententias, ipsius verbis
expressas. In omni autem
contradictione necesse est al-
teram partem falsam esse.

Calvini antilogias refert
Coccius ipsius verbis 24. mi-
hi sa-

† In tabu-
la contra-
dictionum
Lutheri.

hi fatis erit duas ponere. De
 omnipotentia DEI uno * loco * *Ad cap. 1. Luca.*
 dicit: Verbo DEI nulla est im-
 possibilitas obijcienda. † Alibi † *Ad cap. 23. Ifaia.*
 dicit: Illud somniū de potestate
 absoluta in DEO, quam Schola-
 stici introduxerunt, execran-
 da blasphemia est. Item: * Ego * *De præ-
 destinatio-
 ne.*
 detestor hanc doctrinam, qua
 Papistici Theologi sibi placent,
 fingentes in DEO potestatem
 quamdam absolutam. De Chri-
 sti divinitate uno loco † scri- † *Ad cap. 9. Joan. v. 1.*
 bit: Christū esse verum Deum,
 ejusdem cum Patre essentia. A-
 libi * dicit: Nomen Dei per ex- * *Contra
 Gentilem
 refutatio-
 ne 10.*
 cellentiam ad solum Patrem per-
 tinere: hunc solū, ac proprie
 cœli, ac terræ creatorem esse:
 imò, & Patri subiectum fili-
 um etiam secundū divinita-
 tem.

Ibidem: Impropriam,

172. Quæ fides, & Religio
& duram locutionem esse Sym-
boli Nicæni, Deum de Deo, lu-
men de lumine. Epistola 2. ad
Polonos afferit, Christum secun-
dum naturam etiam Divinam
Patre esse minorem. Ecce, quò
novitas illa devolvitur ?

His positis, quis sapiens in
animum inducat, credere istos
à DEO missos ad Ecclesiæ
instaurationem ? Quomodo
enim Ecclesiam collapsam in-
staurent, qui propriam do-
ctrinam tam fœdè destruunt ?
Quibus tam parum est vel do-
ctrinæ, vel prudentiæ, & cir-
cumspeditionis, ut antilogias
in rebus maximis vitare non
possint ? Sanè quicumque sibi
contrarius est, & quæ nunc
statuit, mox destruit, cum ex
spiritu DEI non loqui, luce
me-

meridiana clarius est. *Si enim Ad Gal. 2.*
quæ destruxi, inquit Apostol⁹,
iterũ hæc ædifico, prævaricato-
rem me constituo. Non potest
 spiritus DEI sibi esse contrarius,
 non potest seipsum negare.

Accedit, quòd, etsi in mul-
 tis sibi ipsi contradicant, &
 sua placita evertant, audeant
 tamen dicere, se esse certos de
 sua doctrina; se scire, suam
 doctrinam esse verissimam, esse
 ipsissimam Christi doctrinam.

Sic enim ait Lutherus: *Certus Contra Re-*
sum, quòd doctrinam meam degē Angliæ.
cælo habeam. Item: *Certissimus*
sum, quòd doctrina mea non sit
mea, sed Christi; & quòd doctri-
na mea non possit sibi esse con-
traria, cùm sit doctrina Chri-
sti.

Et alio loco dicit: *Se ita Contra Sta-*
esse certum, ut doctrinam suam tum Eccla-
stasticum.

174. Quæ fides, & Religio
à nemine, ne ab Angelis, quidem
judicari velit. & Neminem
salvum esse posse, qui doctrinam
ipsius non receperit.

Pari modo Calvinus sæpè
pro concione dicebat, *se propheta*
esse; se decipi non posse,
nisi Deus deciperetur; ut su-
prà in quinta Ratione com-
memoravimus.

Ex quibus manifestè colli-
gas, hos non solùm spiritu
DEI non esse locutos, cum
apertos errores, & antilogias
habeant, sed etiam impostor-
es videri, & populum vo-
luisse decipere. Qui enim di-
cit, se esse certum, doctrinam
suam, in qua sunt errores, &
antilogiæ, esse à DEO, præsu-
mitur non agere bona fide,
sed loqui contra mentem, ac
pro-

proinde velle imponere populo. Constat enim, illum qui talis est, nullam internam illustrationem habere à DEO, quæ illum de doctrinæ suæ veritate, aut DEI testimonio certum reddat. Nam DEUS contraria testari, aut revelare non potest. Qua fronte ergo tam audacter affirmant, se certos esse, doctrinam suam esse à DEO, esse Christi doctrinam? Itaq; non bona fide in hoc negotio versati sunt, sed imponere mundo voluerunt.

Dicunt aliqui, eos errâsse QUORUM-
DAM RE-
SPONSIO. subinde in principio, cum nondum spiritum DEI plenè haberent: postea verò non errâsse, nec dogmata sua mutâsse. Sed hoc nullum habet veri colorem. Quicumque

76. Quæ fides, & Religio
enim à DEO immediatè missi
fuère ad populum docendum,
statim ab initio missionis suæ
infallibilem DEI assistentiam,
& directionem habuère, ita
ut nunquam in doctrina sua,
vel minimùm erraverint: ut
de Prophetis, & Apostolis con-
stat. Imò maximè initio o-
pùs erat illa directione: quia
tunc maximè omnia, & sin-
gula discutiuntur, & aucto-
ritas Doctoribus, & doctrinæ
est concilianda. Si enim in
aliquo errore, vel antilogia
fuissent deprehensi, omnis eo-
rum auctoritas periisset; &
meritò tamquam impostores,
qui se finxissent à DEO mis-
sos, repudiaripotuissent. Pa-
ri modo, si Calvinus, & Luthe-
rus missi sunt à DEO ad Eccle-
siam

siam reparandam, maximè opùserat, ut statim ab initio doctrina eorum esset solidissima, omni carens antilogia, omni errore, ne velut impostores meritò repellì possent.

Deinde peto, quando tandem hanc plenitudinem spiritûs affecuti sunt, ut non ampliùs errare potuerint? Quomodo id mundo constare potuit, ut homines scirent, in posterioribus illis fidem habendam esse, in prioribus minimè? Nisi enim id constet, meritò præsumetur etiam in posterum errare posse, quos liquet hæctenus errâsse.

Deniq; totâ vitâ varios fuisse, suâque mutâsse, correxisse, & in diversis opusculis, vel ejusdem operis diversis locis

178. Quæ fides, & Religio
contraria scripsisse, perspicu-
um est ex paucis illis, quæ su-
prà adduximus, & ex plu-
rimis, quæ Cochlæus, Cocci-
us, & alij verbis illorum com-
memorant. Quò enim pro-
gressi fuère longiùs, eò ferè
acerbiores evaserunt; & quæ
initio mitiùs erant dicta, vel
exasperârunt, vel in contra-
rium mutârunt.

*Septima RATIO, ex
Dolo malo, & fraudibus,
quibus utuntur.*

EA Religio suspecta habentur
da, cujus auctores, &
propugnatores utuntur dolo
malo, fraudibus, & mendacijs
ad eam propagandam. Ve-
ra enim Religio hujusmodi
sub-

subfidijs non eget, sed falſa; quæ cùm veris, ſolidiſque rationibus ſit deſtituta, neceſſe eſt, ut ponat mendacium ſpem ſuam. Atqui auctores, & propugnatores Religionis Lutheranæ, & Calviniſticæ multùm utuntur fraudibus, & mendacijs ad ſuæ ſectæ propagationem: ergo ſuſpecta merito habenda eſt.

Fraudibus eos uti conſtat Primò. Quia Catholicis multa falſò imponunt, ut eos faciliùs oppugnent, & eorum Religionem infament. I. *Papiſtas adorare ſtatuas, ligna, truncos, ſaxa, ſicut Ethnici ſua idola*; ſicq; quidquid in Scripturis eſt contra cultum idolorum, adducunt contra venerationem imaginum. Qua in re

FALSA
DOGMA-
TA IMPO-
NUNT CA-
THOLICIS.

180. Quæ, Fides, & Religio
non agunt bona fide. Nôrunt
enim, vel facilè nôsse possunt
si velint, nunquam in Eccle-
sia adoratas statuas Sancto-
rum, tamquam Deos, aut cul-
tu soli DEO debito; sicut ab
Ethnicis coluntur idola: ne-
que eo modo, ut cultus sistat
in imaginibus, quasi illis ali-
quid excellentiæ insit; sed
ita, ut transeat ad prototypum,
seu ad ipsos Sanctos cum Chri-
sto regnantes. Nam illa ex-
terna adorationis nota, quæ
fit coram imagine, est vene-
ratio prototypi. Sicut eri-
gere statuam Regi, vel illi sta-
tuæ caput aperire, non est ho-
nor statuæ, nisi materialiter,
sed est honor ipsius Regis.

Quòd autem honor iste, qui
Sanctis defertur, non sit cul-
tus

tus latriæ, qui DEO proprius, perfpicuum eft: quia non colimus aliquem Sanctum, ut supremum Dominum, & auctorem rerum; fed folùm, ut amicum ejus, qui supremus eft Dominus. Tanti enim facimus DEUM, ut etiam eos, quos ipfe sublimes fecit, dignos aliquo honore putemus. Quod fanè non in injuriam, fed in honorem DEI cedit: ficut in honorem Regis cedit, quòd aulici ejus honorentur propter refpectum, quem habent ad Regem: nimirum, quia funt ejus domeftici, ejus miniſtri, ejus amici, &c. Hæc dixerim, quia hîc multi ſimplices impingunt.

2. Papiftas adorare panem

182. Quæ fides, & Religio
tamquam DEUM, ac proinde
esse ἀρτολάτρους, quasi dicas,
panicolas, quo modo sæpè Cal-
vinus Catholicos vocat. Ver-
rùm & hîc mala fide utuntur.
Nam sciunt, Catholicos cre-
dere, non remanere panem in
Eucharistia, sed esse ibi verè,
realiter, & substantialiter cor-
pus Christi, unà cum anima,
& divinitate : & sic non velle
adorare panem, sed totum
Christum ibi præsentem.

3. Papistas suam fiduciam
ponere non in Christi meri-
tis, sed in suis meritis, & in
Sanctis.

4. Papistas docere, homi-
nem justificari non per fidem
Christi, sed proprijs meritis:
& his similia : quæ nihil sunt
aliud, quàm meræ imposturæ,
ad

ad infamandam doctrinam Catholicam excogitata. Poffem adferre hujusmodi plusquam centum capita, falfo vel toti Ecclefia, vel Catholicis Doctõribus impofita. Quis dicat, in hujusmodi hominibus effe spiritum Chrifti, aut eos sincerè in hoc negotio procedere, & veritatem ftabilire velle?

Secundò. Non folùm dogmata, fed etiam crimina falfa imponunt, præfertim ijs, quos maximè putant fuis fuffragiis obftare, nimirum cædes, proditiones Principum, & varia turpitudinum genera. Quot, DEUS bone, fuperioribus annis libelli à Calviniftis, & Lutheranis prodire, & quotannis adhuc procedunt

FALSA
CRIMINA.

184. Quæ fides, & Religio
unt in vulgus, quibus scelera-
tissima, & turpissima facta vi-
ris religiosis, ab hujusmodi
sceleribus alienissimis, im-
pinguntur? Sed facilè dete-
ctæ sunt hæstrophæ. Partim
enim litteris publicis Magi-
stratum testimonium inno-
centiæ redditum, & falsitas
patefacta est: partim ex ipsa
narrationis serie, & circum-
stantijs clarissimè sunt refu-
tata. In quibusdam enim su-
pra 50. aperta mendacia nota-
ta sunt, in alijs ad 12. 15. 20. &c.
Adeò enim cœcum est fervens
odium, ut non curet, qua pro-
babilitate fingat, modò se
posse nocere speret. Sed mo-
mentaneum est hoc nocumen-
tum, & paulò post detecta
calumniæ impudentia in ma-
gnam

gnam cedit commendationem eorum, qui calumniam passi, & in detestationem eorum, qui ejus architecti fuêre.

Deniq; dolo malo utuntur in suis dogmatibus confirmãdis; Scripturarum, & Patrum sententijs aliquid addendo, vel detrahendo, vel immutando, vel, omissis perspicuis, proferendo quasdam obscuras, ut illorum doctrinæ favere existimentur. Lutherus enim, ut suam, de justificatione per solam fidem, stabiliret sententiam, ad Rom. 3. ubi Apostolus ait: *Arbitramur, bonum justificari per fidem, ad didit solam.* Cùmq; rogaretur, cur id fecisset, respondit in hæc verba: *Si tuus Papista morosus, & difficilem se præbere volet*

CORRUM-
PUNT SEN-
TENTIAS
AUCTO-
RUM.

*Epist. ad
amicum de
voce SOLA.*

186. Quæ fides, & Religio
de voce (sola) statim dic; Papi-
sta, & asinus eadem res est: sic
volo, sic jubeo, sic pro ratione
voluntas. Nolumus enim Papi-
starū esse discipuli, sed præcepto-
res. Semel enim superbiendo glo-
riabimur adversus hujusmodi
asinos. Et infrà: Rogo te, ne quid
aliud hujusmodi a sellis responde-
as de voce (sola) sed tantū dicas:
Lutherus sic vult, ille Doctor est
omniū Doctorū in Papatu, &c.
En modestiam hujus Prophe-
tæ in fraude illa excusanda.

Idem Lutherus 2 Pet. i. ver-
tens illam sententiam: *Quia*
propter fratres magis satagite,
ut per bona opera certam ve-
stram vocationem, & electionem
faciatis. Omittit illa verba,
per bona opera, quia apertè ob-
stabant ejus sententiæ, quæ
bona

bona opera nihil ad salutem conferre censebat.

Pfal. 75. ver. 12. *Vovete, & reddite Domino Deo vestro:* Lutherus in margine apponit hoc glossema, triplicem fraudem continens: *Quòd pro Deo vestro illum habere velitis, quemadmodum requirit primum præceptum: & nolite vovere Sanctis, vel alia vota.* Proverb. 31. *Mulierem fortem quis inveniet?* Lutherus rythmum amatorium Germanicè apponit ad marginem, hoc sensu: Nihil amabilius in terra mulierum amore, cui is obtingere potest.

1. Corinth. 9. *Numquid non habemus potestatem mulierem sororem circumducendi?* Lutherus de suo addit *in uxorem.*

Quasi

188. Quæ fides, & Religio
Quasi Apostoli circumduxerint
suas uxores, idque ad opus
conjugale.

Zwinglius loco illorum
verborum: *Hoc est corpus meum*;
contra omnium exemplarium
Græcorum, & Latinorum
fidem, in editione Germanica
posuit: *Hoc significat corpus meum.*

Actorum 2. v. 27. *Non derelinques animam meam in inferno*; Græcè, Οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ᾄδου; Beza vertit: *Non relinques cadaver meum in sepulchro.* ψυχὴν animam, vertit in cadaver, & ᾄδου orcum, in sepulchrum. An non hoc est corrumpere Scripturas ?

Calvinus omnia pænè Scripturæ loca, ex quibus sancti Patres

tres probant Trinitatē personarum, Divinitatē Filij, aut Spiritūs S. ita exponit, ut omnē eorū vim elidat: qua in re nō parum Judæis, Sabellianis, Arianis, & Macedonianis gratificatur.

Totum caput 53. Isaiaë, quod de Christi passione, morte, & satisfactione manifestè loquitur, exponit metaphoricè de molestijs, quas populus Judaicus peccando exhibuit DEO. Quid violentius, aut absurdius dici potest? quid Judaicæ perfidiæ accommodatius?

Matth. 19. v. 17. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Calvinus vult, hoc dictum ironicè.

Ad Hebr. 5. v. 7. *Exauditus est pro sua reverentia;* Græcè, *Εἰσακκοθεῖς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας:* Cal-

190. Quæ fides, & Religio
Calvinus *εὐλάβειαν*, exprōit me-
tum, & dubitationem; dicítq;
significari, Christum adeò ter-
ribili mortis terrore concuf-
sum; ut quasi in desperatio-
nem incideret salutis æternæ.
Omitto alia plurima.

D. de Plessis Calvinista, in
quodam suo libro de coena
Domini, plusquam centum
testimonia Patrum, & Docto-
rum, partim mutilando, par-
tim addendo, corripit; &
quædam argumenta, quæ à
Doctoribus contra veritatem
adferuntur, ut postea solvan-
tur (sicut D. Thomæ, & alijs
Doctoribus Scholasticis fami-
liare est) tamquam ex pro-
pria illorum sententia scri-
pta essent, produxit. Qua de
re publicè convictus fuit co-
ram

ram Rege Christianissimo à
D. d'Eureux, qui nunc Illu-
striss. Cardinalis. Nota sunt
ista toti Gallia. Eodem ar-
tificio utuntur omnes illorum
scriptores, cum ex Patribus
aliquid suorum dogmatum
probandum susceperunt.

Præterea, omissis locis per-
spicuis, ubi Scripturæ, vel Pa-
tres aperte, & de industria rem
explicant, mentemq; suam a-
periunt, captant obscuros, ubi
obiter, & aliud agentes rem
attingunt. Quo modo plu-
rima testimonia adferuntur
non solum contra præsentiam
realem corporis Christi in
Eucharistia, sed etiam con-
tra alios fidei Catholicæ arti-
culos apertissimos, ut contra
arbitrij libertatem, contra ju-
sti-

Captant
loca ob-
scura.

192. Quæ fides, & Religio
stitiam internam, contra
merita bonorum operum,
contra auctoritatem Conci-
liorum, &c. Nihil enim
est adeò perspicuum in fide
nostra, quod non locis ali-
quibus obscuris Scripturæ,
vel Patrum, in speciem oppu-
gnari possit; nihil adeò ab-
surdum, quod non defendi.
Quid enim absurdius dici pos-
sit, quàm Christi corpus esse
ubiq; , sicut & Divinitas? Et
tamen hoc plurimis testimonijs
Scripturarum, & Patrum con-
firmare nituntur. Quid ab-
surdius, quàm DEUM esse au-
ctorem omniũ malorum? ho-
minem non esse liberi arbitrij?
Et tamen multa loca obscura
ex Scripturis, & Patribus ad
hæc stabilienda adducunt.

REYICI-
UNT PA-
TRES.

mentem verbi Divini non esse affecutos, ac proinde deceptos. Si petas, quomodo sciunt ipsi, Patres non esse affecutos verum sensum verbi DEI, se verò esse affecutos? respondent, id esse evidens ex verbo DEI. At quomodo evidens, cum tam diversæ sint interpretationes, & omnes Patres aliter interpretentur, quàm ipsi; & Lutherani aliter, quàm Calvinistæ, vel Anabaptistæ? Evidens, inquit, est habenti spiritum, alijs non est evidens. Sic singulorum sectarum patroni respondent; & ultimum judicium de singulis dogmatibus in spiritum privatum reducunt.

ULTI-
MUM JU-
DICIIUM
REFER-
UNT AD
SPIRITUM
PRIVATUM.

Dicunt igitur Calvinistæ, omnes Patres, omnes Doctores

res Ecclesiæ, omnia Concilia
 Oecumenica caruisse spiritu
 intelligendi Scripturas; eo-
 dem carere Lutheranos, & A-
 nabaptistas: sed se hunc pos-
 sidere, solisque Calvinistis hunc
 Divinitus concessum, & idcir-
 cò sibi manifestum esse, quid-
 quid docent, esse purum pu-
 tum verbum DEI. Idem di-
 cunt Lutherani de Concilijs,
 Patribus, & Doctoribus Ca-
 tholicis, & de Calvinistis, ac
 Anabaptistis, nimirum eos
 carere spiritu; sibi verò solis
 hunc datum: & idcirco sibi
 manifestum esse, suam doctri-
 nam verbo DEI esse consen-
 taneam. Denique Anabapti-
 stæ hunc spiritum ceteris omni-
 bus abrogant, & sibi solis ven-
 dicant proprium.

Verùm, quàm hæc omnia sunt absurda, & ab omni ratione aliena ! Quàm incredibile est, omnes Doctores Catholicos, & Patres caruisse spiritu intelligendi Scripturas ; & hunc spiritum solis Calvinistis datum, vel solis Lutheranis, aut Anabaptistis ! Quàm vanum, & frivolum est, ut quæq; secta hunc spiritum solis suis cultoribus proprium asserat, nec id aliter probet, quàm id esse manifestum habenti spiritum, & eum, cui id manifestum non sit, non habere spiritum ! Nonne hoc est ambulare in circuitu, & principium petere, & omnem controversiam in id, quod maximè obscurum est, & nemini alteri constare potest, resol-

refolvere ? Unde enim fciam, te habere fpiritum ? Quando unquam Doctores Ecclefia Catholicae hoc modo fua dogmata probârunt ? Omnis enim probatio debet fieri per id, quod adverfario eft manifeftius, & facilius ab eo conceditur. At illa probatio, fuper qua omnia illorum dogmata funt fundata, procedit ex eo, quod maxime eft obfcure, & foleo nititur testimonio privati hominis, qui in caufa eft pars, & accusator. Non enim potes mihi probare, te habere illum fpiritum, nifi foleo tuo testimonio, quod de te ipfo perhibes. At qui de fe ipfo testimonium perhibet, testimonium ejus non eft verum, hoc eft, non

Joan. 8.

198. Quæ fides, & Religio
est habendum verum, nisi
alijs modis probetur. At illi,
v.g. Calvinistæ, alijs modis
probare non possunt, se hunc
spiritum privatum habere,
sed volunt sibi credi ad nu-
dam suam asseverationem,
qua dicunt, id se certò scire.
Itaque nulla ratio est, cur illis
fides sit adhibenda; quin po-
tius maxima ratio suppeditat,
cur omnibus fides sit abro-
ganda. Spiritus enim DEI
non potest sibi esse contrarius;
illi autem, & inter se, & sibi
ipsis contrarij sunt: ergo spi-
ritu DEI non reguntur.

His adde, & hoc quoque ad
fraudem, & dolosam machi-
nationem pertinere. Recese-
serunt illi à fide avita, quæ
tot sæculis viguit, & novitias
Re-

Religiones sunt amplexi. Principes, juxta morem Ecclesiæ, jam inde à Constantini temporibus receptum, eos compellere volunt, ut ad antiquam Religionem, quam professi aliquando fuere, redeant, & novitates illas deserant: quam ob causam conqueruntur ipsi de Principibus Catholicis, eosq; tyrannidis accusant, & inimicos Evangelij vocant, totóq; Orbe illis invidiam concitant, tanquam qui conscientijs contra salutem æternam vim inferant: deniq; prætextu hujus libertatis bella, & seditiones adversus eos concitant. At verò cum ipsi, DEO ob peccata nostra permittente, rerum potiti fuerint, nullam liber-

200. Quæ fides, & Religio
ratem Catholicis concedunt,
sed asperrimas persecutiones
adversus eos excitant, & con-
gunt varijs tormentis, & bo-
norum confiscatione, desere-
re Religionem antiquam, &
capeßere novam, quam ipsi
nunquam didicere, cui nun-
quam nomen dedere, cui ni-
hil omnino debent, quam
nullis idoneis argumentis
confirmatam vident, quam
maximis, & gravissimis ratio-
nibus ab Ecclesia in toto Orbe
Christiano vident damnatam.
Hocine est agere bona fide,
animo sincero, æquo jure?
Nonne hæc est societas leo-
nina, cui omne jus in armis, &
potentia, quæ figit, & refigit
leges pro suo commodo? Et
quænam possit esse major ty-
ran-

rannis in confcientias, quàm
ifta ?

Nunquã in Ecclefia coacti
funt ad fidem Catholicam, nifi
qui illam aliquando profefsi
fuerant ; idque non nifi poft
idoneam, & plenam probatio-
nem, cui refpondere deferto-
res non poterant. At ifti no-
ftri Novatotes cogunt eos,
qui nunquam ipforum novi-
tates fuere profefsi ; idq; pri-
usquàm eos convincant erro-
ris. Qua in re etiam contra
fuam doctrinam faciunt. Do-
cent enim, hominem non efle
liberi arbitrij, fed omnia de-
creto, & impulfu Divino age-
re, cui refiftere nequeat, &
DEUM folis electis fuis fidem
infundere. Quo jure ergo
Catholicos ad fidem cogunt,
I 5 quæ

202. Quæ fides, & Religio
quæ non est in ipsorum pote-
state? Deinde cùm tota cre-
dendi ratio juxta eorum pla-
cita ad spiritûs interni testi-
monium revocetur, iniquè
faciunt compellendo Catho-
licos, ut credant, non solùm
contra testimonium spiritûs
interni privati, sed etiam con-
tra testimonium publicum
spiritûs Ecclesiæ universalis.
Certum enim est ex Scriptu-
ris, Ecclesiam spiritu DEI re-
gi, & ideò errare non posse:
hoc tamen non est ullo mo-
do certum de privatis homi-
nibus.

Octava RATIO, *ex*
Eversione bonorum
operum.

Illà

Illa Religio, quæ omne studium bonorum operum tollit, Christo non est deputanda, qui ubiq; bona opera, & observationem mandatorum DEI commendat: atqui Religio Lutherana, & Calvinistica omne studium bonorum operum tollit; ergo neutra censenda est Christi Religio. Quòd illæ duæ Religiones tollant studium bonorum operum, constat. Primò. Quia utraq; docet, hominem omnibus suis operibus bonis nihilo fieri justiore coram DEO, nihil promereri mercedis æternæ, nihil minus, vel amplius in cœlo habiturum præmij, sive pauca, sive plurima, sive nulla bona opera fecerit: solam enim fidem

204. Quæ fides, & Religio
æstimari apud DEUM; sola fi-
de omnem justitiam contineri.

De x. præ- Sic enim ait Lutherus: Ego pro
ceptis c. 2. *meritis S. Petrine unū quidem*
obolū darem, ut me adjuvaret;
quia se ipsum juvare non potest:
sed quidquid habet, à Deo ha-
bet per fidem in Christū. Hic a-
pertè docet, S. Petrum propter
sua opera non fuisse justio-rem,
aut plus accepisse boni in coelis;
sed solam fidem ejus corona-

De capti- tam. Et alibi: Ita vides, quā
vitae Ba- dives sit homo Christianus, sive
byl. cap. de baptizatus, qui etiam volens
Baptismo. non potest perdere salutem suā
quantiscunq; peccatis, nisi no-
lit credere. Nulla enim pecca-
ta possunt eum damnare nisi so-
la incredulitas: cetera omnia,
si redeat, vel stet fides in pro-
missionem Divinam, in momento
absor-

abforbentur per eamdem fidem,
Rurfus alio loco: Opus bonum
non potefl doceri, nifi laadat fi-
dem; cum fides, & opera in re ju-
ftificationis extremè ad verfen-
tur: ita fit, ut doctrina operum
neceffario fit doctrina demonio-
rum, & difceffio à fide.

De votis
monafticis.

Eadem eft fententia Calvinii,
ut patet ex Institut. ubi dicit,
cum iuftitia fidei nullo modo fo-
ciari poffe operum iuftitiam: nec
folùm opera, qua fiunt folis na-
turae viribus, fed omnia alia,
quovis ornentur titulo, exclu-
di per iuftitiam fidei. Idem
docet multis alijs locis.

Lib. 3. c. 11.
§. 13.

Lib. 3. c. 15.
§. 2. & feq.
& cap. 19.
§. 2. 4. & 7.

Si nihil eft meriti in operi-
bus bonis; fi illa non reddunt
nos DEO gratiores, nec pro-
pter illa aliquid præmij in cœ-
lis capiemus; cur nos in il-

206. Quæ fides, & Religio
lis fatigemus ? cur fortunas
nostras in opera misericordiæ,
in subventiones pauperum ex-
pendamus ? cur orationi insi-
stamus ? cur jejunemus, aut
corpus affligamus ? Stultum
est in ijs se fatigare, & de illis
esse sollicitum, quæ nullum
fructum nobis parient. Quis
non videat, per hanc doctri-
nam omne studium bonorum
operum extingui ?

Secundò. Quia utraq; Reli-
gio docet, omnia nostra bona
opera, non solùm nihil boni
mereri apud DEUM, sed etiam
esse peccata, & quidem per se
mortifera, etsi ob fidem nō im-
putentur credentibus. Multis
locis hoc docet Lutherus: * Ju-
stus, inquit, in omni bono opere
peccat. Rursus: † Opus bonum

* In resol.
cōtra Ecki-
um, & in
assert. a. 31.

† In assert.
art. 32.

opti-

*optime factum veniale peccatū
est secundū misericordiam Dei,
sed mortale peccatum secundū
iudicium.* Rurfus alio loco:

* *Optimum opus nostrum, quo à* * *In assert.*
Deo gratiam, auxilium, & *art. 29.*
consolationem obtinere niti-
mur, nobis in peccatum repu-
tatum est, sicut ait Propheta
Pfal. 108. Et oratio ejus fiat
in peccatum. Idem multis a-
lijs locis inculcat.

Eandem doctrinam tradit
Calvinus. Nam l. 3. Institut. ait:

† *Omnia opera hominum, si sua* † *Lib. 3.*
dignitate censeantur, nihil nisi *c. 12. §. 4.*
inquinamenta, & sordes sunt;
nec ullum à sanctis exire potest
opus, quod non mereatur justam
opprobrij mercedem. Idem do- *Lib. 3. cap.*
cet c. 14. & alibi. *14. §. 9.*

Si omnia opera nostra bo-
na

208. Quæ fides, & Religio
na sunt verè peccata, sunt in-
quinamenta, & sordes, quæ
iram Divinam mereantur, quis
non videat multò satius esse
ijs abstinere, quàm facere?
Abstinendo enim non pecca-
mus; faciendo peccamus:
satius autem est non peccare,
quàm peccare. Abstinen-
dum itaque ab eleemosynis,
aliisq; misericordiæ operibus,
imò ab omni oratione, quia
hæc omnia, ut à nobis fiunt,
peccata sunt. Qua ratione
efficaciùs possit omne studium
bonorum operũ everti, quàm
si doceatur, ea non solùm
nihilò nos facere justiores, aut
meliores coram DEO, sed
etiam esse sordes, inquinamen-
ta, peccata?

Nec refert, quòd subinde
dicant

dicant, DEUM requirere bona
 opera in testimonium fidei,
 seu ut fidei signa; id enim di-
 cunt, ne populo videantur o-
 mnia bona opera penitus è
 medio tollere. Sed frustrà
 hoc colore utuntur. Nam
 quomodo DEUS ea requirit, si
 sunt peccata; quæ ipse nisi
 misericorditer non imputa-
 ret, æternâ poenâ vindicare
 deberet? An requirit, ut in fi-
 dei signum, & testimonium
 peccemus? Quomodo requi-
 rit in fidei testimonium ea,
 quæ potiùs testantur fidei de-
 fectum? Nam, qui de bonis
 operibus sunt solliciti, eo
 ipso testantur, fidem non suf-
 ficere. Si enim fides sufficit,
 ut illi volunt, & bona opera
 nihil juvant; quomodo bo-
 na

BONA O-
 PERA AN
 REQUI-
 RANTUR
 UT FIDEI
 SIGNA:

210. Quæ fides, & Religio
na opera sunt signum fidei?
Itaq; studium bonorum ope-
rum non est signum fidei spe-
cialis, de qua ipsi loquuntur,
& cui ipsi omnia tribuunt; sed
fidei Catholicæ, qua credimus,
fidem non sufficere, sed insu-
per requiri opera, quæ vitæ
æternæ sint meritoria: quam
fidem ipsi reijciunt.

Ex his clarissimum est, per
illas Religiones omne studium
bonorum operum elidi.

*Nona RATIO, ex
Licentia vitæ, quam
tribuunt.*

Illæ Religiones non sunt
Christo auctore assignan-
dæ, quæ mentibus hominum
timorem DEI penitens exi-
munt,

munt, & latiffimam portam
 ad omnia scelera, omnémque
 vitæ impuritatem aperiunt.
 Ubique enim Scriptura nobis
 timorem Divinum inijcit, nec
 quidquam est, quod magis in-
 geminet, & commendet; cum
 inde omnis vitæ probitas po-
 tiffimùm pendeat. Atqui
 Religio Lutherana, & Calvi-
 nistica timorem DEI menti-
 bus hominum penitùs excu-
 tiunt, & non minùs omnem
 scelerum licentiam præbent,
 quàm Atheismus: ergo non
 sunt auctore Christo nata.
 Quòd istæ hoc faciant, & qui-
 dem quatuor diverfis modis,
 clariffimè ostensum est suprà
 Consideratione fecunda. I-
 dem nunc breviter ostendo
 his rationibus. Primò. Quia
 Lu-

212. Quæ fides, & Religio
Lutherana Religio docet, De-
calogum non pertinere ad fi-
deles Christi, sicut nec leges
cæremoniales, & judiciales.
Sic enim ait Sermone de Moy-
se: *Ex textu clarè patet, quod
etiam decem præcepta ad nos non
pertineant; non enim nos, sed
solū Judæos Dominus ex Aegy-
pto eduxit. In novo Testamento
Moses non tenetur: si eum in ul-
no articulo observarè, debitor
fierè universæ legis observāda.*
Idem fusè docet in cap. 4. E-
pist. ad Gal. & in c. 20. Exodi.
Si Decalogus non magis nos
obligat, quàm leges cæremo-
niales, ut expressè docet in
cap. 4. Epist. ad Gal. ergo, si-
cut non teneor servare legem
cæremonialem, v. g. circum-
cidere carnem, comedere a-
gnum

gnum paschalem, fervare fab-
bata, &c. ita nec moralem,
feu Decalogum. Si folutus
fum Decalogo, quid mihi
non liceat? poffum itaq; ido-
la exteriùs colere, parentes, &
magistratus contemnere, com-
mittere homicidia, adulteria,
furta, falſa testimonia, & ſimi-
lia, quæ Decalogo vetantur:
ſicut poffum facere ea, quæ legi
cæremoniali repugnant.

Et quamvis Calvinus ean-
dem doctrinam de Decalogo
non apertè tradat, occultè ta-
men eam ſatis inſinuat. Pri-
mò. Cùm docet, *legem Dei eti-*
am Sanctis eſſe impoſſibilem. Si Lib. 2. In-
ſtit. cap. 7.
ſ. 5.
eſt impoſſibilis, ergo non ob-
ligat: nemo enim obligat
ad impoſſibile. Nullus un-
quam Tyrannus ſubditos ſuos ad
impoſſi-

214. Quæ fides, & Religio
impossibilia obstrinxit ; &
DEUS id faceret? Absit ab eo
tam barbara immanitas. Hoc
ergo ipso, quo Decalogus cœ-
pit esse impossibilis, desijt e-
jus obligatio : ac proinde ni-
hil ad nos pertinet. Deinde
quia Calvinus docet, omnia
opera nostra esse inquinamen-
ta, sordes, & peccata, co-
ram DEO : at nemo potest ob-
ligari ad peccatum : ergo non
obligamur, ut vel conemur
quidem Decalogum, vel a-
liquam ejus partem implere.
Idem alijs rationibus possem
confirmare, sed hæ sufficient.
Ex quibus constat, etiam jux-
ta Calvinii placita, Decalogum
nihil ad nos pertinere.

Secundò. Hæ duæ Reli-
giones nullum faciunt discrimen

men operum bonorum, & maiorum coram DEO, sed folùm coram hominibus. Sicut enim opera, quæ dicuntur mala, apertam malitiam habent; ita operibus bonis iuftorum tribuunt malitiam occultam propter concupifcentiam internam, ratione cujus malitiæ volunt hæc effe peccata mortifera coram DEO. Si ita eft, cur potiùs incumbam operibus bonis cum naturæ afflictione, & difpendio fortunarum, quàm pravis, quibus magna voluptas, & utilitas fapè eft conjuncta? Cùm enim utraq; fint mala coram DEO, cur non potiùs præferam illa, in quibus voluptas, vel utilitas temporalis, ijs, in quibus moleftia, fatigatio, difpendium?

216. Quæ fides, & Religio

Tertiò. Quia utraq; Religio docet, hominem per solam fidem specialem esse justum coram DEO absq; ullis bonis operibus: & illi, qui fidem hanc habet, nullum peccatum imputari. Ita docet Lutherus plurimis locis, ut suprà ostensum est. Ex qua doctrina infert

*Lib. de libert. Christiana, & de captivi. Babyl. solam incredulitatem esse peccatum, & solos incredulos damnandos: eum autem, qui fidem retineat, damnari non posse. Idem docet Calvinus, cum

†Li. 2. Instit. cap. 8. s. 58. & lib. 3. c. 4. s. 28. ait: † Omnia peccata sunt mortalia infidelibus; fidelibus omnia venialia. Venialia vocat; quia DEUS ea illis non imputat, sed hoc ipso, quo fiunt, condonat, & veniam tribuit. Quæ doctrina clarè sequitur ex illo principio, quo ipsi statuunt

tuunt

tuunt folam fidem fpecialem
 effe caufam iuftificationis ,
 hoc eft, hominem effe iuftum
 coram DEO, eo folo, quo fir-
 miter credit, Chriftum plenè
 fatisfeciffe pro ipfius pecca-
 tis: per hanc enim fidem ap-
 plicari ipfi Chrifti fatisfactio-
 nem, & fieri ipfi quali propri-
 am, ita ut per eam iuftus re-
 putetur coram DEO, etiamfi
 voluntas interiùs non mute-
 tur. Itaque, manente hac fide,
 nullum peccatum ipfi noce-
 re poteft; quia manet in ju-
 ftitia Chrifti, eamq; per fidem
 retinet firmiter. Qua doctri-
 na pofita, non eft, quòd vere-
 amur, quodvis fcelus patrare.
 Nulla enim idcirco punitio,
 nulla vindicta à DEO metu-
 enda eft; cum DEUS illud non

218. Quæ fides, & Religio
imputet ad culpam, ob satisfac-
tionem Christi nobis per
fidem communicatam.

Potéstne Atheismus major-
rem licentiam ad omne flagiti-
um, omnémq; vitæ turpitu-
dinem, præbere? Fatentur id
satis Ministri quidam Calvinis-
tæ in Anglia, qui ex illa de ju-
stificatione fidei Calvinis senten-
tia, inter ceteras has deducunt,

Refere ex & tumentur conclusiones. 1. Om-
Foxo Guil. *Reginal-* *mus lib. 4.* *pag. 1020.* *mnēs illi errant, qui putant se*
salvandos, cū multa bona ope-
ra fecerint. 2. Non est necesse
laborare, quò bonis operibus vi-
tam consequamur æternā; jam
nunc enim eam tenemus. 3. Est
hic unus ex præcipuis errorib⁹,
qui versantur in Orbe Christi-
ano, arbitrari, quòd bona opera
quidquam profint ad salutem.
4. Pec-

4. Peccata nostra nihil minuunt de gloria Dei: totū damnū peccati positū est in scandalō proximi. 5. Christus suo sanguine redemit, & liberavit nos ab omnib⁹ peccatis, & legibus, ut deinceps nulla lex nos obliget in conscientia. Hic apertè liberamur à Decalogo, & ab omnibus præceptis Sacramentorum.

6. Nihil debes Deo, nisi fidem, ut confitearis Christū Jesum, & credas, eū surrexisse à mortuis; sic enim salvus eris; in reliquis omnibus Deus liberū tibi facit, ut sequaris voluntatem tuam. Omnia enim facere potes absq; scrupulo conscientia. Neq; enim perire, vel damnari potes, quidquid externè vel feceris, vel infectum reliqueris. Hæc omnia illi deducunt (& quidē re-

220. Quæ fides, & Religio
etiffimè) ex illo de Justificatio-
ne per fidem specialem fun-
damento à Luthero, & Calvi-
no posito : in quorum etiam
scriptis pænè hæc omnia ex-
pressè habentur. Quis ma-
jorem licentiam optare, vel
fingere possit ad omne fla-
gitium ?

His adde, quæ suprâ Consi-
deratione secunda dicta sunt ;
ubi tres alios modos posui-
mus, quibus hæc licentia con-
ceditur. Omitto etiam fene-
stram illam, quam Calvinus
aperuit, cùm docuit lib. 3. cap.
25. §. 12. *Pœnam damnatorum
nihil esse aliud, quàm sentire
Deum adversũ, & ab eo terreri,
etsi nobis per res corporeas ea
pœna figuretur ; ùt per tene-
bras, fletũ, stridorem dentium,
ignem,*

ignem inextinguibilem. Quibus verbis satis apertè indicat, infernum nihil aliud esse, quàm vanos terrores. Si enim DEUS nihil mali infert, sed solùm terret damnatos; profectò vanus est ille terror, ac ridiculus, vanæ inferorum poenæ, ac nihili pendendæ.

Decima RATIO, ex eo, quòd Hæreses antiquas renouent.

OMnis Religio vitanda, quæ continet hæreses olim ab Ecclesia Catholica damnatas, quæ semper pro hæresibus habitæ fuêre. Atqui Religiones istæ novæ continent tales hæreses; imò nihil videntur esse aliud, quàm di-

222. Quæ fides, & Religio
versarum hæresum à diversis
hæresiarchis diversis sæculis
traditarum, & olim per Ec-
clesiam Catholicam proscri-
ptarum colluvies: ergo sunt
vitandæ. Minor nobis pro-
banda. Consideremus ergo
præcipua harum Religionum
dogmata.

1. Uterq; nimirum Luthe-
rus, & Calvinus, docet, *nullam
esse arbitrij libertatem*. Et Lu-
therus art. 36. affirmat, hoc ef-
se præcipuum suæ Religio-
nis fundamentum. At illa

*Elem. lib. 9. recogni-
† August. hæres. 46.
Hieron. in* fuit olim hæresis Simonis * Ma-
gi, & Valentini, teste Augusti-
no hæresi II. & † Manichæo-
rum, & * Wiclefi, &c.

*Prologo cõ-
tra Pelag.
• In Conc.
ost. sess. 8.* 2. Uterq; docet, DEUM esse
*impulsorem omnium scelerum,
& omnia mala fieri ex vi de-
creti*

creti Divini. At olim fuit
 ifta hærefis Simonis † Magi, & † *Vincen-*
 * Florini. *tius Lirin.*
 * *Eufebius*

3. Uterq; docet, non effe ne- 1. 5. c. 20.
ceffaria ad salutem bona opera,
fed fufficere fidem. At hæc
 fuit olim hærefis Simōis † Ma- † *Irenæus*
 gi, & * Eunomianorum circa 1. 1. c. 20.
 * *Auguft.*
 annum Domini 360. *hærefi 54.*

4. Uterq; docet, habenti fi-
dem nihil obefse peccata, quan-
tumlibet multa, & magna; horū
enim malitiam non imputari
credenti. Quæ olim etiã fuit
 hærefis † Eunomianorum, & † *Auguft.*
 Basilidis, & Carpocratis, teſte *hærefi 54.*
 Irenæo lib. 1. cap. 23. & 24.

5. Calvinus *negat præfentiã*
realem Corporis Chrifti in Eu-
chariftia. At hæc olim fuit
 hærefis Berengarij circa añum
 Domini 1051. Ubi notandum.

224. Quæ fides, & Religio
Primò. Etsi aliqui privatim
ante Berengarium ea de re du-
bitaverint, & quæstionem mo-
verint, neminem tamen fuisse
ausum, hoc publicè profiteri:
ut testantur Hugo Lingonen-
sis, & Adelmanus Brixien-
sis in Epistolis suis ad Beren-
garium, & Paschasius lib. de
verbis Institut. hujus Sacra-
menti. Itaque fuit hæc con-
stans Ecclesiæ doctrina, omni-
bus hæresiarchis intacta usq;
ad tempora Berengarij.

Secundò. Sententiam Be-
rengarij ipso vivo fuisse in
quinq; Concilijs damnatam,
& ipsum Berengarium ter su-
am sententiam abjurasse, &
tandem in fide Catholica cum
magna poenitentia mortuum.
Quo mortuo extincta fuit il-
la

la hærefis ferè per ducentos annos ufq; ad Lollardos, qui eam renovârunt, ùt colligitur ex Trithemio in Chronico Hirfaugiensi ad annum 1315. Eandem poftè à tenuit Wiclef; ùt patet ex art. ejus 3. Quo mortuo rursus extincta fuit per centum circiter annos, ufque dum Zwinglius eam reftituit, quem Calvinus, & aliquot alij funt fecuti. Ex quo manifefte apparet, hanc fententiam femper in Ecclefia pro manifefta hærefi habitam. Itaque, vel Ecclefia femper in primario fidei articulo erravit; & fic nunquam Ecclefia Chrifti fuit: vel fententia illa, quæ realem Corporis Chrifti præfentiam Euchariſtiæ abrogat. revera hærefis eſt.

226. Quæ fides, & Religio

6. Uterq; tollit omnes traditiones, & solis Scripturis omnia vult contineri. Eadem fuit hæresis Arianorum; ut constat ex D. Augustino; item Nestorij, Dioscori, & Eutychemis: ut habetur in septima Synodo act. 1.

Lib. 1. contra Maximium cap. 2. & ult.

7. Uterq; negat Sacramentum Pœnitentiæ, & Confirmationis. Eandem hæresim olim docuere Novatiani, teste * Cypriano, & † Theodoro.

* Lib. 4. Epist. 2.
† Lib. 3. hæretic. fabular.

8. Uterq; docet, Ecclesiam solis bonis constare: & Ecclesiam olim visibilem, multis sæculis perrijsse: hoc verò tempore in suo tantum cœtu existere. Similis planè fuit hæresis Donatistarum; ut testatur D. August. lib. de unitate Ecclesiæ cap. 12.

9. Uterq; docet, non esse orandum

fit capeffenda. 227.

dum pro defunctis: non esse servandum jejunium Quadragesimæ, aut alia stata jejunia: sed cùm cuiq; visum fuerit, jejunandum. Idem olim docuere Aëriani, teste Epiphanio hæresi 75. & Augustino lib. de hæresibus cap. 33.

10. Uterq; negat *venerationem sacrarũ Reliquiarũ, imaginũ Christi, ac Sanctorum; & vocat idololatriam.* Idem olim fecit Vigilantius, teste Hieronymo: fecere & Iconomachi, teste Zonara, Cedreno, Nicephoro, de Iconomachis.

Ex his luce meridiana clarius est, præcipua dogmata, quibus Lutherana, & Calvinistica Religiones constant, esse hæreses antiquas, jam olim ab Ecclesia damnatas;

228. Quæ fides, & Religio
eâq; semper pro hæresibus in
Ecclesia habita fuisse. Idem

** Vide Rel-
irminum
de notis Ec-
cl. s. c. 9.
& Coccium
de signis
Eccles. lib.
8. art. 3.* facile de ceteris * ostendi po-
test. Unde sequitur, has Re-
ligiones nihil esse aliud, quàm
veterum, & jam olim profligatarum hæresum colluviem.

Undecima RATIO, *ex*
Defectu Regulæ cre-
dendi.

Istæ Religiones novæ nul-
lam habent certam creden-
di regulam, quam sequantur:
ergo non sunt admittendæ.
Capita enim Religionis de-
bent esse definita, certa, & im-
mutabilia.

Quòd nullam certam cre-
dendi regulam habeant, ex
qua statui possit, quid sit ne-
cessa-

ceffariò credendum, quid minime; conftat Primò: Quia neq; traditiones Ecclefia, neque Conciliorum Oecumenicorum auctoritatem, neque veterum Ecclefia Doctorem, & eorum, qui ante noftros limites extiterunt, iudicium admittunt.

Traditiones omnes reiicit Lutherus in cap. 1. ad Galatas, & Calvinus lib. 4. Inftitut. docentque, nihil credendum, nihil recipiendum, quod in Scriptura facra non contineatur.

Lib. 4. c. 8. 5. 6. 7. 8. & in antidoto ad 4. feff. Conc. Trid.

Concilia Oecumenica, quæ hætenus in Ecclefia summam auctoritatem habuere (sunt enim veluti comitia principum, & magnatum in regno Chrifti) ita contemnit Lutherus, ut

In art. 115. & sequentibus. quidquid illa definierint, id omnino cujusvis privati hominis iudicio subiectum esse velit. Imò dicit, esse rem insanam, quod Concilia concludere velint, quid sit credendum. Ibidem docet, quid credendum sit, quid non, id relinquendum iudicio cujusvis viri spiritualis.

Lib. 1. c. 7. s. 1. 2. 4. Idem insinuat Calvinus, cum ait: Non esse Ecclesiæ iudicare, qui libri sint Canonici, sed hoc ad spiritum internum pertinere.

Lib. contra Regē Angl. Deniq; quod ad Patres attingit, Lutherus Non curat mille Augustinos, mille Cyprianos. Calvinus etiam plurimis locis eos contemnit, & errasse affirmat.

Nihil igitur horum est illis credendi regula.

Sed inquirunt: Ipsa Scriptura

ptura est nobis regula creden- AN S. SCRIP-
 di : hæc enim errare non po- PTURA
 test. Verùm facile est osten- SIT SUF-
 dere, hanc regulam non suf- FICIENS
 ficere. Primò. Quia per REGULA
 hanc regulam , non possu- FIDEI.
 mus judicare de ipsamet
 Scriptura ; & ita ipsa regula
 nobis incerta manebit , quæ
 tamen ante omnia debebat
 esse certissima. Ex Scriptu-
 ra enim constare non potest,
 hunc librum esse verè Scri-
 pturam , non esse supposi-
 titium, non esse confictum ab
 aliquo impostore : hanc vel
 illam sententiam non esse per-
 versam , non esse insertam :
 deniq; nihil esse additum, vel
 detractum, quod ad doctrinæ
 substantiam pertineat. Hoc
 totum

232. Quæ fides, & Religio
totum ex Scriptura constare
non potest, sed solum con-
jecturis quibusdam humanis
parum firmis probari, semo-
ta Ecclesiæ traditione: & sic
totum fidei nostræ fundamen-
tum conjecturis incertis nite-
tur. Deinde, Scripturæ vis
non consistit in sono verbo-
rum, sed in sensu, qui est vita,
& anima Scripturæ. At pos-
sunt esse mille controversiæ
de sensu; quæ etiam ex ipsa
Scriptura, semota traditione,
& Patrum expositione, non
possunt decidi, ut experien-
tiâ constat. Nam de sensu illo-
rum verborum: *Hoc est corpus
meum*; & multorum aliorum,
acerrimè disputatur inter Lu-
theranos, & Calvinistas, &c.

Si dicas cum Calvino, judi-
cium de Scripturis, & earum
sensu pertinere ad spiritum
internum: hoc nihil est aliud,
quàm dictamen spiritûs inter-
terni, id est, judicium priva-
tum cujusq; , primam credendi
regulam constituere. Quis-
que enim dicere potest, se spi-
ritum habere, & hujus inspi-
ratione judicare hanc partem
esse S. Scripturam, non illam:
hunc esse sensum, non illum.
Sic Lutheranus ex suo spiri-
tu judicat, Epistolam Jacobi
esse stramineam, & Apocaly-
psim Joannis dubiæ auctori-
tis: Calvinista verò ex suo spi-
ritu judicat, utrumq; esse ver-
bum DEI. Sic Lutherus ex suo
spiritu judicat, *abolendam esse*
falsam opinionem, quòd sint qua-
tuor

In prologo
novi Testa-
menti.

234. Quæ fides, & Religio
tuor Evangelia. Nam Evange-
lium Joānis esse unicū, pulchrū,
verum, ac principale, aliisque
tribus longè, & longè antepo-
nendum. Similiter Pauli Epi-
stolæ, ac Petri longè præcedūt,
inquit, tria Evangelia, Mat-
thæi, Marci, Luca. Libenter
illa rejecisset; quia apertè sta-
tuunt meritum, & necessitatem
bonorum operum, & obser-
vationis mandatorum, & com-
mendant castitatem, & pau-
pertatem: sed cū non aude-
ret prorsus rejicere, voluit ele-
vare auctoritatem, & insi-
nuare, non esse spiritu Divino
conscripta.

Pari modo Calvinus ex suo
sensu judicat illa verba: *Hoc
est corpus meum*, hunc habere
sensum; *Hic panis est figura*
cor-

corporis mei. Lutherus ve-
rò: Hic panis eſt verè corpus
meum. Omitto alia innu-
mera. Ex quibus patet, judi-
cium privatum cujuſque con-
ſtitui Regulam credendi: vel,
quod idem eſt, ipſam Scriptu-
ram ſecundùm privatum cu-
juſq; judicium expoſitam.

Secundò. Illa non eſt ido-
nea credendi regula, quæ con-
trarijs dogmatibus æquè ac-
commodatur. Atqui Scri-
ptura contrarijs Religioni-
bus, & dogmatibus accom-
modatur. Omnes enim ſe-
ctæ hujus temporis, etſi in
plurimis, & maximis capiti-
bus hoſtiliter diſſideant, hanc
ſibi regulam adoptant, eam-
que ſuis placitis accommo-
dant. Lutherani enim di-
cunt

236. Quæ fides, & Religio
cunt, se Scripturâ niti : simili-
ter Calvinistæ : tantumdem
& Anabaptistæ. Neque mi-
rum; quia singuli Scripturam
accipiunt non juxta commu-
nem intellectum Ecclesiæ,
aut Patrum communem ex-
positionem, sicut Catholici;
sed secundum privati spiri-
tûs cujusque sensum. Quo-
modo facilè omnibus hare-
sibus accommodari potest.
Unde liquet, hanc regulam sic
acceptam esse nullius momen-
ti, & totam reduci in judicium
privatum cujusque.

Tertiò. Si esset aliquis Ju-
dex, qui ita ferret sententiam
in quavis lite, ut non posset
liquidò constare, utri parti
causam adjudicaret; sed utra-
que pars contenderet eam sibi
ad-

adjudicatam , & ſententiam
 Judicis clarè à ſe ſtare ; ille
 omnium mortalium judicio
 non eſſet idoneus Judex: nam
 nulla lis poſſet terminari per
 ejus ſententiam. Tanta e-
 nim poſt ſententiam eſſet con-
 troverſia de ipſa ſententia, u-
 tri faveat, quanta fuerat antè
 de jure partium. Atqui ta-
 lis Judex eſt ſacra Scriptura,
 ſepoſita Eccleſiæ, & Patrum
 expoſitione. Semper enim
 ita fert ſententiam, ut non
 poſſit liquidò conſtare utrique
 parti, utri faveat; ſed utra-
 que pertinaciter affirmat, per-
 ſpicuum eſſe, eam à ſe ſtare.
 Hinc fit, ut nunquam finian-
 tur controverſiæ. Ridicu-
 lum itaque eſt, ſolam Scriptu-
 ram conſtituere judicem. Ta-
 lis

238. Quæ fides, & Religio
lis enim in omni controversia
debet constitui Judex, qui
ita possit ferre sententiam, ut
omnibus, & maximè utrique
parti clarè constet, utri faveat;
alioquin nunquam illa con-
troversia finiri poterit. Qui
ergo Scripturam solam Judi-
cem faciunt, eo ipso apertè
indicant, se nullum Judicem,
quo causa possit decidi, ad-
mittere, præter judicium su-
um privatum. Perinde enim
faciunt, atque si Titius, & Ca-
jus litem civilem habentes,
nollent alium Judicem, quàm
Codicem Justiniani cum Pan-
dectis, seposita Doctorum in-
terpretatione; & Titius pro
suo jure producta aliqua le-
ge, affirmaret, per eam mani-
festè causam sibi adjudicari,
Cajus

Cajus verò negaret : fimiliter
 Cajus allegata alia lege, dice-
 ret, clarum effe, eam legem fi-
 bi favere, Titius verò nega-
 ret : & ita ambo causâ indeci-
 sâ difcederent : nōne res ef-
 fet ridicula, & omnes dice-
 rent, neutrum velle causam
 definiri? neutrum admittere
 alium Judicem, quàm propri-
 um Judicium? Simili planè
 modo, hoc ipfo, quo illi no-
 lunt alium Judicem, quàm
 Scripturam, & quisque suo
 Spiritui refervat ejus interpre-
 tationem, ostendunt, fe nolle
 causam legitimo modo defini-
 ri, nec alium Judicem, quàm
 proprium Judicium admit-
 tere.

Quartò. Quàm non suffici-
 at, ifta credendi regula, indi-
 cat

240. Quæ fides, & Religio
cat ipsa experientia. Nam
videmus, nullum apud eos esse
se finem controversiarum et
tiam de gravissimis fidei capi-
tibus. Dissentiunt enim Lu-
therani, Calvinistæ, Anaba-
ptistæ in multis hoc tempore
acerbissimè; & se mutuò da-
mnant hærescos. Dissenti-
unt ipsi Lutherani tum inter
se in plurimis, tum à Luthero
parente, & Apostolo suo:
adeò, ut hoc tempore nume-
rentur tredecim præcipuæ
Lutheranorum sectæ, nomi-
nibus, & dogmatibus quibus-
dam discrepantes. Dissenti-
unt inter se Calvinistæ, maxi-
mè in articulo de capite Ec-
clesiæ. Magna enim illorum
pars hanc potestatem tribuit
Principi sæculari, etsi mulier
sit.

fit: vocantur hi Protestantes: Alij id nefas ducunt, & blasphemiam: hos vocant Puritanos. Dissentiunt inter se Anabaptistæ in plurimis, ita ut 14. eorum sectæ diversæ numerentur, nominibus, & dogmatibus distinctæ.

Deniq; nunc eò ventum, ut, cum se quisque hanc regulam sequi, eâque niti putat, tot pænè sint hæreses, quot hæretici. Plerique enim, præsertim simpliciores, dicunt, se parum curare, quid docuerit Lutherus, vel Calvinus, se enim adherere S. Scripturæ, & verbo DEI, in quo nullus error esse potest; & ita se putant valdè securos. Scripturam autem quisq; pro suo captu, & iudicio intelligit. Unde, cum se

242. Quæ fides, & Religio
putant Scripturam habere re-
gulam credendi, loco Scri-
pturæ habent imaginationem
propriam. Quod enim ima-
ginantur significari verbis Scri-
pturæ, pro vero sensu Scri-
pturæ accipiunt: sicq; quot
sunt diversæ hominum ima-
ginationes, tot sunt regulæ
credendi.

Sed unde fit, ut sua cuique
imaginatio, pura veritas, &
ipfissimus Scripturæ sensus
videatur? Provenit hoc par-
tim ex immensa quadam philo-
autia, & æstimatione sui: qui
enim se magni facit, facilè si-
bi persuadet, omnes suas in-
ventiones, & animi conce-
ptiones præclaras esse: par-
tim ex diabolica operatione,
qui interiùs phantasiam ho-
minum

minum pervertit, ut id, quod apprehendunt, statim oblevissimam aliquam ratiunculam, perspicuam veritatem putent. Cùm enim homines tædio Religionis antiquæ veritatem averfantur, & pruriunt auribûs ad novitates, iusto DEI judicio sinuntur decipi à Diabolo. Hic ergo dum interiùs in sensibus eorum operatur, putant se Divino spiritu illustrari, & omne de fidei dogmatibus judicium ad hunc spiritum referunt. Hinc fit, ut cuilibet sectæ, & ferè cuilibet homini privato sua apprehensio purum putum DEI verbum videatur, nec curet omnes rationes, quæ in contrarium adferuntur. Significat hoc Apostolus, cùm

244. Quæ Fides, & Religio

2. *Theff.* 2. ait: *Quia charitatem veritatis non receperunt, ut salvi fierent: ideo mittet illis Deus operationem erroris, ut credant mendacio. Mittet, non imperando, sed Diabolo vires laxando, ut eos, qui veritatem, seu antiquam Religionem contempserunt, possit decipere, & in mille errores agere transversos.*

Sed inquit plerique, præsertim simplices: DEUS non finet decipi eos, qui humili corde scrutantur veritatem; ipse enim promisit, se daturum spiritum bonum petentibus se: ego autem ita facio: Rogo DEUM, ut me illuminet, & Scripturarum verum sensum aperiat, & ipsas Scripturas assidue perscrutor.

Magna hæc est Diaboli illusio.

lufio. Quomodo enim humi-
 mili corde veritatem inqui-
 runt, qui iudicium Doctorem
 Ecclefiæ, iudicium fancto-
 rum Patrum, & iudicium
 Conciliorum Oecumenico-
 rum contemnunt? qui viâ à
 Domino constitutâ, & osten-
 sâ, uti nolunt, sed revelatio-
 nes non necessarias postulant?
 Ab illis enim possent verita-
 tem intelligere, & omni se
 errore liberare; sed nolunt
 se illis submittere, & putant
 certius suâ industriâ, suo in-
 genio, & suo spiritu ex Scri-
 pturis nudis se veritatem in-
 dagaturos. Quasi verò fan-
 cti Patres, Ecclefiæ Doctores,
 & Præsules, aut Scripturas
 scrutati non fuerint, aut spiri-
 tu DEI, sanóq; iudicio fuerint

246. Quæ fides, & Religio
destituti, ut non potuerint eas
assequi. Quæ major superbia
cogitari queat, quàm homi-
nem privatum, & plerùmque
idiotam, omnis antiquitatis,
omnis disciplinæ liberalis igna-
rum, se anteponere tantæ
sapientiæ, tantæ auctoritati,
& sanctitati, tantæ Doctorum
numerositati? Non igitur pu-
tent se, quamdiu hac mente
sunt, aliquid à Domino im-
petratos, quia malè petunt,
superbè petunt; sed potiùs à
spiritu superbiæ, & mendaci-
cui justo DEI judicio ob tan-
tum crimen traduntur, deci-
piendos. Hic est spiritus il-
le, quem omnes hæretici, et si
dogmatibus maximè contrariis,
sentiunt, & jactant, & à quo
veritatem sibi quisque revelari
exi-

existimat. Quod certè, qui cæcus non est, facilè advertere potest: quia spiritus DEI contraria non revelat.

Accedit, quòd Scriptura sacra nusquam homines privatos in dubijs fidei ad scrutandas Scripturas remittat; sed ad Ecclesiam, & eos, qui in Ecclesia præsident. Sic Deuteronomij 17. remittuntur in ambiguis ad Sacerdotes, qui pro tempore præsunt; quibus qui obedire noluerit, jubetur morte plecti. Ideò in Ecclesia posuit DEUS Pastores, & Doctores; ideò voluit illam toti mundo esse conspicuam, columnam, & firmamentum veritatis: ut omnes eam facilè consulere possent, & in ejus sententia securissimè ac-

248. Quæ fides, & Religio
quiescere. Non omnibus da-
tur spiritus intelligendi Scri-
pturas, ut ex Apostolo con-

1. Cor. 12. stat: *Non omni spiritui creden-*

1. Joan. 4. *dum; sed probandi spiritus, si*

ex Deo sunt. Itaq; etsi spiri-
tus tibi aliquid suggerat, non-
dum es securus: non enim
certus es, illum à DEO esse.
Constat enim innumerabiles
esse deceptos: nam omnes
hæretici hunc spiritum jactant.

2. Cor. 11. *Transfiguratur se frequenter*
angelus satanæ in angelum lu-
cis. Ex his constat, spiritum
privatum regulam credendi
esse non posse.

Duodecima RATIO, *ex Absurdo.*

SI aliqua ex istis novis, ver-
bi gratiâ, Calvinistica Re-
ligio,

ligio, eſſet vera Chriſti Reli-
 gio; præter cetera abſurda ſu-
 præ inſinuata, hoc quoque ſe-
 queretur, omnes Catholicos,
 qui à temporibus Apoſtolo-
 rum hætenus extiterunt, da-
 mnatos eſſe, & æternis igni-
 bus addiſtos: quia juxta hu-
 jus Religionis primarium do-
 gma caruerunt fide juſtifican-
 te; ac proinde juſtitiâ coram
 DEO. Unde permãſerunt
 in peccatis ſuis, & in illis ſunt
 mortui. Fides enim neceſſã-
 ria ad juſtificationem, ùt hæc
 Religio tradit, eſt illa, qua ho-
 mo firmiter credit ſe eſſe ju-
 ſtum coram DEO propter
 Chriſti ſatisfactionem, quæ
 ipſi per hanc fidem applice-
 tur, & imputetur.

Hanc autem fidem conſtat

250. Quæ fides, & Religio
Orbi ignotam usq; ad Lutheri
tempora fuisse. Neque ipse
diffitetur, sed potiùs gloria-
tur, quòd veram rationem ju-
stificationis, à veteribus ob-
scuratam, mundo patefecerit.
Idem constat ex omnibus ve-
terum scriptis: tum quia præ-
ter fidem Christi requirunt
internam voluntatis mutati-
onem, & propositum servan-
di totam legem: tum quia
damnant illam securitatem
salutis; & volunt hominem
cum timore, & tremore salu-
tem suam operari, & semper
esse sollicitum. Unde fidem
illam specialem, qua quis cer-
tò credat se esse justum, om-
nes rejiciunt, ut meram præ-
sumptionem. Etsi enim cre-
dendum sit, Christum jex par-
te

te fua pro nobis pleniffimè
 fatisfeciffe, non tamen con-
 flat nobis, utrùm feceri-
 mus ea omnia, quæ ex parte
 noftra funt neceffaria, ut hu-
 jus fatisfactionis fimus parti-
 cipes; & utrùm eâ aliquando
 non excidemus.

Perspiciuum igitur eft, om-
 nnes veteres hac fide caruiffe.
 Damnati funt igitur tot fan-
 cti Patres, tot Martyres, tot
 Virgines. Damnati Irenæus,
 Iuftinus, Gregorius Thau-
 maturgus, Nazianzenus, Ba-
 filius, Chryfoftomus, Dama-
 fcenus, Hilarius, Ambrofius,
 Hieronymus, Auguftinus,
 Martinus, Nicolaus, Antoni-
 us, Benedictus, Bernardus,
 Dominicus, Francifcus. Da-
 mnati Laurentius, Vincen-
 tius,

252. Quæ fides, & Religio
tius, Sebastianus, Catharina,
Cæcilia, Agnes, & alij innu-
merabiles, qui vel sanctitate,
& miraculis, vel Martyrij glo-
riâ mundo admirabiles fuêre.
Denique damnati sunt omnes
maiores nostri, qui retrò usque
ad tempora Apostolorum ex-

*Li. de pra-
script. ad-
versus he-
retic.*

titerūt: & ut verbis Tertulliani
utar: *Perperam tot sæculis e-
vangelizatum, perperam cre-
ditum, tot millia millium per-
peram tincta, tot opera fi-
dei perperam administrata, tot
virtutes, tot charismata per-
peram operata, tot sacerdo-
tia, tot ministeria perperam
fundata, tot denique martyria
perperam coronata.*

At quàm hæc omnia sunt
incredibilia, absurda, & blas-
phema! quàm totius Orbis,
&

& omnium sæculorum iudicio
contraria!

Neque dici potest, eos fuisse
excusatos per ignorantiam :
quia nemo sine fide, sine iusti-
tia Christi, sine redemptionis
Christi participatione, sine
remissione peccatorum, sal-
vus esse potest; ut ubiq; Scri-
ptura, præsertim novi Testa-
menti, docet. Nulla igno-
rantia efficere potest, ut abs-
que istis salutem aliquis con-
sequatur. Nullum itaq; hîc
est effugium; vel illi omnes
damnati sunt, vel Religio
Lutheri, & Calvinii in prima-
rio suo dogmate de iustifica-
tione falsa est, & impia.

Enduodecim Rationes, qui-
bus clarè demonstratur, Re-
ligiones istas novas, esse vitan-
das

254. Quæ fides, & Religio
das tanquam falsas, & pernicio-
sias. Sequitur nunc ulti-
ma Consideratio.

*Consideratio Deci-
ma, & conclusio totius
Deliberationis.*

Postremò illa Religio est
amplectenda in vita, quam
in hora mortis nos tenuisse
volemus, & cujus justam ra-
tionem, cùm ante tribunal
Christi stabimus, reddere po-
terimus. De rebus enim a-
gendis non potest melior in-
stitui deliberatio, quàm ex
mortis, & judicij æterni con-
sideratione: nimirum, ut il-
lud hic deligamus, quod in
illo articulo nobis maximè
possit prodesse; illud vite-
mus,

mus, quod nobis tunc certam
perniciem, vel faltem pericu-
lum adferre poffit. Atqui
talis eft Religio Catholica.
Quòd enim instante morte
hanc præferemus;

Patet Primò. Plurimorum
exemplo, qui etfi hæreticè vi-
xerint, quando tamen mori-
endum eft, cupiunt mori Ca-
tholici: judicant enim id effe
fecurius.

Secundò. Quia quisq; tunc
optat, fe plurima opera bona
feciffe, & magno ftudio o-
mnia peccata vitâffe; ad quo-
rum utrumque inducit effica-
citer Religio Catholica: ad
neutrum Lutherana, vel Cal-
viniana, fed potiùs ad bono-
rum operum contemptum, &
licentiam vitæ.

Ter-

Tertiò. Quia Religio Catholica habet multa remedia, quæ in tremendo illo transitu non sunt contemnenda, ut pœnitentiam peccatorum, absolutionem Sacerdotum, Sacramentum extremæ Unctionis, & Eucharistiæ, quæ magnam consolationem, & fiduciam fidelibus adferunt; his enim satisfactio Christi nobis communicatur. Nuda

illa fides res est valdè frigida, & imbecilla in illo articulo. Quomodo enim seriò tibi persuadere poteris, Christum tibi esse propitium, te esse justum, & salvandum per Christum, qui remedia ab ipso instituta contemnis, & extra communionem Ecclesiæ Catholicæ mori constituis? Omnes

omnes ſectæ hujus temporis hæc fidem jaçant, & tamen non omnes ſalyæ fient. Unica enim eſt vera Chriſti Religio, extra quam nemini eſt ſalus: ut non ſolùm omnes Catholici, ſed etiam Lutherani, Calviniſtæ, & Anabaptiſtæ docent. Nihil ergo proderit illa tua fides ſpecialis, niſi Chriſti veram Religionem teneas.

Quòd etiam facilè rationem ſui facti ſupremo Judici redditori ſint, qui Catholicam ſunt ſectati, neq; hac ex parte aliquid eis periculi impendeat, perſpicuum eſt. (a) Faciamus enim me ſtare ante tribunal illud tremendum, & interrogari, cur Religionem Catholicam, ſeu Papifti-

QUID CATHOLICUS
IN EXTREMO JUDICIO
RESPONDEBIT.

(a) Hæc, ô Leçtor, expendere bene. cam,

258. Quæ fides, & Religio
cam, ut illi vocant, sectatus
sim, & non potiùs, eâ desertâ,
ad novam illam ex Calvinii
reformatione creatam tran-
sierim. Respondebo cum
summa securitate : Ideò Ca-
tholicam tenui : quia hæc do-
cet à rebus terrenis avocare
animum, & transferre ad a-
morem cœlestium : docet car-
nem domare, & DEI timo-
re configere, bonis operibus
insistere, Superioribus obedi-
re, vacare orationi, & omnem
peccandi licentiam præscin-
dere. Ideò Catholicam te-
nui ; quia in hac video pluri-
mos, sapientiâ, sanctitate, mi-
raculis, & prophetiæ spiritu
toti mundo admirabiles ; quos
impossibile est in tanto ne-
gotio fuisse deceptos : quia
huic

huic video fingulis fæculis à DEO per miracula plurima testimonium perhiberi : quia in hac video Divinas promiffiones impleri : eft enim hæc diffusa per totum Orbem. Ad hanc facta eft hæcenus, & fit affiduè Gentium converfio : in hac summa Doctorem omnibus fæculis in capitibus fidei concordia : in hac fuffefio perpetua Cathedræ, & Ministrorum omnium cum Apoftolis connexio : in hac omnium controverfiarum velox decifio. Hæc per tot fæcula contra omnes hærefes, & perfecutiones Tyrannorum ftetit immobilis, nec quidquam portæ inferi adversùs eam prævalere potuerunt. Contraria omnia in istis no-
vis

260. Quæ fides, & Religio
vis Religionibus deprehendi.
Nulla itaque fuit mihi ratio
ab hac Religione discedendi,
aut ullo modo de ea dubi-
tandi.

Verùm, ut cetera, quæ com-
memoravi, omittam; nõnne
fatis est ad omnem securita-
tem, quòd conscius mihi sim,
eandem Religionem me se-
cutum, quam video secutos
viros sanctissimos, & miracu-
lis clarissimos, Malachiam,
Bernardum, Dominicum,
Franciscum, & alios omnes,
qui jam à quingentis annis
cœlesti conversatione, & stu-
pendis operibus Orbi fuerunt
admirationi? Clarè enim
constat, fieri non potuisse, ut
illæ cœlestes animæ, DEO a-
deò devotæ, & addictæ, adeò
cha-

charæ, & familiares, in re tanta fint deceptæ. Secure itaque hos duces in negotio Religionis fequor.

Tu verò, qui aliam aliquam fectatus es Religionem; quam obfecro, facti tui rationem reddere poteris, quando in illo tremendo iudicio interrogaberis? Respondebis fortè Iudici: Ideò Catholicam defervi; quia putabam illam plenam idololatriâ, & fuperftitionibus, & traditionibus humanis; putabam in ea præfidere Antichriftum; putabam, Catholicos niti fuis meritis, non tui fanguinis pretio.

QUID HÆ-
RETI-
CUS
RESPON-
SURUS
SIT.

Sed quid fi tunc deterfa fafcinatione diabolica, quæ jam mentem occupat, videas clarè

262. Quæ fides, & Religio
clarè te deceptum, quid con-
siliij capies? non enim erit
ampliùs pœnitentiæ, & resipi-
scentiæ locus. An fortè
ignorantiam allegabis? At
hæc non excusabit: quia fa-
cilè veritatem cognoscere po-
tuisses, si eam diligentiam,
quam res postulabat, præsti-
tisses. Nec unquam tibi de-
fuit justa ratio dubitandi,
quæ te ad hoc stimulare de-
bebat. Sicut ergo Judæos
non excusabit, quòd per
ignorantiam erraverint, quia
veritatem cognoscere potue-
runt; ita nec te excusabit.
Ut enim absque flagitio posses
à Catholica recedere, oportet
bat non solùm putare, & ob-
leves aliquas suspiciones opi-
nari, sed certissimè scire, &
omni

omni affectu ſepoſito, exploratiſſimum habere, illa mala Catholicæ Religioni ineſſe; ita ut nullus ampliùs in animo relinqueretur ſcrupulus, nulla juſta dubitandi ratio. Tantum verò abeſt, ut hujusmodi certitudinem de erroribus Eccleſiæ habueris, ut nulla, vel probabilis ratio tibi ſupeditârit.

Qua enim probabilitate, & ſpecie veritatis in animum inducere potuiſti, eam Religionem idololatriæ, & tantis erroribus eſſe obnoxiam, quam videbas à tot ſapientiâ, & ſanctitate vitæ illuſtriſſimis viris, tot annorum ſeculorum cultam? quam tot miraculis, & martyrijs confirmatam? quam toto Orbe diffuſam?

in

264. Quæ fides, & Religio
in qua & summa Doctorum
concordia, & perpetua suc-
cessio, & clara cum Aposto-
lis continuatio, & connexio?
Quomodo fieri potest, ut tot
sæculis nemo Doctorum, ne-
mo Sanctorum hanc idolola-
triam, has superstitiones, &
errores notaverit?

Rursum, quomodo in ani-
mum inducere potuisti, eam
esse veram Christi Religionem,
quæ DEUM auctorem, &
impulsorem omnium scele-
rum statuit? quæ hominibus
arbitrii libertatem eripit? quæ
studium bonorum operum
è medio tollit? quæ por-
tam latissimam omnibus sce-
leribus non minùs, quàm A-
theismus aperit? quæ subdi-
tos legibus, & obedientiæ
Prin-

Principum sub specie liber-
tatis Christianæ eximit? quæ
antiquas, & damnatas hære-
fes plurimas ab Orco revo-
cat? cujus auctores nulla vi-
tæ austeritate, nullâ morum
sanctimoniâ commendati,
nullis miraculis clari, sed
homines voluptatibus carnis
addicti, terrenarum rerum
cupidi, ambitiosi, maledici,
seditiosi, apostasiâ, & sacrile-
gis nuptiis, vel præpostera li-
bidine infames; inconstantia
doctrinæ incredibili?

Denique si aliqua ex his no-
vitijs Religionibus est vera:
ergo concidit per tot sæcula
Christi Ecclesia; eversum est
Christi regnum; evacuatae
sunt Divinæ promissiones de
Ecclesiæ firmitate; prævalue-
M runt

266. Quæ fides, & Religio
runt adversus eam portæ in-
ferorum. Ergo tot sæculis
Evangelium frustrà prædica-
tum, frustrà creditum, fru-
strà tot gentes à paganismo
conversæ, frustrà Baptismus,
& alia Sacramenta admini-
strata, frustrà suscepta jejunia,
& carnis macerationes, fru-
strà obita martyria, & tot mil-
lium sanguis pro Christi con-
fessione effusus. Ergo peri-
erunt omnes Majores nostri :
perierunt sancti Patres, perie-
runt tot Martyrum, tot Con-
fessorum myriades, tot DEO
devotæ animæ, sanctitate, mi-
raculis, prophetiæ spiritu il-
lustres. Omnis enim veræ
Religionis, veræque justitiæ
expertes fuere, omnes idolo-
latriæ addicti.

Quòd

Quòd fi hæc falſa, blaſphema, & vel cogitatu horrenda ſunt, quî fieri potuit, ut non adverteres, Religiones illas, ex quibus tam atrocia clarè deducuntur, falſas eſſe; aut ſaltem de illis non dubitares? Si dubitâſti, cur non dedifti operam cognoscendæ veritati, ex qua tota ſalus tua ſuſpenſa eſt?

Monuit Dominus, ut attentè nobis caveamus à falſis prophetis, qui veniunt ad nos in veſtimentiſ ovium, intrinſecùs autem ſunt lupi rapaces. Quomodo non venit tibi aliquando in mentem cogitare, & vereri, ne fortè Lutherus, Calvinus, Menno, & ſimiles ex numero ſint illorum, à quibus Dominus cavendum mo-

Maſh. 7.

268. Quæ fides, & Religio
nuit ? Hi enim pulchra spe-
cie verbi DEI, & puri Evan-
gelij obteçti prodierunt, quasi
à DEO missi ad ovium salu-
tem ; & interim ipsas oves
venenato doctrinæ suæ pabu-
lo perdiderunt. *A fructi-
bus, inquit, eorum cognosce-
tis eos.* Quis verò hic fru-
ctus ? Seditiones, bella, ex-
pilatio, & everasio Ecclesia-
rum, ac Monasteriorum, va-
statio Urbium, extinctio an-
tiquæ pietatis, omnium li-
centia scelerum.

Scimus ex Apostolica in-
formatione, multas hæreses
novissimis temporibus exo-
rituras, multos pseudopro-
phetas ; & seductores, Satana
obstetricante, prodituros in
lucem. Quoties ergo nova
ali-

aliqua doctrina Ecclesiæ ad-
versa emergit, ea nobis, ut
minimùm suspecta cum suo
auctore habenda est.

Omnes igitur, qui extra
Catholicam sunt, per DEI bo-
nitatem, qua conditi, & Chri-
sti sanguinem, quo redempti
sumus, per æternam heredi-
tatem, quam in coelis præsto-
lamur, & torrentem volupta-
tis Divinæ, quo ibi, qui verita-
tem, & justitiam tenuerint,
potabuntur, rogo, & obtestor,
ut negotium istud quàm ma-
ximè cordi habeant; ut per-
pendant, an solido fundamen-
to nitantur; an securi de sua
Religione sint futuri in hora
mortis, & cùm ante Christi
stabunt tribunal, in illo arti-
culo, cùm æterna, & immuta-

CONCLU-
SIO OPE-
RIS.

270. Quæ fides, & Religio
bilis sententia erit excipien-
da. Examinent hanc nostram
Consultationem, quam ad
eum finem conscripsimus.
Nusquam acquiescant, do-
nec omnia rite excusserint, &
πληροφορίαν (a) in negotio tanti
momenti sint affecuti.

Cogitent, quanta pœna eos
maneat, si Religio, quam te-
nent hæresis est, & ipsi sunt
hæretici. Hæresim esse, &
quidem pestilentissimam, om-
nes Doctores Catholici, om-
nes Academiae, & totus Or-
bis Christianus (exceptis ijs,
qui eam sequuntur, quorum
numerus ad alios est exiguus,
& eruditio non magna) pro-
certissimo habent, & prorsus
indubitato: ita ut innumeri
sint, qui pro ea confessione

(a) *Plenam declarationem.*

mortem oppetere, & æternam animæ salutem exponere sint parati.

Maximum sanè peccatum est hæresis. Primò. Quia facit, ut homo iudicium suum præferat iudicio omnium Patrum, omnium Ecclesiæ Doctorum, omnium Conciliorum, & totius Orbis Episcoporum. Contemnit enim omnes illos, tanquam homines spiritu DEI destitutos; & sibi soli, suisque sodalibus hunc spiritum arrogat: qua in re immane quantum est superbiæ. Secundò. Sponsam Christi, quæ est Ecclesia, censet adulteram Satanæ, & filiam perditionis. Tertiò. Impingit illi crimen idololatriæ, & varias superstitiones. Quartò.

QUANTUM PECCATUM HÆRESIS.

272. Quæ fides, & Religio
Ingerit multas blasphemias
in sanctissimam Eucharistiam,
& omnes Sanctos. Quinto.
Omnia sacra indignis tractat
modis. Sextò. Vicarium
Christi vocat Antichristum,
& mille in illum probra, &
maledicta jactat absque ullo
veritatis colore. Idem facit
in omnes Ecclesiæ gradus, &
ordines. Denique omnis
hæreticus optat evertere uni-
versam Ecclesiam, & totam
extinguere Catholicam Reli-
gionem.

Continet itaque nostri ævi
hæresis summam superbiam,
multas atroces blasphemias,
multa maledicta, & convitia,
multa sacrilegia, & maximum,
nocentissimùmque odium in
Chri-

Christi Ecclesiam. Hæc enim quasi intrinsecè hæresi insunt, & habitualiter hæresis ad hæc omnia inclinatur, & quotidie actu excitatur, & impellit.

Ita omnes Catholici Doctores de hæresi sentiunt, & res ipsa per se satis est perspicua. Majus itaque peccatum est hæresis cum suo foetu, quàm innumera peccata Catholicorum.

Nunc perpendant, obsecro, quantum erit hujus peccati supplicium. Si enim, vel ob unum furtum, ob unam fornicationem, nisi poenitentiae hic remedium subvenerit, ignem æternum homo sustinebit, ut Scriptura apertè do-

QUANTAM
POENITENTIAM
MEREATUR.

Ad Gal. 5. cet: Quantam poenam susti-
Coloss. 3. nebit propter hæreseos pec-
1. Cor. 6. catum, quod mille furtis,
1. Tim. 1. mille fornicationibus est gra-
 ••••• vius? Si poena, quam ignis
 noster naturæ vi infert, mille-
 cuplùm augetur, & ita cre-
 sceret, ut millicuplo graviof-
 fieret; quàm horrenda, quàm
 impatibilis, & incomprehen-
 sibilis illa poena foret? Nemo
 sibi blandiatur, non fore ibi
 poenam ignis, sed solùm, ne-
 scio, quos terrores irati DEI,
 ut Calvinus fingit. Nimis
 id apertè Scripturis adversa-
Matth. 25. tur. *Ite, inquit, in ignem æ-*
Macci 9. *ternum. Ibunt in ignem æ-*
Psalm. 10. *ternum. Vermis eorum non*
moritur, & ignis non extin-
guitur. Pluet super pecca-
tores laqueos: ignis, & sul-
phur,

phur, & spiritus procellarum
 pars calicis eorum. Pones *Psal. 20.*
 eos, ut clibanum ignis in tem-
 pore vultus tui: Dominus in
 ira conturbabit eos, & devo-
 rabit eos ignis. Missus est *Apoc. 20.*
 pseudopropheta in stagnum i-
 gnis, & sulphuris. Et alia
 hujusmodi. Eadem est omni-
 um veterum, & Ecclesiæ DD.
 sententia.

Certissimum itaque sit, fo-
 re ibi ignem verum, omni-
 bus nostris ignibus majorem,
 & acriorem, quo omnes hæ-
 retici ardebunt, & die, ac
 nocte in omnem æternitatem
 cruciabuntur, quamdiu erit
 infernus, stabit cœlum, quam-
 diu vivet Divinitas. *Et a-* *Apoc. 14.*
scendet fumus tormentorum
 M 6 ipso-

276. *Quæ fides, & Religio
ipsorum à conspectu Domini
in sæcula sæculorum.* Hæc
verba fidelissima sunt, & vera.

Tunc maledicent decepto-
ribus suis, & magistris, à qui-
bus in hanc miseriam dedu-
cti sunt. Maledicent Diabo-
lo, qui eos excæcavit, & va-
rijs illusionibus sub specie pie-
tatis fascinavit. Maledicent
& sibi ipsi, quòd aures præ-
buère, quòd doctrinam no-
vitiam tam stolidè absque di-
ligenti examine suscepère ;
quòd in re tanta exploran-
da tam cæci, tam socordes
fuerint.

Ne ergo in illud miseria-
rum pelagus præcipientes ruant,
totum hoc Religionis nego-
rium omni studio, ac diligen-
tiâ discutiant, peritissimis ad
eam

cam rem consultoribus adhibitis.

Unum autem est, quòd maxime sinceræ huic deliberationi officere solet : nimirum anticipata quædam opinio, quâ plurimi tenentur, de idololatria, superstitionibus, & abusibus Ecclesiæ Catholicæ. Primùm ergo, seponant parumper hoc præjudicium, & cogitent, se hac in re falli posse. Incredibile enim videtur, viros sanctissimos, & doctissimos, quales Ecclesia plurimos semper habuit, hanc idololatriam, si quæ sit, vel non vidisse, vel visam non solum non abjecisse, sed sedulo retinuisse, & coluisse. Antiqua est ista Mahumetanorum, & Iconomachorum

REQUISITA AD IN-
QUISITIONEM VERITATIS.

I.

278. Quæ fides, & Religio
calumnia. Et nulla unquam
fuit hæreticorum secta, quæ
infestis animis ab Ecclesia non
dissederit, atque errores gra-
ves non imposuerit. Hoc e-
nim prætextu uti debent, ut
jure videantur ab Ecclesia re-
cessisse.

II. Deinde lumen à DEO assi-
duè flagitent, quo liquidò
possint cognoscere, quæ sit
vera Christi Religio, veraque
Ecclesia, paratòsque se exhi-
beant ad eam amplectendam.
Fides enim est donum DEI.

Joan. 6. Nemo, inquit, potest venire
ad me, nisi Pater meus tra-

Math. 11. xerit eum. Nemo sine Patris
& 16. cœlestis illustratione ad Chri-
Luca 10. stum per veram fidem venire
potest. Hanc ergo illustra-

tionem

tionem, & hunc tractum precibus affiduis obtinere fatagant. Dicant cum Prophe-

ta : *Illumina oculos meos, ne* Psal. 12.

unquam obdormiam in morte, ne, quando ex hac vita discedam, dicat inimicus meus ;

Prævalui adversus eum. E- Psal. 42.

mitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipsa me deducant, & adducant in mortem

sanctum tuum, & in tabernacula tua. Notam fac mi- Psal. 142.

hi viam, in qua ambulem; quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis salutis meæ; Domine ad te confugi,

doce me facere voluntatem tuam; quia DEUS meus es tu.

& similia.

Orationi jungant eleemo- III.
synam,

280. Quæ fides, & Religio
synam, & beneficentiam in
pauperes. Quantum enim
hæc duo valeant ad lumen
veræ Religionis à DEO im-
petrandum, ostendit exem-
plum Cornelij Centurionis,
Ahor. 10. cui ab Angelo dicitur: *Cor-
neli, orationes tuæ, & elec-
mosynæ tuæ ascenderunt in
memoriam in conspectu DEI.
Et nunc mitte viros in Jop-
pen, & accersi Simonem quem-
dam, qui cognominatur Pe-
trus, hic dicet tibi, quid te
oporteat facere.* Hujus er-
go exemplum imitentur, qui
à DEO in hoc negotio ve-
ræ Religionis dirigi exo-
ptant.

IV. Interea diligenter, & ma-
gno cognoscendæ veritatis de-
siderio,

fiderio, perpendant ea, quæ in hac Consultatione proponuntur; & si quæ dubia, vel non fatis intellecta remaneant, adeant Doctores Catholicos, qui facilè ipsis in omnibus ita satisfacient, ut tandem mens ipsorum plenam quietem in luce veræ Religionis affequatur.

Hoc vovemus, hoc precamur, hoc te omnibus votis, omnibus precum supplicijs obsecramus, ô lux vera, lux æterna, omnium illuminatrix hominum pariter, & Angelorum. Etsi enim diabolica fraude seducti, à te, & Ecclesia tua recesserunt; tuæ tamen sunt creaturæ, ad imaginem, & similitudinem tuam
effor-

282. Quæ fides, & Religio
efformatæ, pretio sanguinis tui
redemptæ, ad cœlestem here-
ditatem, & consortium tui re-
gni conditæ, & vocatæ. Non
pereat tam præclarum opus
tuum, quod tibi tanti stetit,
quod æternas tibi referet lau-
des, agnita veritate, quod ad
gloriam tuam splendebit in
omnem æternitatem. Di-
scute tetram caliginem, quæ
nunc mentem obsidet; amo-
ve fascinum Diaboli, quo
mentis oculi tenentur, &
phantasia pervertitur: incur-
te metum acrem ignis inex-
tinguibilis, & incendiij æterni,
omnibus vera Religione de-
stitatis præparati: injice ar-
dentem veritatis cognoscen-
dæ, & salutis consequendæ
amo

amorem: ostende illis lucem
 miferationum tuarum, ut co-
 gnoscant ovile tuum; & in-
 telligant ovile, in quo antè
 fuerunt, non esse ovile tuum,
 sed Diaboli: in quo quicun-
 que manent, tanquam oves
 refervantur non ad vitam,
 sed ad perditionem, ut sint
 pabulum igni, esca morti.

Mors depascet eos. Reduc il-
 los ad ovile tuum, ut in eo
 salutari pabulo doctrinæ tuæ,
 & mirabilium Sacramento-
 rum tuorum refecti, sanen-
 tur ab antiquis Satanæ plagis,
 & crescant in tuo spiritu, spi-
 ritu humilitatis, & timoris
 Domini, spiritu mansuetudi-
 nis, & charitatis; & vegeten-
 tur ad æternam vitam, in qua
 nobi-

284. Quæ fides, & Religio
nobiscum post momentum
vitæ hujus, confortes effecti
gloriæ, & beatitudinis tuæ, te
laudent, te benedicant, & glo-
rificent ævo sempiterno.

MONITIO
AD CA-
THOLIC-
OS.

Nunc mihi breviter monen-
di Catholici, ut apud se perpen-
dant, quantum sit hoc veræ
Religionis, quod ipsis præin-
numeris aliis Divino favore
obtigit, beneficium, quantôq;
nexu illius causâ Divinæ Ma-
jestati sint obstricti. Pauco-
rum hoc donum est, si infini-
tum vel errantium, vel dubi-
tantium numerum spectes, eô-
que etiam nomine pluris æsti-
mandum. Cogitent in rebus
humanis nihil huic comparan-
dum; non voluptates, non
honores, non auri, argentiq;
myria-

myriades, non ſceptra, & imperia. His omnibus veræ Religionis margaritunꝝ infinitis partibus eſſe præſtantius, & pretioſius. Qui illud poſſideat, hunc verè divitem eſſe, etſi à rebus terrenis ſit inops; utpote civem Sanctorum, filiũ DEI, hæredem regni, & cohæredem Chriſti; ſi tamẽ illi conſentaneè vivere velit. Qui illõ careat, eum ter miſerum eſſe, etſi omnibus bonis hujus vitæ circumfluat. Hanc eſſe certiffimam, & unicam ad æternam beatitudinem viam, à qua, quicumque deflexerit, in ſempiternum exitium certiffimè ruiturum. Atheiſmi dogma eſſe, quemque in ſua Religione ſalvari poſſe. Sicut enim unus eſt DEUS, una veritas,

286. Quæ fides, & Religio
tas, una rectitudo, una justitia,
ita est una fides, & Religio, &
una DEI, Christi que Ecclesia,
seu Congregatio, extra quam
salus esse non potest. Cave-
ant, ne vel legendi, audiendive
curiositate, vel hæreticorum
incauta consuetudine, vel pla-
cendi cuiusdam mortalium stu-
diò, vel timore damnorũ, aut
mortis temporalis, vel spe lu-
crorum, vel ambitu honorum,
vel aliam ob causam tantũ bo-
num prodigant. *Quid prodest
homini, si universum mundũ
lucretur, animæ verò suæ de-
trimentũ patiatur? aut, quã
dabit homo, comutationem pro
anima sua?* At, qui Religio-
nis damnum facit, detrimentũ
pariter animæ sustinet. Non
ergò vereãtur omnia hujus re-
tinen-

tinendæ causâ exponere, cujus
 amiffio perditio est vitæ æter-
 næ. Infelices animas illas, &
 nomine Christiano indignas,
 quæ parvi faciunt Catholicæ
 Religionis excidium, modò
 pace temporali ad reclusas, &
 quisquilias hujus vitæ congre-
 gandas, vel retinendas, frui
 possint! Magnò stabit illis hæc
 amentia, & vilipensio tanti bo-
 ni, postquam breve hujus vitæ
 momentum prætervolaverit,
 & ad interminabilem æterni-
 tatē repentè devolutæ fuerint.

Multi seductores exierunt
 in mundum: multi sub veste
 ovina, sub blanda verbi DEI
 specie conteguut lupinam ra-
 biem, in perniciem oviū Chri-
 sti. Monuit Dominus non
 semel, ut ab hjs attentè cavea-
 mus.

288. Quæ fides, & Religio
mus. Monuerunt crebrò A-
postoli, & sancti Patres: *Qui
tetigerit picem, inquinabitur
ab ea: qui amat periculum,
peribit in illo.* Nunquã tem-
pora fuere magis periculosa, &
insidiosa salutis; nũquam ma-
jor Diaboli fascinatio, major
spiritus vertiginis tenuit ho-
mines; nunquam erroris o-
peratio efficacior, & mentium
excæcatio deterior. Quæ o-
mnia meritò occupant animos
eorum, qui magnum illud Ca-
tholicæ Religionis donũ parvi
æstimant, & rebus tempora-
libus postponunt.

Quibus ergò sua salus est cor-
di, conseruent hanc cœlestem
gemmam, eamq; omni studio
custodiant: quia ex ea vita
pro-

Eccl. 13.

Eccl. 3.

procedit. Et quia donum est
 supernaturale, quod sine ope
 Divina nec obtineri, nec con-
 servari potest, tantis undiq; pe-
 riculis, & hostibus nos cingen-
 tibus; auxilium à DEO, & sibi,
 & liberis suis, & toti familiæ
 ad hunc scopum assiduè im-
 plorent, eleemosynis, & aliis
 pietatis officiis Divinum Nu-
 men propitient (*Bona est enim*
oratio cum jejuniis, & eleemo-
syna, magis, quàm thesauros
auri recondere) vitam suæ Re-
 ligioni congruentem institu-
 ant, & rerum terrenarum sitim
 exspectatione cœlestium, &
 æternorum bonorum restin-
 guant; memores illius senten-
 tiæ Apostolicæ: *Qui volunt*
divites fieri, incidunt intenta-
tionem, & in laqueû Diaboli, &
 N desi-

Tob. 12.

1. ad
 Tim. 6.

290. Quæ fides, & Rel. fit capes.
desideria multa inutilia, & nociva,
quæ mergunt homines in
interitū, & perditionem. Ra-
dix enim omniū malorū est cu-
piditas, quam quidam appeten-
tes erraverunt à fide, & in-
seruerunt se doloribus multis.
His præfidijs inter discrimina
horum temporum tuti ince-
dere, & veræ, unicæque Reli-
gionis donum factum, rectūque
præstare, & per illud
vitam æternam adipisci
facile poterunt.

REGI SECULORUM
IMMORTALI, ET INVISIBILI
SOLI DEO
HONOR, ET GLORIA
IN SECLA-SECULORUM
AMEN.

IN-

I N D E X

Considerationum.

- Prima Consideratio, ex studio perfectionis, ad quod Christi Religio inducit.* pag. 11.
- Secunda Consideratio, ex eo, quòd licentiã peccandi excludit.* 18.
- Tertia Consideratio, ex Sanctitate cultorum.* 34.
- Quarta Consideratio, ex Miraculis cultorum.* 45.
- Quinta Consideratio, ex Gentium conversione.* 62.
- Sexta Consideratio, ex nomine CATHOLICA, & re ipsa, hoc nomine signatã.* 71.
- Septima Consideratio, ex Successione.* 78.
- Octava Consideratio, ex consensu Doctorum veterum, & controversiarum decisione; & quia extrã nulla soliditas.* 87.

- Nona Consideratio, ex varijs causis, ob quas nova sint suspecta, & declinanda.* 98.
- Prima RATIO, ex Novitate.* 99.
- Secunda, ex Defectu Successionis.* 117.
- Tertia, ex Defectu Missiois.* 124.
- Quarta, ex Defectu Miraculorum.* 138.
- Quinta, ex Vita, & morum conditione.* 152.
- Sexta, ab Erroribus, & inconstantia doctrine.* 164.
- Septima, ex Dolo malo, & fraudibus, quibus utuntur.* 178.
- Octava, ex Eversione bonorum operum.* 203.
- Nona, ex Licentia vite, quam tribuunt.* 210.
- Decima, ex eo, quod Hareses antiquas renouent.* 221.
- Undecima, ex Defectu Regulae credendi.* 228.
- Duodecima, ex absurdo.* 248.
- Decima Consideratio, & conclusio totius Deliberationis.* 254.

BIBLIOTECA
ASTRA
SIBIU

BIBLIOTECA **F I N I S.**
ASTRA

